

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

21 - 27 Mart Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
21-27 MART 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
KARAMSAR TABLO: CARİ AÇIK BİR AYDA 7 MİLYAR DOLARI, YILLIK 20 MİLYAR DOLARI AŞTI	10
TÜRK TELEKOM'DAKİ (TT) ÖZELLEŞTİRME SOYGUNU	11
SİYASİ KAYIRMACILIKLARIN ÜSTÜNÜ ÖRTME ÇABASI	12
BİTİRDİKLERİ TARIMDA GERİ HAMLELERLE DÖNÜŞ MÜMKÜN DEĞİL!	13
İNŞAAT SEKTÖRÜNDE BÜYÜK KRİZ!	14
RUSYA-UKRAYNA GERİLİMİNİN EKONOMİK ETKİLERİ	15
YOKSULLUĞUN RESMİ VERİSİ	16
PETROL FİYATI DÜŞTÜ, ZAMLAR DURUYOR	17
AKARYAKIT ZAMLARI SONRASI OTOBÜSLERDE UÇUYOR	18
MUTFAK TÜPÜ SON BİR YILDA YÜZDE 146 ORANINDA ZAMLANDI!	19
KONUT FİYAT ARTIŞI REKORA DOYMUYOR	19
UCUZ ELEKTİRİK VAADİNİN FATURASI YİNE VATANDAŞA	20
ELEKTRİKTE GÜVENCE BEDELİ NEDİR?	20
TEDAŞ KOLTUKLARI YANDAŞLARA TESLİM	22
KAMUNUN BEŞ DOĞALGAZ SANTRALİNDEN İKİSİ ÖZELLEŞTİRME KAPSAMINDA	22
EKONOMİK BUHRAN VE HAK İHLALLERİ	23
AÇIKTI ÖRTÜLÜYDÜ DERKEN ERDOĞAN'A ÖDENEK YETİŞTİREMİYORUZ!	27
HALKA SABIR DİYENLERİN ARAÇ SALTANATLARI!	28
KANAL SEVDASI KANAL RANTINDAN GELİYOR!	28
KAMU YÜKLENİCİ FİRMALARI ZOR DURUMDA	30
AKP'LİYE 61 İHALE!	31
20 MİLYON TL'Yİ YUTACAK 'BAHÇE'	32
50 KURUŞUN MALİYETİ DEĞERİNİN ÜÇ KATI	33
HER ŞEYE VAR AMA EĞİTİME PARA YOK	33
GENÇLER NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAMDA	34
MEB'DEN TEHLİKELİ ÖZEL EĞİTİM KARARI	35
MİLYAR LİRALAR ÖZEL OKULLARA	35
COVID TESTİNİ YİNE MENZİLCİ YAPACAK	36
ERDOĞAN'IN 'YILIN HEKİMİ' İLAN ETTİĞİ DOKTOR BİR YILDIR HASTA DAHİ BAKMAMIŞ	37
RANT KARŞISINDA İNSAN YAŞAMI TEFERRUAT	37
TAŞ YAPI BİR HASTANE PARASINI NASIL YUTTU?	38
PANDEMİNİN İŞÇİLERE ETKİLERİ	40
TÜRKİYE'DE OCAK VE ŞUBATTA EN AZ 17 BİN İŞÇİ GREVE ÇIKTI.	41
AYRIMCILIKTA YİNE SINIR TANIMADILAR	41
HEM AĞACI HEM SUYU KATLEDİYORLAR	42
SPORA DA SİYASET!	42
'HESAP VERMENİN' YOLUNU KAPATTILAR	43
YÖNETEMEDİKÇE 'KİN KUSUYORLAR'!	44
ŞEFFAFLIK İÇİNDE "MAT!"LIK	45
BÖLGEMİZ VE DIŞ POLİTİKAMIZ...	47

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğru da olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşıdakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşıdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

21-27 MART 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*21 Mart Nevruz Bayramı (Bahar Bayramı)

*21 Mart 1991 tarihinde Ankara'nın eski belediye başkanlarından, mimar ve yazar Vedat Dalokay ile eşi trafik kazasında hayatlarını kaybetti

*21 Mart 1973 tarihinde dünyaca ünlü halk ozanı Aşık Veysel hayatını kaybetti.

*21 Mart 2017'de Gazeteci ve Televizyon yapımcı-sunucusu Tayfun Talipoğlu hayatını kaybetti.

*21 Mart Dünya Ağaç Günü

*21 Mart Dünya Bilgisayar Mühendisleri Günü

*21 Mart Dünya Down Sendromu Günü

*21 Mart Dünya Irk Ayrımı İle Mücadele Günü

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

*21 Mart Dünya Kukla Günü

*21 Mart Dünya Ormanlık Günü

*21 Mart Dünya Renk Günü

*21 Mart Dünya Şiir Günü

*22 Mart 2001 tarihinde Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün manevi evladı, Türkiye'nin ilk kadın pilotlarından ve dünyanın ilk kadın savaş uçağı pilotu **Sabiha Gökçen hayatını kaybetti.**

*22 Mart Dünya Su Günü

*23 Mart Dünya Meteoroloji Günü

*24 Mart Dünya Tüberkülozla Mücadele Günü

*25 Mart 2009'da Büyük Birlik Partisi'nin kiraladığı ve içerisinde BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu dahil 6 kişinin bulunduğu helikopter, Kahramanmaraş'ta düştü. 3 gün sonra ulaşılan helikopterde, 6 kişinin de hayatını kaybettiği belirtildi.

*27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü: 1961 yılından beri 48 ülkede her yıl 27 Mart Uluslararası Tiyatro Birliği'nin ulusal merkezlerinin öncülüğünde kutlanıyor.

*27 Mart Dünya Demiryolları Çalışanları Günü

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **İşsizlik:** Ocak ayında, çalışabilir yaştaki nüfusta yaşanan artışa rağmen, işgücü ve istihdamdakilerin sayısı azalırken, işsiz sayısı ise arttı. Sadece son dört hafta içerisinde iş arayanları gösteren resmi işsizlik oranı yüzde 10,4'te kalırken gerçek işsizlik oranı ise yüzde 22,8'den yüzde 22,9'a kadar çıktı.

• **İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı** ise şubatta önceki aya göre önceki aya göre 3 bin kişi, geçen yılın aynı ayına göre ise 325 bin kişi artarak 3 milyon 188 bine kadar yükseldi.

• **Sanayi üretimi:** Doğalgaz ve elektrik kısıntıları ocakta sanayi sektörünün üretiminin önceki aya göre azalmasına yol açtı. Ancak üretim, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 7,6 arttı.

• **Cari işlemler açığı:** İktidarın Türk lirasını tarihinin en değersiz noktasına indirip, cari işlemler fazlası vererek enflasyonu kontrol etme teorisi ocak ayında aylık bazda verilen 7,1 milyar dolarlık açıkla iyice çöktü. Yıllıklandırılmış cari işlemler açığında aralık ayında başlayan büyüme ocak ayında da devam etti. Aralık 2021'de 14,9 milyar dolar olan yıllık cari açıklık. Ocak sonunda 20,2 milyar dolara yükseldi.

• **Merkez Bankası rezervi:** Yaklaşık 22 milyar dolarlık bir döviz mevduatının kur korumalı mevduat yoluyla Merkez Bankasına satılmasına rağmen brüt döviz rezervi artmıyor, aksine azalıyor. Brüt rezerv geçen hafta da 2,9 milyar dolar azalarak 110,3 milyar dolara indi. Brüt rezervin yüzde 55'ini swaplar oluşturuyor. Swap dahil net rezerv ise -42,6 milyar dolar oldu.

• **Dış borç faiz ödemeleri:** Türkiye, ocakta uzun ve kısa vadeli dış borçları için toplam 800 milyon dolarlık faiz ödemesi yaptı. Bu ödemenin 328 milyon dolarını kamu, 472 milyon dolarlık kısmını ise özel sektör yaptı. Türkiye AKP döneminde yurt dışına toplam 197,4 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı.

• **Vatandaşın borçları:** Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları 1 trilyon 46 milyar liraya ulaştı. Varlık yönetim şirketlerine devredilenlerle birlikte takipteki borçlar 58 milyar lirayı buluyor.

OCAKTA İSTİHDAM VE İŞGÜCÜ AZALDI İŞSİZLER ÇOĞALDI

Ocak ayında, çalışabilir yaştaki nüfusta yaşanan artışa rağmen, işgücü ve istihdamdakilerin sayısı azalırken, işsiz sayısı ise arttı. Sadece son dört hafta içerisinde iş arayanları gösteren resmi işsizlik oranı yüzde 10,4'te kalırken gerçek işsizlik oranı ise yüzde 22,8'den yüzde 22,9'a kadar çıktı. İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı ise şubatta önceki aya göre önceki aya göre 3 bin kişi, geçen yılın aynı ayına göre ise 325 bin kişi artarak 3 milyon 188 bine kadar yükseldi.

• TÜİK'in, istihdamın sektörlere göre dağılımı, kayıt dışı istihdam ve benzeri birçok ayrıntıyı gizleyerek aylık bazda yayımladığı işgücü istatistiklerine göre bu yıl ocak ayında, çalışabilir yaştaki nüfusta yaşanan artışa rağmen, işgücü ve istihdamdakilerin sayısı azalırken, işsiz sayısı ise arttı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Kurumsal olmayan çalışabilir yaştaki nüfusun önceki aya göre 83 bin kişi arttığı ocakta, iş gücü 22 bin, istihdam ise 43 bin kişi azaldı. İşsizlik oranının önceki aya göre değişmeyip yüzde 10,4 olarak kaldığı ocak ayında işsiz sayısı ise 21 bin kişi artarak 3 milyon 859 bin kişiye çıktı.
- İşgücüne dahil olmayan nüfus ise ocakta önceki aya göre 105 bin kişi artarak 30 milyon 482 bin kişiye yükseldi. Dolayısıyla işgücüne katılım oranı yüzde 52,7'den yüzde 52,6'ya, istihdam oranı ise yüzde 46,7'den yüzde 46,5'e indi.
- **Gerçek işsizlik:** Ocakta istihdamda gözükmekle birlikte kısa süreli çalıştıkları için daha uzun süre çalışmak üzere yeni ya da ikinci bir iş arayanların sayısı 10 bin kişi artarak 1 milyon 443 bine kadar çıktı.
- İşsiz olduğu halde iş bulma umudu olmadığı için son dört haftada iş aramayan, bu nedenle de işsiz sayılmayan, ancak iş bulsa hemen çalışmaya başlayabilecek durumda olanların sayısı ise aralık ayında olduğu gibi ocakta da 3 milyon 150 bin kişi olarak tahmin edildi.
- İşsizler, zamana bağlı eksik istihdamdakiler ve iş bulma umudu olmayanların (3 milyon 859 bin işsiz + 1 milyon 443 bin eksik istihdam + 3 milyon 150 bin umutsuz) sayısı önceki aya göre 30 bin kişi artarak 8 milyon 452 bine kadar yükseldi. Resmi işsizlik önceki ayla aynı kalırken, gerçek işsizlik ise 30 bin kişi arttı. **Gerçek işsizlik oranı ise yüzde 22,8'den yüzde 22,9'a kadar çıktı.**
- **Kayıtlı işsizler:** İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı ise şubatta önceki aya göre önceki aya göre 3 bin kişi, geçen yılın aynı ayına göre ise 325 bin kişi artarak 3 milyon 188 bine kadar yükseldi. Kayıtlı işsiz sayısındaki bu yükseliş eğilimi ocakta olduğu gibi şubatta da işsiz sayısının arttığı tahminlerini güçlendiriyor.
- **İşsizlik ödeneğine başvurular:** Bu yıl ocak-şubat döneminde 296 bin işsiz, işsizlik ödeneği almak için İş-Kur'a başvuruda bulundu. İşsizlik ödeneği başvurularında geçen yılın aynı dönemine göre 102 bin kişilik bir artış yaşandı.
- Aynı dönemde işsizlik ödeneği için başvuruların yüzde 52,1'ine ödenek bağlandı. Ödenek bağlananların sayısı geçen yıla göre 91 bin kişi artarak 154 bine yükseldi.
- İşsizlik Sigortası Fonundan, şubatta toplam 482 bin işsize işsizlik ödeneği ödendi.
- **İşsizlik sigortasının varlığı:** Salgın nedeniyle istihdama verilen desteklerin neredeyse tümünü karşıladığı ve varlıkları düşük getiri yüzünden reel olarak azaldığı için 2020 ve 2021 yıllarında net olarak 40,7 milyar lira azalarak 90,8 milyar liraya kadar inen İşsizlik Sigortası Fonunun toplam varlığı şubat ayında 94,9 milyar lira olarak gerçekleşti.

ENERJİ KESİNTİSİ SANAYİ ÜRETİMİNİ AZALTI

Doğalgaz ve elektrik kısıntıları ocakta sanayi sektörünün üretiminin önceki aya göre azalmasına yol açtı. Ancak üretim, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 7,6 arttı.

- Sanayi sektörüne verilen doğalgaz ve elektriğin bir süreliğine kısıtlandığı ocak ayında sektörün üretimi (mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre) bir önceki aya göre yüzde 2,41 oranında azaldı
- Ocakta, kısıntılardan etkilenmeyen madencilik sektörünün üretimi önceki aya göre yüzde 11,2 oranında artarken imalat sanayi üretiminde yüzde 3,14, elektrik, gaz ve iklimlendirme üretiminde ise yüzde 1,6 oranında azalma yaşandı.
- Sanayi üretimi geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 7,6 oranında artış kaydetti. Yıllık bazda madencilik üretiminde yüzde 8,3, imalat sanayi üretiminde yüzde 7,7 ve elektrik, gaz ve iklimlendirme üretiminde ise yüzde 5,6 oranında artış gözlemlendi.
- Ocakta önceki aya göre aramalı üretiminde yüzde 1,8, dayanıklı tüketim malı üretimi yüzde 3,3, dayanıksız tüketim malı üretimi 2,4, enerji üretimi yüzde 1,6 ve yatırım malı üretimi ise yüzde 3,4 oranında azaldı.

ÖDEMELER DENGESİNDE EVDEKİ HESAP DÜNYAYA UYMADI

- İktidarın Türk lirasını tarihinin en deşersiz noktasına indirip, cari işlemler fazlası vererek enflasyonu kontrol etme teorisi ocak ayında aylık bazda verilen 7,1 milyar dolarlık açıkla iyice çöktü. Yıllıklandırılmış cari işlemler açığında aralık ayında başlayan büyüme ocak ayında da devam etti. Aralık 2021'de 14,9 milyar dolar olan yıllık cari açık. Ocak sonunda 20,2 milyar dolara yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Türkiye, geçen yıl ağustos, eylül ve ekim aylarında aylık bazda cari işlemler fazlası vermiş, Türk lirasının çok yüksek oranlarda değer kaybettiği kasım ve aralık aylarında ise sırasıyla 2,8 milyar ve 3,8 milyar dolar açık vermişti.
- Geçen yıl ocak ayında 1,8 milyar dolar olan cari işlemler açığının bu yıl 7,1 milyar dolara yükselmesinde ödemeler dengesi bilançosundaki tanımıyla dış ticaret açığının geçen yüzde 337 oranında artarak 8,3 milyar dolara yükselmesi belirleyici oldu. Turizm ve taşımacılık gelirlerinin ağırlıklı olduğu hizmetler dengesinde verilen fazlanın 1,6 milyar dolarda kalması Türkiye'nin son 49 ayın en yüksek aylık cari işlemler açığı vermesine yol açtı. 8 milyar dolar dış ticaret açığı verilen şubat ayında da 6 milyar dolara yakın bir cari işlemler açığı verdiği, yıllık açığın da 24 milyar dolara yükseldiği tahmin ediliyor.
- Türkiye'nin negatif reel faizle, iç talebi bu kadar canlı tutarak, dolayısıyla tasarruf etmeyerek cari işlemlerde fazla vermesine ne imkan ne de ihtimal olmadığına anlaşılmış olması gerekiyor. Cari işlemler açığının aslında bir tasarruf açığı olduğu ve tasarruflar artmadığı sürece cari işlemler açığının da azalmayacağına iktidar tarafından kabul edilmediği her gün Türkiye çok büyük faturalar ödüyor.
- İktidarın, cari işlemler açığını azaltacak ve enflasyonu düşürecek "sihirli bir araç" olarak sunmaya çalıştığı Kur Korumalı Mevduat da tasarrufları artırmak yerine bankalardaki mevduatın bir kısmının sığındığı ve kamuya çok yüksek maliyetler yükleyecek bir araç haline geldi.

MERKEZ BANKASININ REZERVİ AZALİYOR

Yaklaşık 22 milyar dolarlık bir döviz mevduatının kur korumalı mevduat yoluyla Merkez Bankasına satılmasına rağmen brüt döviz rezervi artmıyor, aksine azalıyor. Brüt rezervin yüzde 55'ini swaplar oluşturuyor. Swap borçları hariç net rezervi ise 295 milyon dolar iyileşerek (eksi) -42,9 milyar dolardan (eksi) -42,6 milyar dolara yükseldi.

• *Yaklaşık 22 milyar dolarlık bir döviz mevduatının aralık, ocak ve şubat aylarında kur korumalı mevduata geçmiş olmasına ve Hazine'nin 3 milyar dolarlık borçlanmasına rağmen Merkez Bankasının brüt döviz rezervindeki azalma geçen hafta da sürdü.*

• **Brüt rezerv:** Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 25 Şubat 4 Mart günleri arasında 2,9 milyar dolar daha azalarak **110,3 milyar dolara indi**. Brüt rezervde, (Merkez Bankasına kur korumalı mevduattan 22 milyar dolara yakın dövizin gelmiş olması gereken) geçen yılın sonuna göre ise 1 milyar dolara yakın azalış oldu. 17 Aralıktaki seviyesine göre ise 7 milyar dolar azaldı.

• Söz konusu haftada brüt **döviz rezervi** 2 milyar dolar azalarak **68,2 milyar** dolara inerken, **altın varlıkları** 864 milyon dolar artarak **42,1 milyar** dolara yükseldi.

• 60,8 milyar dolara gerileyen swap borçları hariç net rezervi ise 295 milyon dolar iyileşerek (eksi) **-42,9 milyar dolardan (eksi) -42,6 milyar dolara yükseldi**.

• Swap borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 4 Mart itibarıyla yüzde 55,1 olarak hesaplandı. Hala Merkez Bankası brüt rezervinin yarısından çoğu swap yoluyla yurt içinden ve dışından yapılan borçlanmalardan oluşuyor.

• Net rezervde yıl başından bu yana 13,7 milyar dolarlık iyileşme yaşandı. *Bu iyileşme kur korumalı mevduattan geldiği tahmin edilen 22 milyar dolar, Hazine'nin 3 milyar dolarlık dış borçlanması ve ihracat gelirlerinin belli bir kısmının zorunlu olarak Merkez Bankasına satılması gibi uygulamalar nedeniyle gelmesi gereken paranın oldukça altında kalıyor.*

• **SDR sepetinde olmayan paralar:** Merkez Bankası, brüt rezervini yüksek göstermek için Katar ve BAE gibi ülkelerde swap yapıyor. Bu ülkelerin parası SDR sepetinde olmadığı için rezerv sayılıp sayılmayacağı da tartışmalı bulunuyor. Merkez Bankasının verilerine göre rezervin SDR sepetinde olmayan paralardan oluşan kısmı geçen hafta 18,5 milyar dolar olarak gerçekleşti.

DIŞ BORÇLANMA-BORÇ ÖDEME- FAİZ

• Hem yüksek cari işlemler açığı hem de dış borçlarını çevirebilmek için dış finansmana oldukça ihtiyacı bulunan Türkiye, dış finansman bulmakta zorlanıyor.

• Kredi notu yatırım yapılabilir seviyenin oldukça altında risk primi 700'e kadar yükselen Türkiye ocakta, 2,3 milyar dolarlık uzun vadeli dış borç (tahvil ihraçları da dahil) kullanabilirken, dış borç anapara geri ödemesi ise

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

1,6 milyar dolar olarak gerçekleşti. Geçen yıl ocak ayında Türkiye 6,7 milyar dolarlık uzun vadeli dış borçlanmaya gitmiş ve 2 milyar dolarlık da anapara ödemesi yapmıştı.

- Dolayısıyla geçen yıl ocakta 4,7 milyar dolarlık net borçlanmaya giden Türkiye'nin bu yıl bulabildiği net uzun vadeli borç 725 milyon dolarda kaldı.
- **Faiz Ödemesi 800 Milyon Dolar:** Türkiye, ocakta uzun ve kısa vadeli dış borçları için toplam 800 milyon dolarlık faiz ödemesi yaptı. Bu ödemenin 328 milyon dolarını kamu, 472 milyon dolarlık kısmını ise özel sektör yaptı.
- **Türkiye AKP döneminde yurt dışına toplam 197,4 milyar dolarlık faiz ödemesi yaptı.**

YABANCI YATIRIMCILARIN KAÇIŞI SÜRÜYOR

Tek adam rejiminin ekonomi politikalarındaki istikrarsızlık ve yanlışlıklar yüzünden güven kaybına uğrayıp Türkiye'den çıkan yabancı yatırımcılar, Türkiye'de Türk lirası varlıklara yaptıkları yatırımları azaltmaya devam ediyorlar.

- Yabancı yatırımcılar Türkiye'de Türk lirası varlıklara yaptıkları yatırımları azaltmaya devam ediyorlar.
- Yabancı yatırımcılar, 25 Şubat – 4 Mart haftasında da kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında Türkiye'deki hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini 478 milyon dolar daha azalttılar. 1 Ocak – 4 Mart günleri arasında net olarak 1,7 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı sattılar.
- Yabancı bankaların Türkiye'deki swap pozisyonları değişmedi ve Türk bankalarına 1,1 milyar dolarlık swap borçlusu konumunu sürdürdüler. **Yıl başından bu yana swap borçlanmaları nedeniyle Türkiye'den net çıkış 4,5 milyar doları buldu.**
- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, 31 Aralık- 4 Mart arasında, kur ve fiyat değişiminden **arındırılmamış** olarak 6,2 milyar dolar azalarak **48,3 milyar dolara kadar** geriledi
- Yabancı yatırımcıların 25 Şubat itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 17,5 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 3,7 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kağıdı ve repo, 28,2 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduatın yüzde 9,5'i Hazine ve Merkez Bankasının garantilediği kur korumalı mevduata sığındı. Dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için yüzde 58,5, gerçek kişi mevduatlarında ise yüzde 64,3 oldu. KKM dahil dolarizasyon oranı yüzde 68,3'ü buluyor. Kredi stoku yıl başından bu yana yüzde 6,4 oranında arttı. Aynı dönemdeki enflasyonun yüzde 16,5 olduğu dikkate alındığında krediler reel olarak azalıyor.

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat 43 milyar lira artarak 5 trilyon 694 milyar liraya yükseldi.
- Aynı günler arasında TL cinsinden mevduatlar, 15,2 milyar lira artarak 2,4 trilyon lira oldu.
- Dövizden kur korumalı mevduata geçiş ve parite değişikliğinin etkisiyle 2,3 milyar dolar azalarak 235,5 milyar dolara inen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise 27,8 milyar lira artarak 3,33 trilyon lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 58,8'e çıktı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 64,3 oldu..
- *(Kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan mevduatların döviz kuruna endekslenmesi nedeniyle dolarizasyon kapsamında değerlendirilmesi gerçek dolarizasyon oranının yüzde 67,9'a ulaştığı söylenebilir.)*
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 25 Şubat 4 Mart günleri arasında 1,1 milyar dolar azalarak 158,2 milyar dolara geriledi. *Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise kur artışı yüzünden 23,7 milyar lira artarak 2,24 trilyon lira oldu.*
- 25 Şubat tarihli verilere göre kur korumalı mevduat kapsamında açılan hesaplarda 590 milyar lira bulunuyor. Bunun yüzde 58'inin dövizden döndüğü belirtiliyor. Bankalar bu mevduatlara en az yüzde 14 en fazla da yüzde

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

17 oranında faiz veriyorlar. Gerçek kişilerin en az üç ay, şirketlerin ise en az altı ay vadeli olarak açtıkları bu hesapların faizi vade sonunda, döviz kurundaki artışın altında kalırsa aradaki farkı TL'den geçenlerde Hazine, dövizden geçenlerde ise Merkez Bankası ödeyecek.

• *Bankalardaki mevduatın yüzde 9,5'i kur korumalı mevduat olarak Merkez Bankası ve Hazine'nin garantisine sığınmış bulunuyor. Bu mevduatlara verilen garantinin kamuya olan yükü bu yıl mart ayı sonu itibariyle hissedilmeye başlanacak. Şirketlerin vergi istisnası nedeniyle yoğun ilgi gösterdiği uygulamanın asıl büyük etkisinin ise ağustos ayı sonunda hissedilmesi bekleniyor.*

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 25 Şubat – 4 Mart günleri arasında, 32 milyar lira artarak 5,21 trilyon liraya çıktı.
- TL krediler 28,9 milyar lira artarken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise 3,7 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 2,2 milyar dolar azalarak 154,6 milyar dolara indi.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 1 milyar liraya yakın artarak 163 milyar liraya yükseldi.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU

Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları 1 trilyon 46 milyar liraya ulaştı. Varlık yönetim şirketlerine devredilenlerle birlikte takipteki borçlar 58 milyar lirayı buluyor

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 25 Şubat 4 Mart haftasında 3 milyar lira daha artarak 1 trilyon 46 milyar liraya kadar tırmandı.
- Vatandaşların bu borcunun 820 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 226 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 1,9 milyar, kredi kartı borçlarında ise 1,1 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları ise 234 milyon lira daha artarak toplam 27,4 milyar lira düzeyine çıktı. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 30,7 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor.**
- **TOPLAM BORÇ:** Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 103,8 milyar lira** düzeyinde seyrediyor.

FAİZ ORANLARI

Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, Türkiye'nin risk primini de artırırken Hazine'nin iç ve dış borçlanma faiz oranlarının da yeniden yükselme trendine girmesine yol açtı. Hazine, halk ve şirketler borçları için hem daha yüksek oranlarda faiz ödüyor, hem de yaratılan, kur farkı ve enflasyon yüzünden yoksullaşiyor. Türkiye'nin risk primi yeniden 700 puan civarında seyrediyor.

- Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, Türkiye'nin risk primini de artırırken Hazine'nin iç ve dış borçlanma faiz oranlarının da yeniden yükselme trendine girmesine yol açtı.

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- 4 Mart itibariyle bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı 25 Şubata göre göre 0,35 puan daha azalarak yüzde 16,19'a indi.
- Tüketici kredilerinin ortalama (ihtiyaç + taşıt + konut) faizi 0,27 puan azalarak yüzde 26,40'a gerilediği 4 Mart'ta ticari kredi faizleri ise 0,06 puan azalarak yüzde 20,62'ye indi. Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini yüzde 28,90, taşıt kredisini yüzde 25,08, konut kredisini ise yüzde 17,77 yıllık faiz oranıyla kullandırdı.

Merkez Bankası Faizi

- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın ağırlıklı ortalama faizi de 11 Martta yine yüzde 14 oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İç Borçlanma Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 4 Martta yüzde 23,40 olan faizi 11 Martta yüzde 25,05'e çıktı.
- **Beş yıl vadelinin faizi 0,19 puan artarak yüzde 26,28'e, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise 0,72 puan artarak yüzde 25,71 oldu.**
- **Hazinenin dolar cinsinden 5 yıl vadeli Eurobondlarının yıllık faizi de yüzde 8,41'ten yüzde 8,59'a kadar çıktı.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası- 5 yıl vadeli*) ise 10 Mart itibariyle **bir önceki haftaya göre** yüzde 8,63 oranında artarak 648,7'ye kadar çıktı.
- Türkiye'nin risk primi son haftalarda gün içerisinde 700 puanı da aşarak 2008 finansal krizinden bu yana en yüksek noktaya çıktı.

VATANDAŞIN TASARRUFLARI ENFLASYON KARŞISINDA KAR GİBİ ERİYOR

- Vatandaşların tasarrufları yüksek enflasyon karşısında reel olarak kar gibi eriyor.
- TÜİK'in aylık ortalamaları esas alarak yaptığı hesaplamaya göre enflasyonun (TÜFE) aylık yüzde 4,8, üç aylık yüzde 32,3 ve yıllık yüzde 54,4 olduğu Şubat 2022 itibariyle **TL cinsinden tasarruf araçlarının** reel kayıpları şöyle oldu:
  - TL Mevduatlar, reel olarak şubatta aylık bazda yüzde 3,4, son üç ayda yüzde 21,5 ve son bir yılda ise yüzde 25,5 oranında kaybettirdi.
  - Borsa (BİST 100 endeksine göre) reel olarak aylık yüzde 4,9, üç aylık yüzde 10,1 ve yıllık yüzde 15,3 oranında kaybettirdi.
  - Devlet iç borçlanma senetleri, aylık yüzde 0,8, üç aylık yüzde 23,8 ve yıllık olarak yüzde 33,4 oranında kaybettirdi.
- **Döviz – altın cinsinden tasarruf araçlarının** reel getiri ve kayıpları ise şöyle:
  - Parasını dolar olarak tasarruf edenler şubatta reel olarak yüzde 3,7, son üç ayda yüzde 3,4 oranında zarara uğrarken, son bir yıllık dönemde ise yüzde 24,9 oranında reel kazanç sağladılar.
  - Parasını Euro olarak değerlendirenler ise şubatta yüzde 3,6, son üç ayda yüzde 4 reel kayıpla karşılaştılar. Son bir yılda ise yüzde 17 reel kazanç sağladılar.
  - Altını tercih eden tasarruf sahipleri ise hem şubatta aylık olarak hem de son üç ayda yüzde 1,4 oranında reel olarak zarar ettiler. Altın yatırımcısının son bir yıllık reel kazancı ise yüzde 28,1'i buldu.
  - Tasarruflarını Türk lirası cinsinden tasarruf araçlarında tutanların özellikle son bir yılda uğradığı ve son aylarda da uğramaya devam ettiği reel kayıplar. Türk lirasının değer kaybetme sürecini hızlandırıyor. TL'de kalarak zarar etmeyen vatandaşlar, döviz ve altın gibi araçların yanı sıra kur korumalı mevduat ve kripto paraları tercih ediyor. Ya da tasarruf etmek yerine parasını harcıyor.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI YENİDEN 23,5 MİLYONA GİDİYOR

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 11 Mart günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 2 milyon 127 bin yeni dosya geldi. 1 milyon 236 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 31,3 oranında arttı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı bu dönemde 1 milyon 192 bin adet artarak 11 Mart itibariyle 23 milyon 462 bine çıktı.

2021'DE KONUT FİYATLARI YÜZDE 59,7 ARTTI. İNŞAAT MALİYETLERİNDEKİ YÜKSELİŞ 2022'DE HIZLANARAK SÜRÜYOR

- Merkez Bankasının araştırmasına göre 2021 yılında Türkiye'deki ortalama konut fiyatları bir önceki yıla göre yüzde 59,9 oranında artış kaydetti.
- Türkiye genelinde ortalama 6 bin 369 lira olan metrekare başına ortalama konut birim fiyatı, İstanbul'da 10 bin 92 liraya kadar tırmandı. Bu tutar Ankara için 5 bin 562 lira, İzmir için ise 7 bin 497 lira olarak hesaplandı.

- TÜİK'in verilerine göre ise ikamet amaçlı bina inşaat maliyeti Ocak 2022 itibariyle yıllık olarak yüzde 76,5 oranında arttı.
- İnşaat maliyetlerindeki artış, konut fiyatlarının önümüzdeki aylarda da yükselişini sürdüreceğine işaret ediyor.

PERAKENDE SATIŞLAR OCAKTA REEL OLARAK AZALDI

- Ocakta perakende satış hacmi, bir önceki aya göre cari fiyatlarla yüzde 7 oranında artarken, fiyat artışlarından arındırıldığında ise reel olarak yüzde 1,5 oranında azalma yaşandı.
- Perakende satış hacmi ocakta geçen yılın aynı ayına göre cari fiyatlarla yüzde 73,9, reel olarak ise yüzde 7,9 oranında artış kaydetti.
- Bu arada, TÜİK'in Gelir İdaresi'ne verilen KDV ve ÖTV beyannamelerini esas alarak yaptığı sanayi, inşaat, ticaret ve hizmetler sektörlerinin cirosu ise ocakta bir önceki aya göre yüzde 3,6, geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 90,9 oranında artış kaydetti.

ELEKTRİK ÜRETİMİ YÜZDE 5,9 ARTTI

- Türkiye'nin elektrik üretimi bu yıl ocak-şubat döneminde yüzde 5,3 oranında artarak 53,86 milyar kilovatsaate yükseldi. Aynı dönemde elektrik tüketimi ise (kayıp-kaçak dahil) yüzde 5,9 oranında artışla 53,93 milyar kilovatsaate çıktı.
- Elektriklik piyasası takas fiyatı şubat sonu itibariyle geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 371 oranında artarak megavat saat başına 1.389 liraya yükseldi.

KARAMSAR TABLO: CARİ AÇIK BİR AYDA 7 MİLYAR DOLARI, YILLIK 20 MİLYAR DOLARI AŞTI

Yeni ekonomi programının temelleri yıkılırken açıklanan ocak ayı rakamlarıyla cari açıkta kırılan rekor, programın iflasını tescilledi. Cari açık bir ayda 7 milyar doları aştı. 12 aylık dönem itibarıyla 20 milyar doların üzerine çıktı. Merkez Bankası'nın mart ayı Piyasa Katılımcıları Anketi; karamsarlık ve endişelerin arttığını, kur ve enflasyon beklentilerinin yükseldiğini, açığa çıkarttı!

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda üç yılda üçüncü bakan değişikliği gerçekleşirken önce Çin Modeli olarak adlandırılan yeni ekonomik programa uzun süre isim arandıktan sonra Yerli-Milli Türkiye Ekonomi Programı isminde karar kılındı. Programın ana omurgası ihracat artışı, döviz gelirlerinin yükselmesi, kurların istikrar kazanması, TL'nin değerlenmesi, enflasyon ve faizin düşürülmesi, düşük faizli kredilerle yatırımların ve istihdamın artırılması üzerine oturtulmuştu. İnat ve nas ısrarıyla başlatılan faiz indirimleriyle, döviz kurlarının ve enflasyonun kontrolünü elinden geçirerek kendi programını kendisi tahrip eden iktidar, milyarlarca dolarlık rezerv satışına mal olan **Kur Korumalı TL Mevduat (KKM)** modelini icat ederek ülke ekonomisini yeni ve daha büyük risklerin içine attı.

İktidar; 31 Aralık 2021'de yürürlüğe koyduğu fahiş elektrik, doğalgaz, akaryakıt zamlarının ve vergi artışlarının sorumluluğunu, Rusya-Ukrayna savaşına yıkma çabasına girişti! Oysa kuzeyimizdeki savaş, iktidarın attığı yanlış adımların ve aldığı öngörüsüz kararlardan 2 ay sonra başladı. **Yılbaşı gecesi Cumhurbaşkanı Erdoğan imzasıyla zam kararları yayınlandığında Ukrayna'da savaş yoktu!** Aralık ayından bu yana rezerv satarak baskıladıkları döviz kurları, iktidarın öngöremediği Rusya-Ukrayna savaşının patlak vermesiyle en büyük sarsıntıyı Türkiye ekonomisinde yarattı.

Ocak ve Şubat aylarındaki dış ticaret açığı toplamının iki ayda 18,4 milyar dolara ulaşması üzerine bu gidişin cari açığı patlatacağını, döviz kıtlığı riskini artıracacağını çok önceden ifade etmişim. Nitekim **Merkez Bankası'nın (MB)** açıkladığı Ocak 2022 Ödemeler Dengesi Bilançosu rakamlarıyla yılın ilk ayındaki cari açık tutarı aylık 7,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Geçen yılın aynı ayından bu yana 12 aylık birikimli cari açık tutarı da 14,9 milyar dolardan 20,2 milyar dolara yükseldi.

Merkez Bankası bu gelişmede, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının 6 milyar 425 milyon dolar artarak 8 milyar 333 milyon dolara yükselmesinin etkili olduğunu kaydediyor.

Ocak ayında portföy yatırımlarında 766 milyon dolar tutarında net çıkış yaşandı. Alt kalemlere bakıldığında, yabancılar hisse senedi piyasasında 352 milyon dolar, **Devlet İç Borçlanma Senetleri** piyasasında (DİBS) 98

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

milyon dolar net satış yaparak Türkiye piyasasından çıktılar. Ocak ayındaki bu tabloya karşılık Merkez Bankası'nın 25 Şubat-4 Mart haftasına ilişkin verilerinde ise yabancı çıkışının daha da hızlandığı görülüyor.

25 Şubat-4 Mart haftasında yurt dışı yerleşik yabancı yatırımcılar, bir haftada 309,2 milyon dolar hisse senedi, 181,4 milyon dolar DİBS satışı yaparak çıkarken, yılbaşından bu yana yabancı satışları hisse senedinde toplam 835,1 milyon dolara, DİBS'te 770,1 milyon dolara ulaştı. Yabancı yatırımcılar 4 Mart'a kadar olan sürede toplam 1 milyar 601 milyon dolarlık menkul kıymet satarak Türkiye'den çekildiler.

Merkez Bankası'nın ödemeler dengesi verileriyle aynı gün açıkladığı **Piyasa Katılımcıları Anketi'nin** (PİKA) Mart 2022 sonuçları önümüzdeki dönemde ekonominin makro dengelerinde ve kritik göstergelerde iyileşme beklenmediğini, beklentilerin daha da kötüleştiğini gösterdi. PİKA mart sonuçlarına göre yıl sonu enflasyon beklentisi 6 puan artarak yüzde 40,47'ye yükseldi. Merkez Bankası anketinde 12 ay sonrası TÜFE beklentisi yüzde 26,43'e çıktı. Anket katılımcıları gelecek bir ve iki yıllık dönemlerde enflasyonun çift hanelerde kalmayı sürdüreceğini öngörüyor. Şubat ayında yüzde 3,7 olan büyüme hızı beklentisi mart anketinde yüzde 3,4'e indi.

Merkez Bankası'nın ve kamu bankalarının döviz varlıklarını satan iktidar, cari açığın finansmanında, ithalat ve döviz talebinin karşılanmasında ciddi sıkıntıya düşebilir. Vadesi gelen özel sektör dış borçlarının çevrilmesinde tıkanıklık yaşanabilir. Rusya-Ukrayna savaşının uzaması, barış umutlarının gerçekleşmemesi, süreç ilerledikçe ekonomideki gidişatı daha da kötü bir tabloya sürükleyeceği gibi **ortada bir önlem paketinin olmaması, sorunların çözülmesi umutlarını iyice tüketiyor!**

TÜRK TELEKOM'DAKİ (TT) ÖZELLEŞTİRME SOYGUNU

Türk Telekom'daki (TT) özelleştirme soygununun üzerini örtmek için karanlık bir operasyon yürüten iktidar, 2026'da zaten bedelsiz olarak kamuya geçecek yüzde 55 hisseyi Türkiye Varlık Fonu (TVF) üzerinden 1,6 milyar dolar borçlanarak satın aldı. TT'nin yüzde 61'i TVF'ye geçti. TT'nin TVF bünyesine alınıp, Sayıştay ve TBMM denetimini dışına çıkartılması planıyla; vurgun ve kirli çamaşırların üstü örtülerek, fatura milletin sırtına yıkılacak!

AK Parti iktidarının 2005 yılında yüzde 55 hissesini Lübnanlı Hariri ailesine 6,5 milyar dolara satarak özelleştirdiği **Türk Telekom**, TVF tarafından 1,6 milyar dolar borçlanılarak fon bünyesine katıldı. Lübnan'daki rüşvet ve yolsuzluklarıyla ülkeyi iflase sürükleyen, halkın ayaklanmasına sebep olan Saad Hariri ve ailesine ait olan Oger Telecom A.Ş. (OTAŞ), 6,5 milyar dolara satın aldığı Türk Telekom'a sadece 1,6 milyar dolarlık ödeme yaptı. 2007'de kalan taksitleri tek seferde ödeme görüntüsü altında Türk bankalarından 5 milyar dolar kredi aldı. Ardından borçlarını ödemekte zorlandığı gerekçesiyle hazineyi devreye sokarak, 2013 yılında Türkiye bankalarından 4,5 milyar dolar daha refinansman kredisi aldı ve özelleştirmeyle kendilerine devredilen yüzde 55 TT hissesini rehin ederek teminat gösterdi. Bankalara kredi borcunu ödemeyen, vergi borçlarını taksitlendiren Hariri ailesi ve OTAŞ bu süre içinde TT'nin 10-12 milyar dolar arasındaki kârını kendi hesaplarına ve şirketlerine transfer ettiler. Bir anlamda 6,5 milyar dolarlık özelleştirme bedelini cebinden 1 dolar çıkmaksızın, TT'nin yüzde 55 hissesini teminat göstererek Türk bankalarından aldığı krediyle ödeyen, daha sonra bu kredileri de ödemeyip üç Türk Bankasına (**Akbank, İş Bankası, Garanti Bankası**) 4,3 milyar dolar kredi borcu takarak Türkiye'yi terk eden Hariri, bu süre içerisinde TT'nin içini boşalttı.

Ülke çapındaki taşınmazlarını, milyonlarca kilometrelik bakır yer altı kablosunu, arsaları, binaları, sattı. Özelleştirme öncesinde her yıl Türkiye'de kâr ve vergi rekortmeni olan TT'nin milyarlarca dolarlık kârını yurt dışına transfer etti. Özelleştirme sözleşmesinde taahhüt ettiği internet, GSM, telekomünikasyon altyapı yatırımlarını yapmadığı gibi Türkiye'yi dünyanın en pahalı internetini, cep telefonunu kullanan bir konuma getirdi. Diğer GSM operatörlerinin TT altyapısını kullanmasına izin vermeyerek, rekabeti ve daha ucuz iletişim hizmetini engelledi.

Üç Türk bankası kredi alacaklarına karşılık iktidarın talimatıyla kurdukları **Levent Yapılandırma Yönetimi A.Ş.** (LYY) ortaklığıyla, yüzde 55 hisseyi 2018 sonunda devralmak zorunda kaldı. TT'yi yönetmeye başlayan LYY A.Ş. bir yıl geçmeden TT'nin satılması için uluslararası yatırım bankası Morgan Stanley'e yetki verdi. Şimdi ise TVF, sahip olduğu yüzde 6,75'lik TT hissesine ilave olarak üç bankanın elindeki yüzde 55 hisseyi 1,6 milyar dolarlık borçla satın aldı. TVF'nin TT'deki hissesi yüzde 61,75'e yükseldi ve hâkim ortak konumuna geldi. Hazine ve Maliye Bakanlığı TT'de yüzde 25 oranında pay sahibi oldu.

TT'deki ve TVF'deki bu soygunu seyreden, izin veren tüm kamu görevlileri bu tablonun sorumlusudur. Hariri ve şirketinin TT'yi soyması süresince TT yönetiminde hazine, ulaştırma bakanlıklarının temsilcileri de yönetim kurulu üyesiydiler. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, önce Başbakanlık Müsteşarı görevini yürütürken TT

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

YK üyesiydi. Cumhurbaşkanı Başdanışmanları da yıllarca Hariri'nin adamlarıyla birlikte TT Yönetim Kurulu'nda dolgun maaşlarla görev yaptılar. Alınan kararlara imza attılar, soygunlara göz yumdular! **İktidar**, TT'nin içi boşaltılırken bazı bakanları, bürokratları, başdanışmanlarıyla bu işin içinde yer aldı.

✓ **Şimdi ülke ekonomisi böylesine ağır bir kriz sürecinde iken**, kurlar yükselişe geçerken, kuzeyimizde bir savaş yaşanırken TVF'nin 1,6 milyar dolar borçlanıp, TT'nin yüzde 55 hissesini alarak bünyesine katması, TT'yi denetim alanı dışına çıkartma, usulsüzlüklerin ortaya saçılmasını önleme, olası iktidar değişikliği öncesinde dosya temizleme ve nihayet milletin malını millettten kaçırma operasyonudur.

✓ TVF'nin TT'nin yüzde 61 hissesine sahip olmak için yürüttüğü bu planın perde arkasında olması muhtemel bir başka hesap, TT'nin TVF tarafından BAE ya da Katar'a satışı için söz verilmesi olabilir!

✓ Bu telaşlı satın alma kirli çamaşırları temizleme hamlesidir. TT'den 4,3 milyar dolarlık kredi alacağı olan bankaların 17 yıl önce değeri 6,5 milyar dolar olan yüzde 55 hisseyi 300 milyon dolar temettü, 1,3 milyar dolarlık hisse bedeli olmak üzere toplam 1,6 milyar dolara TVF'ye devretmeyi kabul etmeleri siyasi baskı operasyonudur.

Muhtemelen üç özel banka, iktidarın baskısı ve ısrarıyla bu satışa rıza göstermek zorunda kalarak gerçek alacaklarından feragat ettiler ve bunu bilançolarının zarar hanesine tahsil edilemeyen alacak olarak yazacaklar.

2005 yılında TT'yi özelleştiren devlet, 17 yıl sonra tekrar TT'yi satın aldı. Oysa 2005 yılındaki özelleştirme sözleşmesine göre 21 yıllık özelleştirme ve işletme süresi sonunda TT'nin yüzde 55 hissesinin ve tüm telekomünikasyon altyapısının çalışır halde BEDELSİZ olarak devlete devredilmesi gerekiyor. Dört yıl sonra TT'yi bedelsiz devralma imkânı varken alelacele 1,6 milyar dolara geri satın alınmanın ekonomik mantığı ve gerekçesi nedir? Daha da çarpıcı olan TVF'nin yüzde 55 hisseyi satın almak için 1,6 milyar dolar kredi aldığı bankalar konsorsiyumu içinde halen bu hisseleri kredi alacaklarına karşılık devralan LYY A.Ş. ortağı olan bankaların da yer alması!

SIYASİ KAYIRMACILIKLARIN ÜSTÜNÜ ÖRTME ÇABASI

Cumhurbaşkanı Erdoğan Başkanlığındaki TVF portföyüne alınan kamu bankalarının siyasi talimatla verdikleri batık krediler ve artan görev zararlarıyla tükenen kaynakları, 51,5 milyar TL kaynak transfer edilerek kapatıldı. İktidar müteahhitlerinin, medya patronlarının ödemedikleri milyarlarca dolar ve TL tutarındaki kredi borçları tahsil edilemezken faturası halka ödetiliyor!

Dünyadaki örneklerinin aksine fazladan bir tasarruf ve kaynağı olmayan Türkiye Varlık Fonu'nu (TVF) gerçekte 'Türkiye Yokluk Fonu' olarak adlandırmak yanlış olmaz. 20 yıldan bu yana özelleştirilen ulusal varlıklardan elde kalan son parçaların devredildiği TVF, sürekli şekilde borçlanarak, faizle kredi bulmaya çalışarak faaliyetlerini yürütüyor. Türk Telekom örneğinde aktardığım gibi hisse alımı için yerli bankalar konsorsiyumundan 1,6 milyar dolar borçlanan TVF daha önce de Çin'den 1 milyar Euro tutarında borçlanmaya gitti. Bu borçlanmayla İstanbul Finans Merkezi inşaatını üstlenip, bitiremeyen iktidar müteahhitlerinin borçları üstlenilerek binayı TVF satın aldı ve inşaat işleri de Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım'a verilerek yeniden ihaleye çıkarıldı. **Dışarıdan Euro borçlanıp içeride bu parayı, inşaata, betona yatıran bir varlık fonu örneği dünyada yok!**

Dünyanın en büyük varlık fonlarının başında gelen Norveç Varlık Fonu, kuzey denizinde bulunan petrol yataklarının işletilmesi ve petrol satışından elde edilen gelirlerden sağlanan tasarrufların biriktirilerek nemalandırıldığı, Norveç halkının refahı için kaynak yaratan bir fon.

Benzer şekilde zengin körfez ülkeleri de Katar'ın doğal gaz gelirlerinin, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Suudi Arabistan'ın petrol gelirlerinden yapılan birikimlerin değerlendirildiği, nemalandırıldığı fonlara sahipler.

✓ İktidarın 2016'da kurduğu TVF ise tüm bunların tam tersi bir anlayışla yönetiliyor. Sayıştay'ın, TBMM'nin denetimi dışında tutuluyor.

Nitekim geçen hafta alınan bir kararla TVF bünyesindeki kamu bankalarının görev zararlarının olağanüstü boyutlara ulaşması, siyasi talimatla iktidara yakın inşaat, medya vb. şirketlere verdikleri kredileri tahsil edememesi, batık kredilerinin artması nedeniyle tükenen sermayelerini takviye için **TVF tarafından 51,5 milyar TL kaynak aktarıldı**. Bu kaynak aktarma operasyonu seçime doğru gidilen süreçte dağıtılacak siyasi krediler için kamu bankalarının kasalarına para konuldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TVF bünyesine oluşturulan 'Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu' (PDİF) tarafından kamu bankalarına yönelik sermaye enjeksiyonuyla aktarılan tutarlar şu şekilde:

Ziraat Bankası	21,8 milyar TL
T. Halk Bankası	13,4 milyar TL
T. Vakıflar Bankası	13,4 milyar TL
T. Kalkınma ve Yatırım Bankası	1,5 milyar TL
Ziraat Katılım Bankası	900 Milyon TL
Emlak Katılım Bankası	500 milyon TL
Toplam	51 milyar 500 milyon TL

Daha önce 2017'deki anayasa referandumu, 2018'de Cumhurbaşkanı ve Milletvekili seçimleri, 2019'da 30 Mart Yerel Seçimleri öncesinde iktidarın talimatıyla kamu bankaları tarafından başlatılan düşük faizli konut, beyaz eşya, mobilya kredi kampanyaları yanında Kredi Garanti Fonu (KGF) garantisi ve hazine kefaletiyle milyarlarca lira kredi dağıtıldı. Büyük bölümü geri dönmeyen bu kredilerle döviz ve altın alımı yapıldığı ortaya çıktı.

TVF ve Hazine üzerinden kamu bankalarına yapılan 51,5 milyarlık taze kaynak ve sermaye enjeksiyonunun önümüzdeki aylarda seçime dönük kredi kampanyalarına dönüştürülmesi büyük ihtimal. **Bu kredilere AK parti referansı ya da iktidara yakın olmayanların erişimi oldukça güç görünüyor!**

BİTİRDİKLERİ TARIMDA GERİ HAMLELERLE DÖNÜŞ MÜMKÜN DEĞİL!

Artan maliyetler nedeniyle boş bırakılan, üretim yapılmayan tarım arazilerinde üretime geçenlere destek öngören Cumhurbaşkanlığı kararından sonra, ikinci bir Cumhurbaşkanlığı kararıyla ayçiçeği üretimine ilave teşvik ve destekler devreye sokuldu. Akıllı, bilimi dışlayan, üretim yerine ithalatı önceleyen iktidar geç de olsa yıllardır söylediklerimizin tek çözüm olduğunun farkına vardı. Ancak pek çok üründe ekim döneminin geçmiş olması umulan sonucun alınmasını sağlayamayabilir!

Fahiş gıda enflasyonu ve artan fiyatlar, dört bir yana yayılan gıda kuyrukları karşısında ne yapacağını bilmez haldeki iktidar, sonunda yıllardır dile getirdiğimiz 'önce üretim' çözümünü kabul etme noktasına geldi ve dediklerimizi yapmak zorunda kaldı. Üretim yerine ithalatı önceleyen tarım ve hayvancılık politikalarıyla **20 yılda ülke tarımını yok eden iktidar akıl, bilim yolundan koparak milyarlarca dolarlık ithalatla yabancı üreticileri zenginleştiren bir finansör oldu.**

Her yıl milli gelirin yüzde 1'inin tarım ve hayvancılığın desteklenmesine, üretimin teşvikine tahsis edilmesi yasa hükmü olmasına rağmen bunu çiğneyen iktidar, üreticiyi üretimden uzaklaştırdı.

✓ Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı üretici sayısı her yıl gerilerken, ekilebilir tarım arazilerinin üçte birinden fazlası verilmeyen destekler, artan maliyetler, girdilere yapılan fahiş zamlarla boş bırakılmaya, ekilip-biçilmez hale geldi.

İktidar yaklaşan tehlikenin büyüklüğünü fark etmekten aciz şekilde çılgın projeler peşinde koşarak Sudan'da, başka Afrika ülkelerinde 99 yıllığına milyonlarca dolara araziler kiralamaya, çiftlikler kurmaya girişti. Buralarda üretilen ürünlere Türkiye'ye gümrüksüz ithal avantajı sağlandı.

Şimdi gelinen noktada yaklaşan kıtlığın, erişilemeyen gıda fiyatlarının, giderek yetersiz hale gelen üretimsizliğin tek çözümünün üreticinin desteklenmesi, atıl tarım arazilerinin değerlendirilmesi ve üretimin artırılması olduğunu nihayet anladılar. Geçen hafta yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla ekilmeyen boş bırakılan tarım arazilerinin kullanılması, ekim-dikim yapılarak üretime açılması için yüzde 75'e kadar hibe desteği sağlanması kararlaştırıldı. Boş tarım arazilerinde üretime dönük girişimlere verilecek yüzde 75 hibenin finansmanı 2022 Yatırım Programı'nın Bitkisel Üretimi Geliştirme kalemine ayrılan 169 milyon 15 bin liralık ödenekten karşılanacak. Ancak 169 milyon lira çok yetersiz bir hibe desteği ve muhtemelen arazisi olan, ekemeyen pek çok üretici üretmek istediği halde bu destekten yararlanamayacak.

✓ **Daha da acı olan çok geç kalınmış olması.** Karar kapsamında üretimi geliştirilmesi hibeyle desteklenmesi öngörülen ürünlerin önemli bir bölümünün, Türkiye genelindeki ekim süreci tamamlanmış durumda!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

✓ Pek çok üründe ekim-dikim dönemi geçti. Pek çok üretici tarlasına gübre atamadı. Tohum alamadı. Mazota parası yetmediği için arazisini bile süremedi.

Karar kapsamında, toplam 5 ayrı proje çeşidi altında hibe desteği sağlanacak. Buna göre hibe desteği kapsamında boş bırakılan, atıl durumda bulunan veya nadasa (dinlenme) bırakılan araziler tarımsal üretime kazandırılacak. Buralarda iklim değişiklikleri dikkate alınarak, hububat, baklagiller, yağlı tohumlu bitkilerin üretimi yanında katma değeri yüksek bitki türlerinin üretimi artırılacak. Hasat sonrası kayıpları azaltmak ve üretim sonrası kurutma ve işlemeyi gerçekleştirmek üzere tesisler kurulacak. Yayınlanan bir başka Cumhurbaşkanlığı kararıyla 4 ilin 7 ilçesinde yağlık ayçiçeği ve zeytin/zeytinyağı üretimi teşvik edilip desteklenecek ürünler listesine dahil edildi. Aydın'ın Efeler, Köşk, Sultanhisar ve Yenipazar, Karabük'ün Eskipazar, Kütahya'nın Domaniç ve Sivas'ın Hafik ilçelerinde yağlık ayçiçeği ekimi ve zeytin üretimi desteklenecek. Buğday, arpa, çavdar ve yulaf ürünlerine bir defaya mahsus olmak üzere dekar başına 50 TL ek girdi desteği sağlanacak.

Her zaman ortak aklın, bilimsel çözümlerin ve ülke gerçeklerinin yanında olduk. Ülkemizin ve insanlarımızın refahından, mutluluğundan yana çözümler ürettik, önerdik. Şimdi Cumhurbaşkanı kararlarıyla çözümlerimiz uygulamaya konuluyor. Oysa bunlar çok önceden yapılsaydı, kendileri dışındaki görüş ve önerileri dışlama-duymama zihniyetinden uzaklaşılsaydı, bugün karşılaşılan bu güçlüklerin, sorunların pek çoğu olmazdı. **Yine de yanlışın-zararın-inadın neresinden dönülse kârdır. Ortak akıl ve bilimden zarar gelmez.**

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE BÜYÜK KRİZ!

İnşaat sektörü, yüzde 80'e varan maliyet artışlarıyla tıkanma noktasına geldi. İnşaat maliyet endeksi yüzde 465'e yükseldi!

Ekonomik canlanma ve istihdam artışında en önemli sektörlerden birisi olan inşaat sektörü, yüzde 80'e varan maliyet artışlarıyla tıkanma noktasına geldi. Yıllık enflasyon artışının 30 puan üzerine çıkan inşaat maliyet artışlarından sonra maliyet endeksi yüzde 465'e yükseldi. İktidarın izlediği ekonomik politikalar sonrası Türkiye'de yabancılar ve üst gelir grubundaki çok dar bir kesim dışında konut sahibi olmak olanaksız hale geldi!

TÜİK'in ocak ayı verilerine göre inşaat maliyetleri, bir önceki aya göre yüzde 15,2 geçen yılın aynı ayına göre yüzde 79,9 artarken İnşaat Maliyet Endeksi 464,6'ya yükseldi. 2022 yılının ilk ayında ortaya çıkan bu verilerle inşaat sektörünün bu yıl da ciddi bir darboğaz içinde olacağı anlaşılıyor.

Dünya genelinde başta demir-çelik olmak üzere emtia fiyatlarındaki artan fiyatların etkisi Türkiye'de TL'nin değer kaybı ve kur artışlarıyla daha yıkıcı hale geldi. Örneğin petrol ve doğalgaz fiyatları tüm dünyada yükselmesine karşılık akaryakıttaki fiyat artışları düşük oranlarda olurken Türkiye'de kur artışının etkisiyle akaryakıt zamları katlanarak yükseliyor. Sadece geçen yılın eylül ayından bu yana bugüne kadar görülmedik şekilde emtia fiyatlarında yüzde 50-100 arasında artışlar söz konusu.

TÜİK'in malzeme ve işçilik olmak üzere iki ana grupta derlediği maliyet artışları ve buna dayalı oluşan maliyet endeksi artışında malzemedeki maliyet artışı verisi ocak ayında yüzde 98'e yükseldi. İşçilik maliyetlerinde yüzde 41 oranında yükseliş söz konusu. Gerek malzemedeki gerekse işçilikteki maliyet artışları bugüne kadar endekste gözlenen en yüksek artışlar. Bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi de yıllık yüzde 87,22, aylık yüzde 16,63 arttı. Bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi, bir önceki aya göre yüzde 16,63, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 87,22 arttı. Bina dışı inşaatlarda malzeme endeksi bir önceki aya göre yüzde 13,11, işçilik endeksi yüzde 30,75 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 106,92, işçilik endeksi yüzde 40,74 arttı.

✓ Kaldı ki bu maliyet artışları ocak ayına ait. Henüz kurlardaki yükseliş eğilimi ve Ukrayna-Rusya savaşı kaynaklı diğer ekonomik bozulmalar, petrol, doğalgaz, akaryakıtta son bir aydan bu yana neredeyse haftanın her günü yapılan zamlar ocak ayı verilerinde yer alıyor.

Maliyet artışları konut üretimini ve yeni inşaatların başlamasını aşağı çekecektir. Bu durumda konut stoku ve arzı azalacağı için konut fiyatlarının katlanarak yükselmesi kaçınılmaz olacak, orta ve alt gelir grupları için konut sahibi olmak olanaksızlaşacak. İnşaat-konut sektöründeki darboğazın hızlanarak sürmesi **yüzlerce yan sanayi, sektördeki istihdamı olumsuz etkileyerek üretim ve istihdamda sert düşüslere zemin hazırlayacaktır!**

RUSYA-UKRAYNA GERİLİMİNİN EKONOMİK ETKİLERİ

Rusya'ya yönelik ağır ekonomik yaptırımların kapsamı genişletilirken, ABD'nin petrol ve doğalgaz alımlarını kesmesi, Rusya Merkez Bankası'nın varlıklarının bloke edilmesi, temerrüt olasılığını artırdı. Rusya'nın nisan ayından itibaren dış ödemelerini yapamaz konuma geleceği yönündeki belirtiler öne çıkarken, bundan en fazla etkilenen ülkelerden birisi yine Türkiye olacaktır. Rus vatandaşlarına döviz alımı ve bankadan döviz çekmenin kısıtlanması, uçuşların iptali ülkemiz açısından sarsıcı sonuçlara neden olabilir!

Rusya'ya yönelik olarak yürürlüğe konulan ve bugüne kadar örneği görülmemiş ağırlıktaki yaptırımlar, Rusya Federasyonu'nun temerrüde düşmesi, ödemelerini yapamaz konuma gelmesi ihtimalini güçlendirdi. Rus devlet tahvilleri ve önde gelen Rus enerji, teknoloji, finans şirketlerinin hisselerinin çöpe dönüşmesi, batılı şirketlerin peş peşe Rusya'dan çekilme kararı almaları Rusya ekonomisini savaş sona erse de uzun süre toparlanamayacak bir sürece sürüklüyor. Savaşın başlangıcından sonra Rusya'nın vadesi gelen ilk dış ödemeleri ve borç taksitlerinin vadesi nisan ayında. Rusya'nın kredi notunda da peş peşe indirimler yapılıyor. Ruble'nin bir aylık değer kaybı yüzde 50'yi aştı.

Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası yönetimlerinden yapılan açıklamalarda yakın gelecekte Rusya'nın devlet olarak borçlarını ödeme kabiliyetini yitireceğinin ve temerrüde düşeceğinin öngörüldüğü kaydedildi. Rusya Devlet Başkanı Putin, bu ihtimali gözeterek imzaladığı bir kararnameyle Rusya'nın mali yükümlülüklerinin döviz yerine ruble ile karşılanması kararını yürürlüğe koydu.

Kâğıt üzerinde bakıldığında Rusya Merkez Bankası rezervlerinin 640 milyar dolar düzeyinde olması, petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki olağanüstü artışın Rusya'nın bu iki kalemden elde ettiği gelirleri artırması söz konusu. Rusya, petrol ve doğal gaz ihracatıyla oldukça yüksek tutarda dış ticaret fazlası sağlarken bir yandan da bu fazlayı dış devlet borçlarının tasfiyesi ve azaltılmasında kullandı.

✓ Ancak Rusya Merkez Bankası'nın 640 milyar dolarlık döviz rezervinin büyük kısmı yurt dışında yabancı bankalar ve merkez bankaları nezdinde tutuluyor. Yaptırımlar sonrası bu varlıklar donduruldu ve Rusya Merkez Bankası'nın erişimi kalmadı.

Rusya'nın 4 milyar dolar tutarındaki devlet tahvilinin vadesi 4 Nisan'da doluyor ve büyük olasılıkla bunun faiz ödemesi yapılmayacak. Ancak bundan Rus bankaları ve Rus yatırımcılar da olumsuz etkilenenler. Bu tahvillerin bir kısmı yerel bankalar ve şirketlerin elinde bulunuyor. Rusya'nın temerrüde düşmesi teknik olarak devletin iflası anlamına gelse de dondurulan varlıkları, dış borçlarının tutarının düşük olmasının küresel finans sisteminde yıkıcı etkisi yapması söz konusu değil.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Putin arasındaki görüşmede ikili ticaretin ulusal paralarla yapılmasının gündeme geldiği ve olumlu yaklaşıldığı açıklandı. Ancak döviz darboğazındaki Türkiye açısından alacaklarını dünyada yaptırım ve ambargo altında bulunan Rus rublesi ile tahsil etmek kanımca çözüm olmayacaktır.

✓ Türkiye ihracat, müteahhitlik hizmetleri, turizm vb. alanlarında ödemelerin rubleyle yapılmasını kabul ettiği takdirde bu milyarlarca rubleyi Rusya dışında hangi pazarda kullanacak?

Putin ve kurmaylarının mutlaka bir karşı hamle yapacaklarını öngörmekteyim. İlk aşamada 200 kalem mal, ürün, maden, metal, teknolojik üretim, bazı stratejik gıda ürünleri vb. ihracat yasağı getirilmesi ciddi bir adım. Bazılarında Rusya'nın dünya üretiminin önemli bir bölümünü karşıladığı bu malların ihracatına yasak getirilmesi birkaç gün içinde dünya emtia borsalarında etkisini gösterdi. **Rus gümüşü altınla yarışır hale geldi.**

Rusya Merkez Bankası, bankaların döviz satışlarını yasakladı. Ayrıca Rus vatandaşlarının bu yılın eylül ayına kadar hesaplarından 10 bin dolardan fazla döviz çekmeleri yasaklandı. Bu uçuşlar başlasa bile Türkiye'ye gelecek Rus turistler açısından fiili ve somut bir engel. Visa ve Mastercard'ların iptalini de buna ekleyebiliriz.

AB ve Rusya'nın karşılıklı olarak hava sahalarını kapatmaları nedeniyle AB ülkelerinin yanı sıra Çin ve Uzakdoğu'dan Rusya bağlantılı uçuşlar yapılamıyor. Asya bağlantılı yolcu ve kargo uçuşları ise daha güneydeki rotalar üzerinden yapılmak zorunda kalırken bu durum uçuş sürelerini 4-5 saatten fazla uzattı ve uçuş maliyetlerini kat kat artırdı. En uzun menzilli Boeing ve Airbus A350 uçakları bile bu kadar sürede kesintisiz uçamıyor ve bir ya da iki yerde iniş yaparak yakıt ikmali yapıyor. Pek çok havayolu şirketi uçuşlarını en aza indirdi ya da mart sonuna kadar durdurdu.

Rus Havayolu Aeroflot tüm yurt dışı seferlerini 23 Mart'a kadar durdurdu. Rusya'nın diğer 2 havayolu şirketi S7 ve Nordwind ile en büyük charter havayolu Pobeda Airlines uçaklarına el konulması endişesiyle dış uçuşlarına ara verdi. Kiralayan şirketlerin aldığı karar nedeniyle geçen hafta Pobeda Airlines'ın Boeing 737 uçağına İstanbul Havaalanında, Nordwind Airlines'ın Boeing 777 yolcu uçağına ise Meksika'da el konuldu. Rus havayolu şirketlerine ait 980 aktif yolcu uçağının 777'sinin kiralık olması ve kiralama şirketlerinin de Rus havayollarıyla olan tüm kira sözleşmelerini feshetmesi nedeniyle bu uçaklara indikleri havalimanlarında el konuluyor. O yüzden de Rus havayolu şirketleri ülke dışına seferleri tümüyle durdurdu.

Rusya'ya uçmak isteyen yabancı ülke havayolu şirketleri ise AB ve ABD yaptırımları sonrası küresel havayolu sigorta şirketlerinin Rusya hava sahasına yönelik uçuşları sigortalamamasından ötürü zorunlu olarak Rusya şehirlerine uçuşları iptal ettiler. Rusya ekonomisini ağır ölçüde olumsuz etkileyen bu gelişmelerden ikinci olumsuz etkilenen ülke Türkiye. Uçak olmazsa turizm olmaz. Kara, deniz, hava taşımacılığı olmazsa ihracat-ithalatın da olmayacağı açık. Banka-finans sistemi devre dışındaysa ödemelerin ve para transferlerinin yapılması, kredi ve ATM kartları çalışmıyorsa harcama-ödeme yapılması olanaksız. Rusya'nın ulusal kredi kartı ve para transfer sistemleri MİR ve Unionpay Türkiye'nin de aralarında olduğu pek çok ülkedeki bankalarda, AVM'lerde ödeme sistemlerinde kabul görmüyor.

Tüm bunların üzerine Rusya'nın yakın gelecekte temerrüde düşmesi ve dış ödemelerini devlet olarak yapamaz konuma gelmesi, Türkiye ekonomisi üzerindeki olumsuzlukların katlanarak artmasına neden olacaktır!

YOKSULLUĞUN RESMİ VERİSİ

İktidar eliyle yaratılan yoksulluk, resmi verilere de yansıyor. 2021'de 11 milyon yurttaş karnını gıda yardımları ile doyurabildi.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2021 Yılı Faaliyet Raporu, Türkiye'deki yoksullaşmayı ve giderek derinleşen ekonomik bunalımı bir kez daha gözler önüne serdi. Bakanlığın verilerine göre, ekonomik krizin altında ezilen 5 milyon 903 bin 515 hane 2021 yılında sosyal yardımlardan yararlanırken 2 milyon 476 bin 457 hane düzenli sosyal yardım aldı. Öz ailesinin bakımını sağlayamadığı 141 bin 275 çocuğa ise sosyal ve ekonomik destek verildi.

Milyonlarca hanenin sosyal yardım ile ayakta kalmaya çalıştığı 2021 yılında Devlet, 97,8 milyar TL'lik sosyal yardım harcamasına imza attı. 2021 yılındaki sosyal yardım harcaması, 2019 yılına oranla yüzde 73, 2020 yılına göre ise yüzde 42 arttı.

5,9 milyon hane yardımla ayakta

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın verilerine göre, 2021 yılında bütçeden 97,8 milyar TL'lik sosyal yardım harcaması gerçekleştirildi. Sosyal yardımların GSYH içindeki payının yüzde 1,74 olduğu bildirildi. 2021 yılında 5 milyon 903 bin 515 haneye sosyal yardım yapılırken 2 milyon 476 bin 457 hanenin de düzenli yardımlardan faydalandığı belirtildi.

11 milyon yurttışa gıda yardımı

Bakanlığın verileri, 2021 yılında 5 milyon 276 bin 998 hanenin de geçici yardımlardan faydalanmak zorunda kaldığını ortaya koydu. 2021 yılında gerçekleştirilen tüm yardımların içinde nakdi yardımların oranı yüzde 94 oldu. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, sosyal yardımların türlerine göre dağılımını da paylaştı. Buna göre, 2021 yılında 11 milyon 369 bin 761 yurttış gıda yardımı almak durumunda kaldı. Bakanlığın, gıda yardımı yapılması amacıyla Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na aktardığı toplam kaynak 752,6 milyon TL ile ifade edildi.

5 milyon 903 bin
SOSYAL YARDIM ALAN HANE

11 milyon 396 bin
GIDA YARDIMI ALAN HANE

9 milyon 482 bin
GSS BORCU ÖDENEN KİŞİ SAYISI

30 bin 363
BAKIMSIZ VE SAĞLIKSIZ HANE

41 bin 965
KIRTASIYE YARDIMI ALAN ÖĞRENCİ

30 Bin Bakımsız Ve Sağlıksız Hane

Oturulamayacak derecede eski, bakımsız ve sağlıksız evlerde oturmak zorunda kalan yurttaşlar için 2021 yılında, bakım ve ev eşyası alımı için 119,6 milyon TL yardım yapıldı. Bu kapsamda bulunan hane sayısı kayıtlara 30 bin 363 olarak geçirildi.

131 Bin 707 Öğrenciye Kırtasiye Yardımı

2021 yılında 131 bin 707 öğrenci sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından sağlanan kırtasiye yardımları ile eğitim yaşamını sürdürdü. 2020 yılında 41 bin 965 öğrencinin kırtasiye yardımı aldığı düşünüldüğünde, yardım alan öğrenci sayısı 2021 yılında üçe katlandı.

9,4 Milyon GSS Borçlusu

İşsiz ve çalışmayan yurttaşların kabusu olan GSS prim borcunu ödeyemeyen kişi sayısının 9,5 milyona yaklaştığı da Bakanlığın verileriyle ortaya konuldu. Ödeme gücü olmadığı için GSS primlerini ödeyemeyen ve sağlık hizmetlerinden yararlanamayan 9 milyon 482 bin 970 kişi için yapılan destek ödemesi faaliyet raporuna 34,4 milyar TL olarak kaydedildi.

PETROL FİYATI DÜŞTÜ, ZAMLAR DURUYOR

Zamların gerekçesi gösterilen brent petrol yüzde 30 geriledi, akaryakıttaki zamlar ise duruyor

İktidar sözcüleri Rusya-Ukrayna savaşı sırasında akaryakıt ürünlerine art arda yapılan zamları; uluslararası piyasalardaki artışa bağlamıştır. Akaryakıt ürünlerine neredeyse her gün gelen zamlara gerekçe olarak yalnızca brent petroldeki artış gösterilmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da petrol fiyatlarındaki yükselişin akaryakıt fiyatlarına yansımaları yakından takip ettiklerini belirterek, zamlarla ilgili hiçbir sorumluluğu üzerine almamıştır.

Petrol fiyatı düştü, zamlar duruyor

Akaryakıt ürünlerine art arda gelen zamlara gerekçe gösterilen uluslararası petrol fiyatları yüzde 30 oranında düşerek Rusya-Ukrayna savaşı öncesi seviyeye gerilemiştir. Ukrayna-Rusya gerilimi savaşa dönüşmeden önce 95 dolar düzeyindeki brent petrol dün itibarıyla 100 doların altına inerek 98 dolardan işlem gördü. Ancak Türkiye’de 10 Mart 2022 tarihine kadar neredeyse her gün yapılan zamların pompa fiyatına yansımaları hala

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

sürmektedir. Brent petrol fiyatı inerken pompa fiyatlarının aynı oranda indirim yapılmaması iktidarın aldatmacasını ortaya koymaktadır.

Pompa Fiyatları Hala Zamlı

Brent petrolda yaşanan artış gerekçe gösterilerek benzine yüzde 35, motorine ise yüzde 48 oranında zam yapılırken; brent petrol fiyatında yüzde 30'a yakın değer kaybı Türkiye'de pompa fiyatlarına tam olarak yansıtılmamıştır. 20 lira 50 kuruşa kadar zamlanan benzinin litresi 16 Mart itibarıyla yüzde 9 oranında indirimle 18 lira 74 kuruş; 22 lira 95 kuruşa kadar zamlanan motorinin litresi ise yüzde 16 indirimle 19 lira 33 kuruş olmuştur. Başka bir deyişle brent petrol fiyatları inerken; Türkiye'de art arda yapılan zamların yansımaları hala geçerliliğini korumaktadır

Akaryakıt Enflasyonu Tetikliyor

AK Parti iktidarı daha önce döviz kurunda yaşanan düşüşü pompa fiyatlarına yansıtmamış, akaryakitten alınan özel tüketim vergisinin payını artırmayı tercih etmiştir. Akaryakıt ürünlerinde son iki gündür pompa fiyatlarına yapılan düşüş, bu dönemde yapılan zamları karşılamaktan çok uzaktadır. Vatandaşımızın kendisini rahatlatmak için bir indirim beklemektedir. İktidar bir an önce fahiş oranda artan ve pek çok sektörü zorlayan akaryakıt zamları için KDV'nin indirilmesi ve ÖTV'nin kaldırılması başta olmak üzere adım atmalıdır. Aksi takdirde akaryakıt ürünlerindeki bu fahiş fiyat enflasyonun daha da yükselmesine neden olacaktır.

AKARYAKIT ZAMLARI SONRASI OTOBÜSLERDE UÇUYOR

Yılbaşından bu yana benzinin fiyatında yüzde 165, motorinin fiyatında da yüzde 97 oranındaki artış toplu taşıma hizmetlerini de olumsuz etkiledi. Otobüs firmaları, bazı seferlerde uçaklardan daha pahalıya bilet kesmek durumunda kalıyor.

Otobüsçüler özellikle mazottaki KDV'nin ve köprü-otoyol geçiş ücretlerinin düşürülmesini talep ediyor. Geçen kasım ayında İstanbul'dan İzmir'e 180 TL olan otobüs biletleri şu anda 300 TL üzerinden satılıyor. Aynı güzergâhta uçak biletini ise 380 TL'den bulmak mümkün.

Seyahat Özgürlüğü Kısıtlanıyor

Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Başkanı Birol Özcan, "Eskiden bu dönemlerde İstanbul'dan günde bin 500 otobüs kalkardı, şimdi bu sayı binlere kadar düştü. Firmalar daha çok Trakya veya Karadeniz'e gitmek istiyor, Anadolu'ya veya Güneydoğu Anadolu'ya otobüs kaldırmak istemiyor çünkü araçlarını dolduramıyor. 15-20 kişiyle kimse sefer yapmak istemez. Maliyetleri bile karşılamıyor. İnsanlar da haklı. Bilet fiyatları 300 TL'den fazla. Uzun yola çıkıyorlar yolda bir çorba en az 25 TL. İnsanların seyahat özgürlüğü de kısıtlanıyor" dedi.

Özcan, "Şu anda bu rakamlar bile bizi kurtarmıyor" dedi ve ekledi: "Bu gidişle otobüslerin tekerlekleri dönmemeye başlayacak. Bizi sadece akaryakıt zamları değil, otoyol giriş ve çıkışları, aynı zamanda köprü ücretleri çok etkiledi. 2022 yılıyla beraber her şeye çok fazla zam geldi. Üstelik raylı sistem ve uçak şirketleri de bizimle rekabet ediyor. Hava, demir ve deniz yoluna destek bizde de verilmeli. Biz de zam yapmak istemiyoruz o yüzden esas talebimiz maliyetleri aşağıya çekmek. Otobüs kalktıktan veya boş kaldıktan sonra zam yapmamızın hiçbir anlamı yok. Mesela mazotta ÖTV ve KDV'yi düşürmek lazım. Biletlerdeki yüzde 18 KDV'yi indirmek lazım. Köprü ve otobanlardaki geçiş ücretlerini indirmek lazım."

Girdi Maliyetleri Azaltılmalı

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, girdi maliyetlerine ilişkin yaptığı açıklamada, özellikle akaryakıtta hem vatandaşları hem esnafı rahatlatmak adımları atılması gerektiğini söyledi.

Esnafın, gıda ürünlerinde artan maliyetlerden olumsuz etkilendiğine dikkat çeken Palandöken, "Gıda ürünleri esnafın tezgâhına gelene kadar en az 3-5 kat pahalı oluyor. Bu da sorumlusu olmadığı halde, esnafı ve tüketici konumundaki vatandaşları olumsuz etkiliyor. Gıda ve tarım ürünlerinde girdi maliyetleri azaltılmalı. Girdi maliyetleri ne kadar düşerse tezgâhlar o kadar rahatlar." değerlendirmesinde bulundu.

MUTFAK TÜPÜ SON BİR YILDA YÜZDE 146 ORANINDA ZAMLANDI!

AK Parti iktidarının yanlış ekonomi politikaları nedeniyle Türkiye enerjide tam bir buhran yaşıyor. Elektrik faturaları vatandaşları perişan ederken, son dönemde akaryakıt ürünlerine gelen zamların en büyük nedeni milli paramız Türk Lirası'ndaki değer kaybından kaynaklanıyor. Akaryakıt ürünlerine gelen zam aynı zamanda pek çok vatandaşımızın mutfağında kullandığı ev tipi mutfak tüpü fiyatlarını da rekor düzeyde artmasına neden oldu.

Tüpe Bir Yılda Yüzde 146 Oranında Zam Geldi!

Türkiye'de özellikle kırsal bölgelerde daha yoğun kullanılan mutfak tüpüne gelen zamlar vatandaşları mağdur ediyor. Bir yıl önce 122 liraya satılan 12 kilogramlık ev tipi mutfak tüpünün bugün fiyatı 300 lirayı aştı! Başka bir deyişle mutfak tüpü son bir yılda yüzde 146 oranında zamlandı. Bu fahiş zammı dar gelirli vatandaşlarımız nasıl kaldırsın? Üstelik yoğun kullanımda bir mutfak tüpü 15-20 günde bitiyor. Vatandaş yalnızca tenceresini kaynatılabilmek için ayda 600 lirayı nasıl versin?

Tüpteki ÖTV Kaldırılmalı, KDV Düşürülmeli

Bugün 301 liraya satılan 12 kilogramlık ev tipi mutfak tüpünden yaklaşık 21,5 lira ÖTV, yaklaşık 46 lira da KDV alınıyor. İktidar mutfak tüpünün kullanılmasını özel tüketim sayıyor. Fahiş fiyatları vatandaş lehine düşürmek için mutfak tüpünden alınan ÖTV kaldırılmalı, KDV oranı da düşürülmeli. KDV yüzde 1'e düşürülür; ÖTV de kaldırılırsa mutfak tüpünün fiyatı 234 liraya düşüyor.

Yıllık maliyeti 5 bin 400 lirayı aşıyor!

Mutfak tüpünün yoğun kullanımda 20 günde bittiği dikkate alındığında; bir ailenin yılda 18 defa tüp satın almak zorunda kalıyor. Bugünden itibaren yıl içinde hiç zam gelmeyeceğini varsaysak bile bir ailenin mutfak tüpü maliyeti yılda 5 bin 400 lirayı aşıyor. Pırlanta alacaksan özel tüketim vergisi yok, mutfak tüpünde ise var.

KONUT FİYAT ARTIŞI REKORA DOYMUYOR

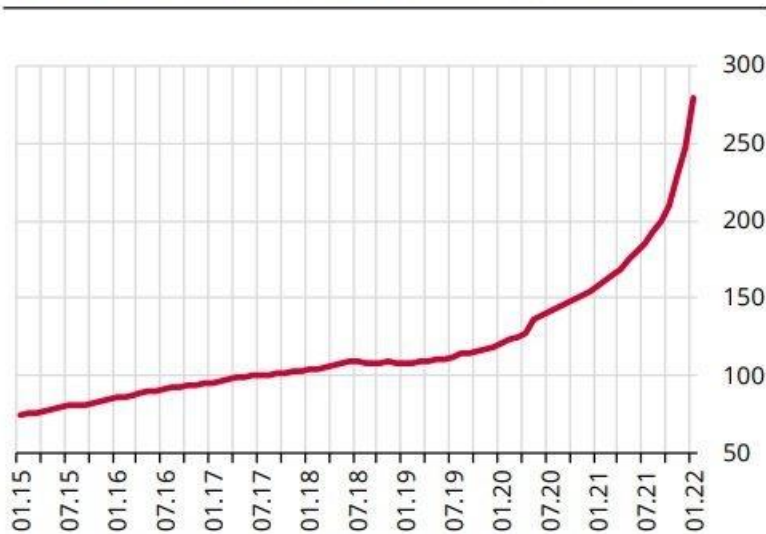
Merkez Bankası verilerine göre, konut fiyatları ocak ayında yıllık yüzde 77,4 ile rekor tazeledi. Endeks 2021 Aralık'ta da yıllık yüzde 59,6 artışla rekor kırmıştı.

Merkez Bankası'nın (TCMB) 2021 Ocak ayına ilişkin açıkladığı Konut Fiyat Endeksi (KFE) konut fiyatlarındaki artışın rekor tazelediğini ortaya koydu.

Buna göre, 2022 yılı Ocak'ta bir önceki aya göre yüzde 13,1 oranında artan KFE, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 77,4 yükseldi.

Konut fiyatları 2021 Aralık'ta aylık bazda yüzde 7,9 artarken yıllık bazda yüzde 59,6 yükselmişti.

Grafik 1: Konut Fiyat Endeksi (Seviye, 2017=100)

Kaynak: Merkez Bankası (TCMB)

İstanbul'da Yüzde 95'e Dayandı

Konut fiyatlarındaki yıllık artış ülke genelinde yüzde 77,4 olurken, bu oran İzmir'de yüzde 73,1; Ankara'da 73,5 ve İstanbul'da yüzde 83,5 oldu.

Yeni konutların fiyatları ise ocak ayında ülke genelinde yüzde ortalama yüzde 85,7 arttı. Bu oran İzmir'de yüzde 83,7, Ankara'da yüzde 94, İstanbul'da ise yüzde 94,8 oldu.

UCUZ ELEKTİRİK VAADİNİN FATURASI YİNE VATANDAŞA

EÜAŞ'ın son tedarik kullanıcılarına sattığı elektriğin daha önce yüzde 30 olan payı yüzde 90'a çıkarılarak ihale açıldı. 2025 yılının sonuna kadar devam edecek elektrik alımı nedeniyle EÜAŞ zarar ettirilecek ve bu zarar Hazine'den yani vatandaşın ödediği vergilerden karşılanacak. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) düzenlemesi kapsamında Elektrik Üretim AŞ'nin (EÜAŞ) özel elektrik üretim şirketlerinden pahalı olan piyasa fiyatından elektrik satın alarak son tedarik dağıtım şirketlerine daha ucuza satması kamunun zarar etmesine neden olacak

EÜAŞ'ın Payı Yüzde 90'a Kadar Çıkarıldı

EPDK; 26 Şubat 2022 tarihinde aldığı karar ile görevli tedarik şirketlerinin son kaynak tedarik müşterilerinin ihtiyacı için en az yüzde 50 en fazla yüzde 90 kadar kısmını EÜAŞ'tan alma şartı getirdi. EPDK'nın kararı öncesi yüzde 30 olan bu oran yüzde 90'a kadar çıkarılırken; söz konusu yüksek oran nedeniyle şirketlerin EÜAŞ'tan elektrik alması bir anlamda zorunlu hale getirildi.

Tedarik Şirketleri Kollanmış Olacak

Görevli tedarik şirketlerinin son kaynak tedarik müşterilerine daha önce sattığı elektriğin yüzde 70'i ikili anlaşmalarla alınırken; EPDK'nın yeni kararıyla yüzde 90'ı EÜAŞ'tan alınabileceği için ikili anlaşmalarla alınacak elektriğin payı 10'a inecek. Başka bir deyişle elektrik alımında maliyetleri düşürülecek şirketler EÜAŞ aracılığıyla kollanmış olacak.

Düzenlemeden Sonra EÜAŞ İhaleye Çıktı

EPDK'nın söz konusu kararının ardından EÜAŞ da 1 Nisan 2022 - 31 Aralık 2025 döneminde yerli kömür, ithal kömür, doğalgaz yakıtlı santraller ve yenilenebilir enerji kaynaklı santralleri işleten özel şirketlerden elektrik satın almak için ihale duyurusu yaptı. EÜAŞ, yıl boyu baz yük dağılımıyla; özel yerli kömür santrallerinden 150 milyar kWh'ye, özel ithal kömür santrallerinden 44 milyar kWh'ye, özel doğalgaz santrallerinden 44 milyar kWh'ye, özel yenilenebilir enerji kaynaklı santrallerinden 17,5 milyar kWh'ye kadar elektrik satın alacak.

Kamunun Zarar Ettirilmesine Neden Olacak

Elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 85'i özel şirketler tarafından yapılırken, oluşan piyasa fiyatı bugün ulusal tarifenin üzerinde bulunmaktadır. Bu kapsamda EÜAŞ'ın ihaleyle alacağı elektrik ile vatandaşın faturalarının düşeceği vaadinin gerçekçi olmadığı ancak özel şirketlerin lehine olacağı ortadadır. EÜAŞ'ın özel üretim şirketlerinden piyasa fiyatına elektrik alarak bunu tedarik şirketlerine daha ucuza satması kamunun zarar ettirilmesine neden olacak.

Zarar Vatandaşın Vergilerinden Karşılanacak

Kamu iktisadi teşebbüsü statüsünde olan EÜAŞ'ın zarar etmesi durumunda zararları Hazine'den gider olarak karşılanmaktadır. Başka bir deyişle iktidar şirketlere ucuz elektrik sağlayabilmek için EÜAŞ'ın zarar ettirilmesi ve bunun da vatandaşın vergilerinden karşılanmasına göz yummaktadır. Bu durum EÜAŞ'ın mali yapısını tamamen bozacaktır. Bu uygulama elektriğin maliyetini düşürmeyeceği gibi Hazine'nin yükünü daha da artıracaktır.

ELEKTRİKTE GÜVENCE BEDELİ NEDİR?

Elektrikte dağıtım şirketleri tarafından alınan güvence bedeli vatandaşlar tarafından önemli bir şikayet konusudur. Güvence bedellerinin yüksekliğinin yanı sıra şirketlerin bunu fırsata çevirdiği vatandaşlarımız tarafından dile getirilmektedir.

Elektrikte güvence bedeli -teminat bedeli olarak da bilinir- görevli elektrik şirketi tarafından, tüketicinin mevcut kullanım yerinin değişmesi ya da sözleşmesinin sona ermesi durumunda tüketilen elektrik enerjisi miktarının ücretini teminat altına almak için tahsil edilen bir bedeldir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Serbest olmayan tüketiciler elektrik enerjisi ve/veya kapasiteyi sadece bulunduğu dağıtım bölgesindeki görevli tedarik şirketi ile perakende satış sözleşmesi yaparak temin eder.

Teminat bedeli, aslında tüketilen elektrik enerjisine karşılık gelen borcun ödenmemesi riskine karşı alınan bedeldir. Fatura ödemelerinin yapılmaması halinde, borcunuz ödemiş olduğunuz güvence bedelinden düşülür. Elektrik tedarikçisini hiç değiştirmemiş olan tüketicilerden görevli elektrik tedarikçileri tarafından perakende elektrik satış sözleşmesi kapsamında **Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği** ve diğer mevzuat uyarınca güvence bedeli alınır.

Usulsüz Elektrik Enerjisi Kullanımı

Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre, tüketicinin "*Kendi adına perakende satış sözleşmesi veya ikili anlaşması olmadan daha önceki tüketici adına düzenlenen ödeme bildirimlerini ödemek suretiyle elektrik enerjisi tüketmesi*" usulsüz elektrik enerjisi kullanımı olarak kabul edilmektedir. (Madde-48.1.b)

Bu durumda elektrik enerjisi kullandığı tespit edilen tüketiciye ilgili idare (tedarikçisi) tarafından yükümlülüklerini yerine getirmesi için 15 gün süre verildiğini belirten kesme ihbarı bırakılır.

Yükümlülüklerini yerine getirmeyen tüketicinin, EPDK kararı ile belirlenmiş olan (2022 Yılı için **Meskenlerde 24,30 TL**) kesme-bağlama bedelinin 5 katı ücret tahsil edilerek dağıtım şirketi tarafından elektriği kesilir.

Usulsüz elektrik kullanımı tespit edilen serbest olmayan tüketici mevzuat gereği elektriği kesildikten sonra, dağıtım bölgesindeki görevli tedarik şirketi ile perakende satış sözleşmesi yapması ve kesme-bağlama bedeli ile güvence bedelini (2022 Yılı için Meskenlerde 45,6 TL/kW – Örneğin sözleşme gücü 8 kW ise $8 \times 45,6 = 364,8$ TL gibi) ödemesi şartıyla kesilen elektriği tekrar kullanıma açılır.

Güvence Bedeli, nakit ya da Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından teminat vermesi uygun bulunmuş finans kuruluşlarınca düzenlenen süresiz ve kesin teminat mektubu olarak verilebilir. Ancak **mesken tüketici grubundaki tüketiciler güvence bedelini sadece makbuz karşılığında nakit olarak verir**. Fatura ödemelerini Doğrudan Borçlandırma Sistemi (DBS) ile ödemek üzere görevli tedarik şirketinin anlaşmalı olduğu bankalarla sözleşme yapan tüketicilerden güvence bedeli istenmez. (Madde-27.1)

DBS dışında güvence bedeli vermek suretiyle sözleşme yapan yüksek tüketimli (özellikle sanayi ve ticarethane grubuna dahil) tüketiciler genel olarak finans kuruluşlarınca düzenlenen süresiz ve kesin teminat mektubu ile sözleşme imzalamaktadırlar.

Nakit tahsil edilen güvence bedelleri, tüketicinin perakende satış sözleşmesini iptal etmesi halinde güncellenerek (Madde-29) tüketiciye iade edilmektedir. Normal şartlarda görevli tedarik şirketinin nakit akışı içinde kullanılmaktadır.

Güvence Bedeli Ne Kadardır Kim Belirler?

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), güvence bedelini yıllık olarak güncellemektedir. Bu bedel tüm görevli elektrik şirketleri tarafından uygulanmaktadır. EPDK'nın 2022 yılı için belirlemiş olduğu 1 kW başına elektrik güvence bedeli mesken için 37,6 TL, ticarethane için ise 106,9 TL'dir.

Şirketlerin Kasasına Ne Kadar Giriyor? (İstanbul Avrupa Yakası Örnek Hesap)

İstanbul ilinin Avrupa Yakasında 2019 Yılı itibarıyla toplam abone sayısı 5.135.007 adet olup 2020 yılında bu sayı 5.206.272 olarak gerçekleşmiştir.

Bir yıl içinde 71.265 adet yeni abone yapılmıştır.

2019 Yılında 4.084.420 olan Mesken abone sayısı da 93.648 adet artarak 4.178.068 olarak gerçekleşmiştir.

Buna karşın ekonomik koşulların ağırlaşması sonucu, Ticarethane ve Kamu Hizmetleri abone grubuna dahil abone sayısı 2020 yılında, 2019 yılına göre 28.248 adet azalmıştır.

İlk kez abone olmak üzere yapılan perakende satış sözleşmesi, abone sayısındaki yıllık değişim ile tespit edilebilirken, konut değiştirmek suretiyle perakende satış sözleşmesini yenileyen abone sayısının ne kadar olduğu bilinmemektedir.

Konut başına ortalama 400,00 TL Güvence bedelinin tahsil edildiği ve ilk kez abonelik işlemi yanında konut değiştirmek suretiyle sözleşme yenileyen aboneler toplamının yıllık bazda 125.000 olduğu (benzer sayıda su

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

aboneliği de söz konusudur) varsayılarak yapılan hesaplamada yıllık **50.000.000,00 (ellimilyon) TL'nin sadece Mesken aboneleri üzerinden şirkete nakit para girişi olduğunu ifade etmek mümkündür.**

TEDAŞ KOLTUKLARI YANDAŞLARA TESLİM

Elektrik dağıtım şirketlerini denetlemede zafiyet yaşayan TEDAŞ'a bağlı bazı daire başkanlıklarını, elektrik dağıtım şirketlerinde görev almış veya AKP'li belediyelerde yöneticilik yapmış isimler yönetiyor.

Elektrik dağıtım şirketlerini yeterince denetlemediği gerekçesiyle eleştirilen TEDAŞ'a bağlı daire başkanlıklarının yönetiminde, elektrik dağıtım şirketlerinde görev almış isimler yer alıyor. TEDAŞ'ın Gelişim Yönetimi Dairesi Başkanlığı'nı Cengiz, Limak ve Kolin ortaklığıyla kurulan CLK Boğaziçi'nde üç yıl yöneticilik yapan Alparslan Karaboğa yürütüyor.

AKP'nin 21 bölgeye ayırarak özelleştirdiği elektrik dağıtım şirketleriyle ilgili mali denetimler, "Peşeş, rant, hortum" iddialarını doğruluyor. Elektrik dağıtım şirketlerinin 2014-2019 yılları arasında trafolardan elde ettiği toplam 201 milyon 691 bin TL'lik reklam ve kira gelirinden hak ettiği payı alamayan TEDAŞ, şirketleri denetlemede de zafiyet yaşıyor.

Clk'den Tedaş'a

Elektrik şirketlerine yönelik denetim sorunu yaşayan kurumun yönetiminde yer alan isimler ve kariyer öyküleri ise dikkati çekiyor. TEDAŞ'a bağlı bazı daire başkanlıklarının başkanlık koltuğunda, elektrik dağıtım şirketlerinde görev alan isimler bulunuyor. TEDAŞ Gelişim Yönetimi Dairesi Başkanlığı'nı Mehmet Alparslan Karaboğa yapıyor. Karaboğa'nın kariyerinde, Cengiz, Limak ve Kolin'in ortaklaşa kurduğu CLK Boğaziçi'nde uzun yıllar yaptığı yöneticilik görevi önemli bir yer tutuyor.

TEDAŞ Yatırımlar İzleme Dairesi Başkanlığı görevinde ise Yakup Avan bulunuyor. Avan'ın, 2005 yılında girdiği Osmangazi Elektrik Dağıtım Şirketi'nde özelleştirmelerin ardından yedi yıl boyunca müdür olarak görev yaptığı biliniyor.

Belediyeden Geldiler

TEDAŞ'ın daire başkanlıklarında AKP'li belediyelerden transfer edilen isimler de bulunuyor. AKP'li başkanların yönettiği Keçiören ve Mamak belediyelerinde uzun yıllar yöneticilik yapan, 2016-2018 yılları arasında ise Keçiören'de Belediye Başkanı Danışmanı olarak çalışan Adnan Baloğlu, 2022 yılı itibarıyla TEDAŞ Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı yapıyor.

Şirketlere Kıyak

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, devletin özel sektörden pahalıya elektrik alıp ucuza yine özel şirketlere elektrik satacağını söyledi. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) kararı ile Elektrik Üretim AŞ'nin (EÜAŞ) özel elektrik üretim şirketlerinden pahalıya elektrik satın alarak son tedarik dağıtım şirketlerine daha ucuza satmasının kamunun zarar etmesine neden olacağını belirten CHP'li Akın, "EÜAŞ'ın son tedarik kullanıcılarına sattığı elektriğin daha önce yüzde 30 olan payı yüzde 90'a çıkarılarak ihale açıldı. 2025 yılının sonuna kadar devam edecek elektrik alımı nedeniyle EÜAŞ zarar ettirilecek ve bu zarar Hazine'den yani vatandaşın ödediği vergilerden karşılanacak" dedi. EÜAŞ, yıl boyu baz yük dağılımıyla; özel yerli kömür santrallerinden 150 milyar kWh'ye, özel ithal kömür santrallerinden 44 milyar kWh'ye kadar elektrik satın alacak.

KAMUNUN BEŞ DOĞALGAZ SANTRALİNDEN İKİSİ ÖZELLEŞTİRME KAPSAMINDA

AK Parti iktidarı; kamunun elindeki beş doğalgaz santrallerinden ikisini özelleştirme kapsamına aldı. Elektrikte kamunun elinin güçlenmesi gerekirken, iktidar yine satmayı tercih etmektedir. İktidarın özelleştirme politikaları elektrikte pahalı faturalar ve günlerce süren kesintiler başta olmak üzere kalitesiz hizmet olarak vatandaşın geri dönmektedir. Kamunun elindeki santrallerin özelleştirme kapsamına alınması iktidarın tek bildiği politikanın ya zam yapmak ya da satmak olduğunu bir kez daha göstermektedir

EÜAŞ'ın elindeki en büyük doğalgaz çevrim santrallerinden olan Tekirdağ Doğalgaz Kombine Çevrim A Santrali ve B Santrali ile bünyelerindeki taşınmazlar Cumhurbaşkanlığı kararıyla özelleştirme kapsamına alındı. Ucuz ve kaliteli olacağı vaadiyle elektrik üretimi ve dağıtımının özelleştirilmesi sonucunda fahiş faturalar ve kalitesi

tartışmalı bir hizmete dönen elektrik hizmeti günümüzde büyük bir sorun olmaktadır. İktidar kamunun elinin güçlenmesi yönünde adımlar atacağına; kamuya ait santralleri de satmayı tercih etmektedir.

Kamunun Eli Daha da Zayıflayacak

Her iki santralin toplam büyüklüğünün 958 megavat olduğu dikkate alındığında EÜAŞ'ın bünyesindeki kurulu doğalgaz gücü 4 bin 733 megavattan 3 bin 800 megavat seviyesine düşecektir. Uluslararası piyasada yükselen doğalgaz fiyatları nedeniyle elektrik üretiminde maliyetlerin de dikkate alındığında; söz konusu özelleştirme kamunun elinin zayıflaması anlamına gelecektir.

Faturaları Daha da Artıracak

AK Parti iktidarının elektrik üretiminde kamunun payını artırmak yerine yine özelleştirmeyi tercih etmesi vatandaşın faturalarının artmasıyla sonuçlanacaktır. İthal girdi kullanılan ve yüzde 100 dışı bağımlı olduğumuz doğalgaz santrallerinin özelleştirilmesi; Türkiye'de elektrik maliyetlerinin daha da artmasına neden olacaktır. Elektrik üretiminde özel sektörün payının yükselmesi de kamunun vatandaş lehine müdahale alanını sınırlandıracaktır.

EKONOMİK BUHRAN VE HAK İHLALLERİ

“Çıkar Bakayım Telefonunu”

Türkiye gibi kendi kendine yetemeyen ve katma değerli ürün üretemeyen ekonomilerde; enflasyon ve kur farkının yarattığı tahribat kaçınılmazdır. İthalat politikaları, dolarla yapılan projeler ve ranta dayalı politik tercihler, devletin imkanları kendileri için kullanan Parti tahakkümü, hukuktan siyasete, akademiden iş dünyasına, üretim sektörlerinden ihrataca, ekosistemden hak alanlarına ihlaller, krizler, kronik sorunlarla yurttaşların başbaşa bırakıldığı bir Türkiye'de ekonomik buhranın derinleşmesiyle insan onuruna uygun yaşam, içinden çıkılmaz hale gelmiştir.

Temel bir hak olan bütçe hakkının ihlal edilmesinin yanısıra; adaletsiz bütçeden kamu kaynaklarının eşitsiz dağılımına, ayrıcalıklı zümrelere ve beşli çetelere rant sağlayan tek adamın şahsım hükümeti; imkanları toplumun geniş kesimlerinden esirgerken, yurttaşları en temel haklardan yoksun bırakmaya giden sürecin taşları tek tek döşenmiştir: Özelleştirme, ticarileştirme, satma, çılgın projeler adı altında tam bağımsız ülke olmaktan çıkararak mandacı zihniyete teslim olma, ekonomik bağımsızlığı prenselere, şeyhlere peşkeş çekerek yok etme...

AKP'nin Yarattığı Ekonomik Buhran, Haksızlıklar Manzumesi: Bireylerin Ekonomik ve Sosyal Hakların İhlali

Gelir adaletsizliği ve insan hakkı ihlali olan yoksulluğun derinleşmesine kadar 19 yıldır iktidar tarafından ısrarla yapılan hatalar; yönetilemeyen Türkiye'de ekonomik ve sosyal haklarından yoksun bırakılan geniş halk kitlelerini ve beraberinde memnuniyetsizliği, rıza göstermemeyi getirmiştir. Atanan liyakatsiz yöneticilerin beceriksizliği, “ekonominin kitabını” yazmakla övünen tek adamın “ekonomistliği” ile birleştiğinde gübre fiyatlarından, buğday ithalatına; sanayide kullanılan hammaddelerden gümrük politikalarına, tedarik zincirinden güvenilir gıdaya erişime, temiz su kaynaklarından yetersiz barınma koşullarına domino taşları etkisiyle toplumun her kesimini, sektörlerin tümünü, gündelik hayatın her bir köşesini olumsuz etkilemektedir. Bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması; düşüncelerini ifade etmeleri, gösteri yürüyüşü haklarını kullanmadaki engellemelerle sınırlı olmayıp AKP'li siyasetlerin söylemleriyle “soğan”, “kuru ekmek” “ejder meyveli smothie” “beyaz çay” “halk” ve “saray” karşıtlığının göstergeleri olarak başköşeye oturmaktadır. Ekonomik ve sosyal haklarından yoksun bırakılmış bir toplum için ekonomik krizin sonlandırılması, haksızlıklar manzumesinin sonlanması için acil ve zaruridir.

Sadece 1 yıllık TÜFE değişimine bakıldığında dahi rakamlarla oynanmasına karşın ciddi bir fark karşımıza çıkmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan verilere göre Ekim 2020 – Ekim 2021 arasındaki TÜFE değişimi aşağıdaki gibidir.

Fiyat Endeksi (Tüketici Fiyatları) (2003=100)

	TÜFE (Yıllık % Değişim)	TÜFE (Aylık % Değişim)
10-2021	19.89	2.39
09-2021	19.58	1.25
08-2021	19.25	1.12
07-2021	18.95	1.80
06-2021	17.53	1.94
05-2021	16.59	0.89
04-2021	17.14	1.68
03-2021	16.19	1.08
02-2021	15.61	0.91
01-2021	14.97	1.68
12-2020	14.60	1.25
11-2020	14.03	2.30
10-2020	11.89	2.13

Tek adamın istekleri doğrultusunda hazırlanan istatistikler ve üzerinde oynama yapılan bu rakamlarla bile son 1 yıldaki TÜFE değişiminin %8 olduğu görülmektedir. Siyasi ahlak ve etiğin olduğu, kuvvetler ayrılığının benimsendiği ve demokrasi ile yönetilen ülkelerde %1'lik bir değişim dahi denge denetim mekanizmalarınca kontrol edilip hükümetin hesap vermesine ve hatta istifa etmesine yol açarken; tek adamın şahsım hükümetini, ekonomist yöneticileri hesap verebilirlikten uzak, halkın sorunlarına karşı üç maymunu oynayarak ülke yönetmeye çalışmaktadırlar. Ekonomik ve Sosyal Konseyi, tüm ısrarlarımıza rağmen toplamayan iktidar; yoksulluğu, hak bilincinden yoksunluğu, kendine mecbur kitleleri hak ve hukuktan uzak yönetmek için kullanmakta, sürdürmekte, artan yoksulluktan beslenmektedir. Bu bağlamda; iktidarın ekonomik politikalarının kendisi, doğrudan insan hakları ihlaller zinciridir.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın düzenli olarak açıkladığı verilere göre 25.11.2020 günü ABD doları alış fiyatı 7.94 satış fiyatı 7.95'tir. Yine aynı verilere göre 25.11.2020 tarihinde Euro alış fiyatı 9.44 satış fiyatı ise 9.46'dır. 1 yıllık değişime bakıldığında TCMB verilerine göre 25.11.2021 günü dolar alış fiyatı 12.00 iken satış fiyatı 12.02 olup; Euro alış fiyatı 13.46, satış fiyatı ise 13.48 olmuştur.

Bu Verilerin Raporumuzda Yer Alması Neden Önemli?

Neredeyse bütün hammaddelerin ithal ediliyor olması dolaylı olarak şirketlerin diğer ülkelerden borç almasına yol açmaktadır. Dolar veya Euro ile borçlanan şirketler için kur artışının etkisi oldukça büyük olmakta; ekonominin yavaşlamasına ve ülkenin fakirleşmesine yol açmaktadır. Dolar kurundaki 1 TL'lik artış dış borç yükünün 446,4 milyar TL artması anlamına gelmektedir. Yukarıda yer alan TCMB verilerine göre kurun son 1 yılda yaklaşık 4 TL yükselmesi ile dış borç yükü 1 trilyon 785 milyar TL artması anlamına gelmektedir.

TBMM'de görüşmeleri devam eden 2022 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nde bütçe büyüklüğünün 1 trilyon 751 milyar TL olması ise oldukça manidardır. Teklife göre 2022'deki bütçe giderleri 1 trilyon 750 milyar iken dış borç yükünün 1 trilyon 785 milyar TL olması krizin büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. Sadece 1 yılda Türkiye'nin bütçesinden daha fazla dış borç yükü oluşmuştur ve bu durumun faturasını vatandaş ödeyecektir.

Temel gıda ürünlerinde yaşanan artış genel olarak ithalata bağlı olup dolaylı olarak borç yükü gibi etkenlerden de etkilenebilmektedir. Temel gıda ürünlerinden un fiyatlarının son beş ayda ikiye katlanmış olması dolaylı olarak ekmeği ve makarnayı etkileyecek ve belki de dar gelirlinin hayatını 5 değil 10 kat zorlaştıracaktır. Yağdan una, şekerden makarnaya kadar her ürüne gelen zamlar vatandaşın geçinememesine sebep olmaktadır. Ayrıca enerji fiyatlarındaki değişim ile birlikte kış aylarında kömür veya doğalgaz yakmak durumunda kalacak olan dar gelirliler için acilen kara kış fonunun kurulması gerekmektedir. Aksi takdirde yaşanacak; yaşam hakkı ihlallerinde, eğitim, sağlık, barınma ve beslenme gibi hak ihlallerinde tek sorumlu, tek adamın şahsım hükümeti olacaktır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ekonomik Buhranın İnsan Haklarına Etkisi

Ekonomi ve Yaşam Hakkı

Yaşam hakkı en temel haktır. Bu hak herhangi bir kişi ya da kurum tarafından ihlal edilemez, edilmemelidir. Devlet de insanların yaşam hakkını korumak için gerekli önlemleri almalıdır. Ancak günümüzde izlenen politikalar doğrudan ya da dolaylı olarak yaşam hakkını etkilemektedir.

Tarım alanında girdi maliyetlerinin yaşadığı artış ve taban fiyat politikasının yeterli olmaması ile birlikte ürettiği ürün maliyetini karşılamayan çiftçiler üretimi bırakmak zorunda kalmaktadır. Yine aynı şekilde çiftçiye ödenmesi gereken desteklerin yeterli ve Tarım Kanunu'nda yazdığı miktarda olmaması ve haciz işlemlerinde çiftçinin hayatını sürdürebilmesi için tek çaresi olan tarımsal malzemelerinin de haczedilmesi ile birlikte çiftçilerimizin yaşam hakkı dolaylı olarak ihlal edilebilmektedir. Yakacak kömür bile alamayan, ürün ithali yetmedi çiftçiye de ithal edin bari isyanının dillendiren çiftçiler bu buhrandan nasıl çıkılacağını bilme hakkını istemektedir.

İşçiler açısından bakıldığında ise asgari ücret ile çalışan işçi sayısında Avrupa'da ilk sıralarda yer alan ülkemizde ücretlerin enflasyon karşısında ezildiği bir gerçektir. Asgari ücrete gerçekçi zam yapmamak uğruna oynanan enflasyon rakamları sonucunda birkaç lira zam alan asgari ücretli, gerçekçi olan %30-40 enflasyon ile mücadele etmeye çalışmaktadır. Aylık net olarak 2.825 TL alan asgari ücretlilerin; dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yani açlık sınırının altında yaşamaları beklenmektedir. 3 bin 49 TL olan açlık sınırı her geçen gün artarken milyonlarca vatandaşımızı açlığa maruz bırakan bir tek adam ile karşı karşıyayız. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerine göre 8 yılda 502 işçi intihar ederken, işçi intiharlarında son 5 yılda 6 kat artış yaşandığı göze çarpmaktadır.

İşçisinden, çiftçisine; sanayicisinden, madencisine kadar yaşanan ekonomik buhranın yaşam hakkına ihlalleri görülmektedir. Bu ülkede;

- 1,5 yaşlarında çocuğu olan 25 yaşlarında anne-baba,
- Çocuğuna okul kıyafeti alamayan ebeveyn,
- Borçlarını ödeyemeyen bir eş,
- Kredi borcunu ödeyemeyen çiftçi,
- Emekli bir maden işçisi
- Borcunu ödeyemeyen esnaf
- 502 işçi

Ve diğerleri...

Sosyo-ekonomik sebepler ile intihar etmiştir. Ekonomik buhranın en acı sonuçlarından biri, yaşam hakkını sonlandırma değil de nedir?

Ekonomi ve Eğitim

Tek adamın şahsım hükümeti eğitimin ücretsiz olması savını her fırsatta kullanmaktadırlar. Ancak eğitim gerçekten ücretsiz mi? Bir çocuğu eğitmenin ekonomik olarak hiç mi zorluğu yok?

Devlet okullarında verilen eğitimin kalitesi ve verimi her geçen gün düşmektedir. Eğitim sistemi üzerinde yapılan oynamalar zaten sallantıda olan sistemi giderek uçurumun kenarına sürüklemiştir. Yaşanan süreçler okullardaki eğitimin kalitesini düşürmüştü ve aileleri özel okullara, özel eğitmenlere ve kurslara mecbur bırakan bir eğitim politikası bizzat iktidar eliyle ticarileştirilerek, içi boşaltılarak hayata geçirilmiştir. Yoksulluk döngüsünün kırılabilmesinde başat faktörlerden biri olan eğitimde artık zengin-yoksul arasındaki uçurum artmış, yoksulun çocuğunun okuyabilme, okula devam edebilme, okulu bitirse dahi iş bulabilme imkanı elinden alınmıştır.

Yine devlet okullarında öğrencilere verilen kitaplarda bilimsel gerçeklerden uzak, öğretilmesi gereken değil öğretilmek istenen bilgilerin yer alması öğretmenleri ve aileleri de ek kitaplar, kaynaklar almaya yönlendirmektedir. Öğrencinin eğitim materyallerine erişmesini sosyal devlet sağlamalı iken, pandemide online eğitime geçilmesiyle fark kapatılmaz boyuta gelmiş, imkandan yoksun bırakılan çocukların eğitime ve eğitim materyallerine ücretsiz erişim hakkı da ellerinden alınmıştır.

KHK ile atılan ve yargı kararlarına döndürülmeyen kamu görevlileri arasında öğretmenlerin yeri oldukça fazladır; barış akademisyenlerini bildiriye imza attı diyerek AYM'nin hak ihlali kararına rağmen hala akademilere döndürmemek, engelleri sürdürmek eğitim ve hak ihlallerinin birbirinden ayrı düşünülemez boyutuyla ortaya konmaktadır.

COVID 19 pandemisi ile birlikte uzaktan eğitime geçilen ülkemizde bütün bunların yanı sıra bambaşka bir sorun kendisini göstermiştir. Teknolojinin getirdiği imkanlar ile EBA sistemi üzerinden öğrencilere ulaşması hedeflenen eğitim, alım gücü ve teknolojiye erişim sorununa çarpmıştır. Ekonomide yürütülen başarısız politika ve gereksiz ısrarlar ile yükselen kur, teknolojik cihazların fiyatlarının artmasına yol açmıştır. Ebeveynlerin kazandığı ücretlerde gerçek enflasyon oranlarında zam yapılmadığı için teknoloji birçok aile için lüks haline gelmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın pandemi gibi olağanüstü bir olaya hazırlıklı olmadığı görülmüştür. Ayrıştırılmış veri toplanmadığı için teknolojik imkanlara ulaşamayan öğrencilerin tespiti zamanında yapılamamış ve birçok öğrenci neredeyse 1,5 yıl süren uzaktan eğitim sürecinde eğitim hayatlarından uzakta kalmışlardır. Sahada yapılan kimi çalışmalar bazı öğrencilerin 1,5 yıldan fazla süredir eğitimden uzak kaldığı için artık eğitime devam etmeyeceklerini göstermiştir.

Teknoloji olmazsa olmaz bir şekilde hayatımızdadır ve gelecekte de olmaya devam edecektir. Zorunlu eğitimin dahi teknolojik araçlarla, akıllı telefon-tablet-bilgisayarlarla sürdürüldüğü göz önünde bulundurulduğunda; cebinde telefon taşıyan yurttaşı "zengin" kabul edip üsttenci bir söylemle ekonomik krizin görünürlüğünü saklamaya çalışanlar, kendileri için hak gördüklerini yurttaşla layık görmeyerek zihniyetlerini ortaya koymuşlardır. "Çıkar telefonunu göster" cümlesinin hiçbir hükmü yoktur. Her adımımızın içerisinde olan teknoloji dünyasında yaşarken herkesin cebinde akıllı bir telefon olmasından daha doğal bir şey yoktur.

Eğitim Reformu Girişimi'nin yayınladığı "Eğitim İzleme Raporu 2021: Öğrenciler ve Eğitime Erişim" raporundaki bazı verilere şöyledir;

- Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kullanım verilerine göre, öğrencilerin %31'i bilgisayar ve %9'u tablet aracılığıyla uzaktan eğitime erişirken mobil cihaz kullananların oranı ise %60.
- 29 Mart 2021 itibarıyla haftada bir saatten fazla EBA platformunu kullanan öğrencilerin oranı %66.
- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) hafta sonları ve resmi tatilleri içine katarak sağladığı verilere göre, 31 Ağustos 2020-2 Temmuz 2021 tarihleri arasında Meksika, Kosta Rika ve Polonya'dan sonra Türkiye, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkeleri arasında okulların en uzun süre kapalı olduğu dördüncü ülke oldu
- Haziran 2020 verilerine göre en yoksul %20'lik kesimdeki ailelere mensup çocukların çevrimiçi eğitime erişim oranı sadece %14'tür

Özet olarak eğitim temel haklardan bir tanesidir. Eğitime erişmekte sorun yaşayan öğrencileri tespit etmek, onlara zamanında ulaşmak ve bir an önce eğitime dönmelerini sağlamak birincil amaç olmalıdır. Ekonomik zorluklar nedeni ile çocuğunu okula gönderemeyen ailelere destekler sunulabileceği gibi farklı yöntemler ile ebeveynlerin maddi durumu düzeltilebilir. Ekonomik olarak ailelerine destek olmak için çalışmak zorunda kalan/bırakılan çocuklara geç olmadan ulaşmak için farklı eylem planları yürürlüğe konmalıdır. TÜİK rakamlarına göre 720.000 çalışan çocuk sayısına 1,5 milyonluk çırak, meslek öğrencisi gibi çocuklar eklendiğinde Türkiye'de en az 2 milyon çalışan çocuk olduğu düşünülmektedir.

Ekonomi ve Sağlık

Yaşam hakkı en temel hak olarak kabul edilse de sağlık hakkının da yaşam hakkının büyük bir kısmını oluşturduğu kabul edilmelidir. Sağlık sisteminin ücretsiz olup olmadığı ise her gün tartışılmaktadır. Peki sağlığın ya da başka bir deyişle sağlık hakkının, ekonomi ile kur ile bağlantısı nedir?

Türkiye'deki sağlık sisteminde bir kısım sağlık hizmetleri devlet tarafından karşılanmaktadır. Ancak yine diğer sektörlerde olduğu gibi sağlık hizmetlerinde de kullanılan malzemeler, araçlar gibi ürünler de dolara endekli olarak yurtdışından getirilmektedir. Sonuç olarak dolar kurunda yaşanan artış bu ürünleri de etkilediğinden devlet hazinesine ekstra yük çıkarttığı ortadadır. Bunun yanı sıra devlet hastaneleri sisteminde izlenen politikalar ve pandemi sürecinde mobinge varacak derecede çalıştırmalar, artan nöbetler, yönetmeliklerle izin ve tayinlerin durdurulması gibi uygulamalar sonucunda birçok doktor ve sağlık çalışanı istifa etmiştir. Günümüz itibarıyla itiraf edilmiyor olsa da sağlık personeli sıkıntısı ilerleyen günlerde kendisini yurttaşların sağlık hakkından faydalanmakta yaşayacağı sorunlarla kendini gösterecektir. Devlet hastanelerinde doktorların bir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

hastaya bakmaları gereken sürenin gülünç derecede birkaç dakikaya düşürülmesi hastanelerdeki sunulan sağlık hizmetlerinin kalitesi açısından soru işareti oluşturmaktadır.

Ekonomik olarak dar boğazda yaşayan vatandaşların özel hastanelere ulaşması veya özel doktorlarda muayene olamamakta sonuç olarak devlet hastanelerinde sağlığına çare aramaktadır. Doktorlar birkaç dakikada karar vermeye çalışırken, ultrason gibi radyolojik muayeneler, diş çekimi gibi geniş kapsamlı olmayan ameliyatlara için bile aylar sonrasına gün verilmektedir. Sağlığa ulaşanlar için değinebildiğimiz birkaç sorun alanı böyle iken sağlığa erişim konusunda sıkıntı yaşayan vatandaşlarımızın sorunu aslında daha büyüktür. Şehir hastaneleri gibi plansız bir sağlık sisteminin yürürlüğe konması ile birlikte şehirlerde insanların şehir hastanesine gitmesini sağlamak için birçok diğer hastaneler kapatılmıştır. Yaşadığı yere yakın yerdeki hastane kapatılan birçok vatandaşımız sağlığa erişememekte; erişse dahi adeta bir işkenceye dönüşmektedir. Evde sağlık hizmetlerinin de yeterli düzeyde olmaması ile birlikte bütün bu sorun alanları birleştiğinde kendisi, eşi, çocuğu hasta olan aileler modern olmayan tedavi yöntemlerine yönelmek zorunda bırakılmaktadırlar.

Çözumsuz Değil!

Her geçen gün dolar ve Euro gibi para birimlerine karşı değer kaybeden Türk Lirası, son bir yılda dünyada en çok değer kaybeden para birimlerinden olmuştur. Ekonominin kötü gidişatı ile birlikte yaşanan kur artışları hemen hemen her sektörde olan ithalat politikaları neticesinde hammaddeden, tüketiciye sunulan ürüne kadar her kademedeki zam gelmesine yol açmıştır. İstenilen düzeyde açıklanabilmesi için değiştirilen ve gerçekçi olmayan enflasyon rakamları ile belirlenen zam miktarları vatandaşın alım gücünün düşmesine ve et bile yiyememesine yol açmış; Yaşamak için yaşamak yerine ölmek için yaşamak düzeyine gelmişlerdir. Açlık sınırının altında kalan asgari ücret ile birlikte “en ucuz işçi bizde” naraları atanlar vatandaşın dertlerinden bihaber şekilde saraylarda yaşamlarını sürdürmeye devam etmektedirler. Çocukların eğitiminden sağlığına, barınma hakkından, beslenme hakkına ve hatta yaşam hakkına kadar birçok insan hakkının ekonomi ile bağlantılı olduğu söylenebilmektedir.

Son aylarda ortaya çıkan kira artışları ile birlikte konut krizi kendini göstermeye başlamıştır. Özellikle 1 yıl civarında kapalı kalan Üniversitelerin açılması ve KYK yurtlarının yetersizliği ile birlikte kapalı kaldıkları yılların acısını çıkarmak isteyen özel yurt sahipleri fahiş fiyat artışları yapmış bununla birlikte ev sahiplerinin de kira artışına gitmesi ile birlikte birçok öğrenci açısından barınma problemi ortaya çıkmıştır. Yine tarımsal girdi maliyetlerinde yaşanan artış ve birçok tarım ürünü açısından yerli üretimi desteklemek yerine yabancı ithalatını hedefleyen politikalar neticesinde gıda enflasyonu tavan yapmış durumdadır. Şu an etkisi tam görülmemiş olsa da ilerleyen süreçte beslenme hakkının ihlali ile birlikte sağlık ve yaşam hakkı ihlalleri ile karşılaşabileceğiz.

AÇIKTI ÖRTÜLÜYDÜ DERKEN ERDOĞAN'A ÖDENEK YETİŞTİREMİYORUZ!

Halk ekonomik krizle boğuşurken Erdoğan, “örtülü ödenek”ten bir önceki aya göre, şubatta üç katı daha fazla tutarda harcama yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, şubat ayında tüm kamunun faiz gideri, 10 milyon asgari ücretlinin maaşını geride bıraktı. Ocak ayında 14 milyar 231 milyon 395 bin TL olan faiz giderlerinin toplamı, geçen ay 43 milyar 669 milyon 438 bin TL'ye çıktı.

Gizli faiz harcaması: İslami borçlanma enstrümanları arasında yer alan “Kira sertifikası gideri”nde de büyük artış ortaya çıktı. Ocak'ta 540 milyon TL olan sertifika gideri için şubat'ta 3 milyar 100 TL'ye çıktı.

Erdoğan'a kriz yok: Ekonomik darboğaz, Cumhurbaşkanı'nın “gizli” harcamalarına da engel olmadı. Yalnızca Erdoğan tarafından kullanılan, hesabı sorulamayan ve halk arasında “örtülü ödenek” olarak adlandırılan harcama kaleminden, ocak ayına göre üç katı daha fazla harcama yapıldı. Erdoğan'ın örtülü harcaması, şubatta 169 milyon TL oldu.

Savunmada artış: Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri hareketinin başladığı geçen ay, iktidarın savunma harcamalarında da artış yaşandı. Ocakta 175 milyon TL harcanan "Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Gideri" geçen ay 405 milyon 257 bin TL oldu. Geçen ay silah ve teçhizat alımı için 145 milyon TL, teçhizatların bakım giderleri için de 123 milyon TL harcandı.

Müteahhitlere servet: AKP döneminde zengin edilen müteahhitlere, geçen ay da “servet” ödendi. Ocakta 700 milyon TL ödeme yapılan “Müteahhitlik gideri” için şubat ayında devletin kasasından 1 milyar 746 milyon TL çıktı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Milyonlar kiraya aktı: Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nı yetkilendirerek kamunun sahip olduğu taşınır ve taşınmazları bir bir elinden çıkararak AKP'nin bu uygulamasının sonucunda kasadan yüz milyonlarca TL'lik kira ödemesi çıktı. Taşıt, bina, uçak, gemi, lojman, servis kiralama giderleri adı altında şubat ayında 400 milyon TL, özel kişi ve kurumlara gitti.

BOTAŞ'a rekor borç

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, şubat ayında çok sayıda kamu kurumu, Hazine'ye borçlandı. Geçen ay dağıtılan toplam borç miktarı, 20 milyar 201 milyon 891 bin TL oldu. Bakanlığın verilerine göre, özelleştirme iddialarının merkezinde yer alan BOTAŞ'a tek başına 14 milyar 660 milyon TL borç verildi. TCDD'ye 1 milyar 760 milyon TL, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne 400 milyon TL, Türkiye Taş Kömürü Kurumu'na 140 milyon TL, TÜRKŞEKER'e 480 milyon TL borç verildi.

HALKA SABIR DİYENLERİN ARAÇ SALTANATLARI!

Sakın korkmayın bu araç filosu size yeter

"Korkumuzdan yeni araç alamıyoruz" diyen Ali Erbaş'ın yönettiği Diyanet'in otoparkında ikisi VIP minibüs olmak üzere 53 araç bulunduğu ortaya çıktı.

Dev bütçesi ve bütçesinden yaptığı yüksek maliyetli harcamalarla dikkati çeken Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ulaşım hizmetlerinde kullanılan araç sayısı belli oldu. Bir televizyon programında yaptığı konuşmada, "Korkumuzdan yeni araba alamıyoruz" diyen Ali Erbaş'ın başkanlığını yaptığı Diyanet'in 48'i resmi olmak üzere toplam 53 araç ile hizmet verdiği belirtildi.

İki Adet VIP Minibüs

Diyanet İşleri Başkanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, başkanlığın otoparkı adeta doldu taşı. Başkanlığın Ankara'daki merkezinde 38 adet binek otomobil iki adet minibüs, bir adet midibus, iki adet otobüs, bir adet canlı yayın aracı, bir adet de pikap bulunduğu ifade edildi. Merkez otoparkta ayrıca bir adet cenaze aracı ve bir adet de çevre temizleme aracının olduğu kaydedildi. Verilere göre, Diyanet'in resmi hizmetleri için merkez otoparkında duran araçların arasında bir adet de VIP minibüs yer aldı.

Diyanet'in kullanımına sunulan Türkiye Diyanet Vakfı'na ait araç sayısı da dikkati çekti. Buna göre vakfın envanterine üç adet binek otomobil, bir adet ambulans ve bir adet de VIP minibüs yazıldı. TDV'ye ait ancak Diyanet'in kullanımında olan VIP minibüs sayısı ikiye ulaştı. Kurumun 2021 yılı boyunca 20'si midibus, 40'ı otobüs, üçü ise midibus/otobüs olmak üzere toplam 64 kiralık araç kullandı. Araçların toplam koltuk kapasitesinin bin 455 kişi olduğu bildirildi.

KANAL SEVDASI KANAL RANTINDAN GELİYOR!

TOKİ, Kanal İstanbul'un 259 metre yakınına, 260 milyon TL'ye 40 bloktan oluşan 844 konut, 10 dükkân ve bir cami inşa edecek. ÇED başvurusu da yapılan projeyi hangi şirketin hayata geçireceği ise açıklanmadı.

Uzmanların karşı çıktığı, iktidarın ise hayata geçirmekte ısrarcı olduğu Kanal İstanbul projesiyle ilgili yeni bir gelişme yaşandı. Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığı, Kanal İstanbul güzergâhına konut projesi yapmak için harekete geçti.

İktidar, Arnavutköy ilçesine bağlı Baklalı Mahallesi'nde milyonlarca liraya mal olacak bir emlak projesini hayata geçirmek için son hazırlıklarını tamamladı. TOKİ'nin 14 Mart'ta "Birinci Etap, Baklalı Mahallesi'ne 40 bloktan oluşan, 2+1'den 3+1'e değişen 844 adet konut, 8 adet kapıcı dairesi, 10 adet dükkân ve 1 adet cami inşaat etmek ve çevre düzenlenmesi yapmak için" Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) başvurusu yaptığı açıklandı.

ÇED dosyasında yer alan bilgilere göre, planlanan projenin maliyeti tam 260 milyon 583 bin TL. Projenin hayata geçirileceği alan ise yaklaşık 91 bin metrekare. ÇED dosyasında, konut projesinin hayata geçirileceği arazinin Kanal İstanbul'un hemen yanı başında olacağı vurgulandı: "Proje alanının, doğu yönünde kuş uçuşu 259 metre uzaklığından Kanal İstanbul geçmektedir. Ayrıca proje alanına 4 kilometre uzaklığında İstanbul Havalimanı bulunmaktadır."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hafriyat çalışmalarının 11 ayda, inşaat çalışmalarının ise 24 ayda tamamlanacağı belirtilen dosyada, projenin amacına ilişkin şu ifadeler yer aldı:

- “Projenin başka bir amacı, İstanbul ilinin belli bölgelerinde düzensiz bir biçimde yoğunlaşan plansız konut yapılaşmasının da önüne geçerek, bölgesel modern yerleşim birimleri oluşturmak, plan hedeflerine uygun planlı bir yerleşim birimini hayata geçirmektir. Ayrıca insanların doğdukları yerde değil, doydukları yerleri mekân tutması tarihten günümüze süregelen en tabii olaydır.
- Proje alanı bulunduğu yer itibarıyla, ana yollar yakınında olup, ulaşımına uygun bir noktadadır. Bu nedenle proje sahasının seçimi konut yerleşimi açısından oldukça doğru bir yerdedir. Ayrıca proje alanının, imar durumu ve konut projesinin yapılacağı arazinin bulunduğu yerin çevresel etkilerden az etkilenecek bir konumda olması yer seçiminde etkili olmuştur.”

Konut Sayısı Artırıldı

TOKİ, ÇED başvurusu yaptığı ‘birinci etap’ konut projesi için 6 Ekim 2021 tarihinde de bir ihale düzenlenmişti. İhalenin “540 Konut ve 8 Adet Dükkân İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İş” için düzenlendiği açıklanmıştı. Ardından da “proje alanında yer değişikliği yapılması nedeniyle” ihalenin iptal edildiği duyurulmuştu. ÇED başvurusunda ‘birinci etap’ adı altında hayata geçirilecek projede konut ve dükkân sayısının artırıldığı da ortaya çıktı.

İptal edilen ihalede 540 konut ve 8 dükkân inşa edileceği belirtilirken ÇED dosyasında konut sayısının 844’e, dükkân sayısının da 10’a çıkarıldığı duyuruldu. Ancak, Kamu İhale Kurumu’nun açıkladığı ihale bilgilerine göre, ÇED başvurusu yapılan ‘birinci etap’ konut projesi için henüz bir ihale düzenlenmedi veya ihalesi kamuoyuna duyurulmadı. Bu nedenle milyonlarca liralık konut projesinin hangi şirkete yaptırılacağı merak konusu.

Planlar Onaylandı

AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın “Hayalim ve inadına yapacağız” dediği, uzmanların ise bir çevre katliamına yol açacağını belirttiği Kanal İstanbul projesinde yargı süreçlerinin tamamlanması beklenmeden imar işlemleri tam gaz devam ediyor. Geçen aylarda Kanal İstanbul’un imar ve parselasyon planları da onaylanmıştı.

İstanbul Kaybeder

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) İmar ve Şehircilik Daire Başkanı Gürkan Akgün, şu değerlendirmeyi yaptı: “TOKİ, bu projeye birlikte tarım alanına konut ve ticaret alanları inşa edecek. İmar planlarına, Kanal İstanbul’un ÇED süreçlerine açtığımız davalar ise devam ediyor. Bu alanlar su havzası, orman alanı ve tarım alanı olduğu için daha önce imara açılmamış ama şimdi açılıyor. Bu emlak projeleri ve Kanal İstanbul ile geri dönüşü olmayan bir noktaya geleceğiz. Üzülerek söylüyorum ki kaybeden İstanbul olacak.”

30 milyon metrekare el değiştirdi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu, 2019 Yılında Yaptığı Açıklamada, Kanal İstanbul’un “bir cinayet projesi” olduğunu vurgulamıştı. İmamoğlu, Kanal İstanbul bölgesinde 2011 ile 2019 yılları arasında 30 milyon metrekare büyüklüğündeki arazinin el değiştirdiğini açıklamıştı.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şube Başkanı Esin Köymen ise yaptığı değerlendirmede şöyle konuştu: “İktidar, bu projeye gerekçe olarak Kanal İstanbul’dan geçirilecek gemilerden elde edilecek gelirden ve Yenişehir denilen Kanal İstanbul’un çevresinde kurulacak şehirden elde edilecek gelirden bahsetmişti. Bu da zaten Kanal İstanbul’un bir emlak projesi olduğunun göstergesi. Kanal İstanbul’la su havzalarını ve yeşil alanları imara açıyorlar. Bu proje, aslında hiç yapılaşmaya açılmaması gereken bir alanın kanal ileri sürülerek yapılaşmaya açılması sürecidir. Özetle Kanal İstanbul bir yıkım projesidir ve biz bu projeyi iptal ettirmek için elimizden geleni yapacağız.”

Rakamlarla Kanal İstanbul Gerçeği

Projenin çevreye zararları:

4,5 milyon m²

KANAL GÜZERGAHINDAKİ
ORMANLIK ALAN

% 52

KANAL GÜZERGAHINDAKİ
TARIM ALANI ORANI

38 km

KARADENİZ KIYISINA
DOLGU YAPILACAK ALAN

200 bin

SÖKÜLECEK YA DA KESİLECEK
AĞAÇ SAYISI

65 milyar dolarlık
Kanal İstanbul bütçesiyle
neler yapılabilir?

29 milyon

ÖĞRENCİYE EĞİTİM BURSUNUN
VERİLİR

50 milyon

İHTİYAÇ SAHİBİNE SOSYAL YARDIM
ULAŞTIRILIR

11,5 milyon

ÖĞRENCİYE YURT YAPILIR

50 milyon

ÖĞRENCİ İÇİN OKUL YAPILIR

KAMU YÜKLENİCİ FİRMALARI ZOR DURUMDA

19 Ocak 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen ve Resmi Gazetede yayınlanıp kanunlaşan, kamuya iş yapan yüklenici firmalara sadece Temmuz 2021 ve Aralık 2021 tarihleri arasında çok düşük miktarda ek fiyat farkı verilmesini ve sözleşme devri hakkını öngören kanun; yapımı devam eden işlerin tamamlanmasına yeterli olmayacağı gibi işlerin durmasına sebebiyet verecektir. **Bu durumdan büyük oranda kamu zararı oluşacaktır.**

TEMEL İNŞAAT MALZEMELERİ FİYAT ARTIŞ TABLOSU (2020-2021-2022)

SIRA NO	MALZEME ADI	BİRİMİ	2020	2021	2022	MART 2020 (TL)	MART 2021 (TL)	MART 2022 (TL)	YILLIK ARTIŞ (2021-2022)	2 YILLIK ARTIŞ (2020-2022)
			ÇEVRE,ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BİRİM FİYATI	ÇEVRE,ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BİRİM FİYATI	ÇEVRE,ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BİRİM FİYATI					
1	C30/37 HAZIR BETON	M3	262,38	291,94	590,21	210,00	305,00	1.050,00	244%	400%
2	NERVÜRLÜ İNŞAAT DEMİRİ	TON	4.444,21	7.415,10	13.678,13	3.200,00	5.500,00	16.700,00	203%	421%
3	19 CM BİMS DUVAR (İŞÇİLİK DAHİL)	M2	49,24	57,20	89,83	45,00	65,00	135,00	107%	200%
4	60X60 SERAMİK (İŞÇİLİK DAHİL)	M2	117,84	129,94	204,18	90,00	110,00	250,00	127%	178%
5	3MM+4MM MEMBRAN (İŞÇİLİK DAHİL)	M2	57,54	75,84	134,68	35,00	55,00	110,00	100%	214%
6	60X60 ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	M2	98,86	130,19	207,26	85,00	115,00	250,00	117%	194%
7	LAMİNANT PARKE YAPILMASI (AC3)	M2	49,98	57,59	97,26	55,00	70,00	135,00	92%	145%
8	ÇEŞİTLİ DEMİR PROFİL İŞLERİ	KG	14,69	19,74	33,79	8,00	12,00	35,00	191%	337%
9	BİTÜM 50/70	TON				2.060,00	3.600,00	10.900,00	202%	429%
10	MOTORİN	LT				6,55	7,00	23,00	228%	251%

Covid-19 salgınıyla birlikte yaşanan tedarik zincirlerindeki bozulmalar ve döviz kurunun artışından kaynaklı maliyet artışlarının oluşturduğu zarar, kamuya iş yapan yüklenici firmaları olumsuz etkilemiş birçok firma işlerini durdurmak zorunda kalmıştır. 19 Ocak 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen ve Resmi Gazetede yayınlanıp kanunlaşan, *kamuya iş yapan yüklenici firmalara sadece Temmuz 2021 ve Aralık 2021 tarihleri arasında çok düşük miktarda ek fiyat farkı verilmesini ve sözleşme devri hakkını öngören kanun*; yapımı devam eden işlerin tamamlanmasına yeterli olmayacağı gibi işlerin durmasına sebebiyet verecektir. **Bu durumdan büyük oranda kamu zararı oluşacaktır.** Çünkü, asıl zamlar Aralık 2021'den sonra başlamış olup her geçen gün inşaat malzemelerine zamlar gelmeye devam etmektedir. **Türkiye'de 80 Bin müteahhit (yüklenici firma) bu durumdan etkilenmektedir.** Yüklenici firmaların batması demek 1 Milyona yakın işçinin doğrudan işsiz kalması demek. İnşaat sektörüne üretim yapan fabrikalar ve çalışanların da etkilenmesi demektir.

Kamu Müteahhitlerinin Talepleri

- 1- Verilecek ek fiyat farkının, devam eden işler için iş bitim süresine kadar ödenmesi
- 2- Fiziki gerçekleşme oran %80'i geçmemiş işler için, şartsız tasfiye hakkının tanınması Bu talepler karşılanmadığı takdirde, yaşanan maliyet artışları nedeniyle taahhütlerini yerine getiremeyen kamu müteahhitleri iflas edecek, işler yarım kalacak ve yeniden ihale edilmesi halinde çok büyük oranda kamu zararı oluşacaktır.

AKP'LİYE 61 İHALE!

Boru ihalesi de AKP'liye gitti

AKP'li Elazığ Belediyesi'nin "atık su borusu" ihalesini AKP Elazığ İl Yönetim Kurulu Üyesi Yılmaz'ın şirketi kaptı. Kamudan 44 milyon 393 bin TL'lik 61 ihale alan şirkete, belediye kasasından 3 milyon 979 bin TL ödenecek.

Kamu kurumları ile yerel yönetimlerin ihaleleri AKP'lilerce paylaşılmaya devam ediyor. Bunun son örneği Elazığ'da yaşandı. Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Şahin Şerifoğulları'nın yönetimindeki Elazığ Belediyesi, 21 Şubat'ta "Su ve Kanalizasyon Servisinde Kullanılmak Üzere Atık Su Borusu Alımı" için ihale açtı. İhaleye yalnızca iki şirket teklif verebilirken teklifleri değerlendiren idare, bir teklifi geçersiz kıldı. Böylece rakipsiz kalan "Şemsettin Yılmaz İnşaat" ihaleyi kazandı.

Şirket AKP'linin

Şirketle Elazığ Belediyesi arasında 9 Mart tarihinde 3 milyon 979 bin 955 TL'lik sözleşme imzalandı. Ticaret Sicil Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre ise söz konusu şirketin sahibi AKP Elazığ İl Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Feti Yılmaz. Yılmaz, partinin yönetim kurulunda "İl Ekonomi İşleri Başkanı" olarak bulunuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AKP'li Ahmet Feti Yılmaz'ın ihale almasını eleştiren CHP Elazığ İl Başkanı Av. Çoskun Çağlar Duran, "Hukuki de değil, etik de değil. Tüm AK Parti belediyelerinde olduğu gibi, Elazığ'da da bu durum karşımıza çıkıyor. Bizim isteğimiz bu tarz ihalelerin tekrarlanmaması" ifadelerini kullandı.

61 ihale aldı

Elazığ Belediyesi'nden 3 milyon 979 bin 955 TL'lik ihale alan şirketin internet sitesinde "beşli çete" olarak isimlendiren iktidara yakın şirketlerden Kolin İnşaat, Cengiz İnşaat ve Limak İnşaat'ın "referans" olarak gösterildiği görülüyor. Ayrıca "Şemsettin Yılmaz İnşaat" isimli şirket, son 11 yılda kamudan 44 milyon 393 bin TL'lik tam 61 ihale aldı. Bunun 29 milyon 614 bin TL'lik, 30 ihaleden oluşan kısmı ise Elazığ Belediyesi'nden alınan işler oluşturdu.

Şirketin aldığı diğer ihalelerden bazıları şöyle:

- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden 5 milyon 204 bin TL'lik dört ihale.
- Alanya Belediyesi'nden 5 milyon 773 bin TL'lik iki ihale.
- Malatya Büyükşehir Belediyesi'nden 1 milyon 283 bin TL'lik bir ihale.
- Antalya Su ve Atıksu Genel Müdürlüğü'nden 1 milyon 832 bin TL'lik bir ihale.

20 MİLYON TL'Yİ YUTACAK 'BAHÇE'

AKP'li Güngören Belediyesi'nin kasasından Güneştepe Millet Bahçesi için tam 19 milyon 850 bin TL çıkacak. Yüzde 80'i İBB'ye ait olan arazi, Cumhuriyet İttifakı'nın oylarıyla bedelsiz olarak AKP'li belediyeye verilmişti.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Yatıp yuvarlanacaksınız" diyerek 'müjdelediği' ancak uzmanların "rant bahçeleri" diye tanımladığı millet bahçelerine bir yenisi daha ekleniyor. İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisi'nde AKP ve MHP'nin oylarıyla on yıllığına 'bedelsiz' olarak Güngören Belediyesi'ne tahsis edilen Güneştepe Mahallesi'ndeki araziye kurulacak millet bahçesi için AKP'li belediye milyonlarca lira harcayacak.

Beton Yığını İlçe

Kamu ihale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Güngören Belediyesi'ne bağlı Fen İşleri Müdürlüğü "Güneştepe Millet Bahçesi Yapım İş'i" başlığında bir ihale açtı. 24 Şubat'ta düzenlenen ihaleyi "İnkosa İnşaat Sanayi" ile "Nuryap İnşaat Madencilik" ortaklığı aldı. İdare ile şirketler arasında imzalanan sözleşmeye göre Güngören Belediyesi, 25 bin metrekarelik alana yapılacak millet bahçesi için tam 19 milyon 850 bin TL ödeyecek.

İlçede 2'ncisi kurulacak millet bahçesinin yapım gerekçesi yoğun yapılaşmaya bağlansa da Güngören yaklaşık 30 yıldır AKP geleneğince yönetiliyor. İlçe beton yığınına çevrilirken millet bahçesi kurulmak istenen yerde hali hazırda park alanı bulunuyor. İçerisinde çocuk parkı, oturma grupları, yetişkin ağaçlar ve açık spor sahası bulunan park bozulup bu kez "millet bahçesi" adı altında yeniden düzenlenmiş olacak.

Otopark, Çay Bahçesi

AKP'li Güngören Belediyesi'nin Güneştepe Millet Bahçesi için hazırladığı imar planı değişikliği ise 10 Eylül 2021'de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylandı. Ardından da plan, 14 Eylül 2021'de bir ay süreyle askıya çıktı. Yaklaşık 25 bin metrekarelik bir alanı kapsayan plana göre, parkın bir kısmına otopark yapılacak. Plan notlarına göre millet bahçesi içerisinde "ibadethane, çay ocağı kullanımını içeren millet kiraathanesi, spor alanları, semt pazarı, sanat atölyeleri, meydan" bulunabilecek. Plan raporunda yer alan görsele göre ise otoparkın üzeri çay bahçesi olarak düzenlenecek. Güngören Belediyesi'nce hazırlanan raporda, millet bahçesi olarak düzenlenecek arazinin mevcut halinde de 'yeşil alan' olarak kullanıldığı da belirtildi: "Planlama alanının tamamı halihazırda yeşil alan ve açık spor tesisi olarak kullanılmakta olup sadece bir kısmında belediyemiz tarafından kültür merkezi olarak kullanılan 2 katlı kamu yapısı bulunmaktadır."

İmamoğlu Veto Etmisti

Söz konusu arazi dokuz parselden oluşuyor. Bunun beş parseli İBB'nin mülkiyetinde ve bu beş parsel, 25 bin metrekarelik alanın, yüzde 80'ine tekabül ediyor. İBB Meclisi'nde çoğunluğa sahip AKP Grubu, önerge vererek söz konusu parsellerin Güngören Belediyesi'ne devredilmesini istemiş, ardından da teklif Meclis'ten geçmişti. Fakat İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, teklifi veto etmiş ve kararı geri göndermişti. Ancak Haziran'da tekrar Meclis gündemine getirilen karar, AKP-MHP Grubu'nun kararda 'ısrar' etmesiyle kesinleşmişti. Böylece İBB'ye ait

parseller 'bedelsiz' olarak 10 yıl süreyle Güngören Belediyesi'ne geçti. Devredilen parseller üzerinde "Aliya İzzet Begoviç Parkı", "Spor Parkı ve Güneştepe Spor Sahası" ve kültür merkezi bulunuyor.

50 KURUŞUN MALİYETİ DEĞERİNİN ÜÇ KATI

Savaş madeni para üretme maliyetlerini katladı. 1 kuruşun üretim maliyeti 55 kuruşa, 50 kuruşun üretim maliyeti ise 1,47 liraya yükseldi. CHP'li Yalım, paramız havaya atıp yere düşene kadar değer kaybediyor" dedi.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali emtia fiyatlarını da etkiledi. Savaş nedeniyle son yılların en yüksek seviyesini gören nikel, bakır, alüminyum gibi metalleri tedarik etme konusunda endişe yaşıyor. Savaşın başladığı 24 Şubat'ta 25 bin dolar civarında olan nikelin tonu 42 bin dolara çıktı. Çinko fiyatları da 3 bin 600 dolardan 3 bin 800 dolara, bakır fiyatları ise 9 bin 800 dolardan 10 bin 100 dolara çıktı. Fiyat artışlarında Batı ülkelerinin Rusya'ya uyguladığı yaptırımların etkisi büyük.

Metallerin ana madde olarak kullanıldığı birçok sektör de fiyat artışlarından etkilendi. Bunlardan biri de bozuk paralar. Bakır, nikel ve çinko metalleri madeni paraların üretiminde kullanılan üç ana madde. Madeni para üretiminde kullanılan metallerin fiyatları arttıkça maliyetleri değerinin üzerine çıktı. Ülkede 1 kuruş, 5 kuruş, 10 kuruş, 25 kuruş, 50 kuruş ve 1 lira olarak üretilen madeni paraların her birinin madeni değeri, para değerinin üzerine çıktı.

50 kuruşun üretim maliyeti yaklaşık üç katı olan 1 lira 47 kuruşa, 1 liranın üretim maliyeti ise 1 lira 78 kuruşa kadar çıktı.

Ekim ayından bu yana 1 kuruşun maliyeti yüzde 111, 5 kuruşun yüzde 124, 10 kuruşun yüzde 119, 25 kuruşun yüzde 123, 50 kuruşun yüzde 122 ve 1 TL'nin maliyeti ise yüzde 125 arttı.

Paranın havaya atılıp yere düşünceye kadar değer kaybettiğini söyleyen CHP Uşak Milletvekili Özkan Yalım, "Daha önce ilk hesap yaptığımda bizdeki madeni paraların fiyatlarının artışı dolar kurunun artışından kaynaklanmaktaydı. Şimdi Ukrayna ve Rusya'da çıkan savaşın etkileri ile Londra Borsası'nda ki metal fiyatları dolar karşısında artmaya başladı" dedi. Konuyla ilgili Darphane Genel Müdürlüğü'ne para maliyetleri ile ilgili soruları ilettiğini ancak soruların ticari sır gerekçe gösterilerek yanıtlanmadığını dile getiren Yalım, şunları söyledi: "Maliyetler bu değerlerin daha altında olsaydı Merkez Bankası çıkıp bu hesaplamayı yalanlardı. Yalanlamadığına göre bu iş ticari sır olarak üzeri örtüldüğüne göre bence maliyetler burada hesapladıklarımızın çok daha üzerinde olduğu anlaşılıyor. Benim korktuğum başka bir konu daha var; bu paralar basılıp, piyasaya sürülüyormuş gibi gösterilip tekrar Merkez Bankasının arka kapısından hurda fiyatına sokuluyor olmasın. Ekonomimiz böyle giderse bizler daha çok bu paraların değerini hesaplarız."

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk madeni paralarının 1924 yılında basıldığını belirten Yalım, "100 para, 5 kuruş ve 10 kuruş madeni paralara, 1925'te 25 kuruş eklendi. Darphane Genel Müdürlüğü'ndeki bilgilere göre 1940 yılında basılan 10 paranın yüzde 85'i bakır, yüzde 5'i nikel, yüzde 10'u ise altından oluşuyordu. Dönemin şartlarında 10 paranın ağırlığı 4,20 gramdı. 10 parayı bugün imal etmeye kalksak içinde 0,69 kuruş bakır ve 0,81 kuruş nikel olmakla bunun maliyeti tam 1,5 TL olur. İçindeki yüzde 10 altının 18 ayar olduğunu varsayarsak içindeki 0,42 gram altının değeri 281,4 TL olur ve 10 paranın toplam maliyeti 282,9 TL olur" diye konuştu.

HER ŞEYE VAR AMA EĞİTİME PARA YOK

İstanbul Valiliği tam 80 tane okul ihalesini iptal etti. Valilik iptal ilanlarının büyük kısmında gerekçe olarak 'Bütün tekliflerin alıma ayrılan ödeneğin, yaklaşık maliyetin çok üzerinde olmasını' gösterdi.

İstanbul Valiliği okul ihalelerini bir bir iptal ediyor. Geçen yıl 64 okulun ihalesini iptal eden valilik bu yıl da henüz 3 ay dolmadan tam 80 okul ihalesini iptal etti. İptal edilen ihalelerin 29'u ilkökul, 25'i ortaokul, 24'ü lise ve 2'si de anaokulu inşaatı içindi. Valilik ayrıca 3 yurt ve 1 rehberlik ve araştırma merkezi ihalesini de iptal etti.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından iptal edilme gerekçesi için ise değişik ifadeler kullanıldı. Kimisinde "Bütün tekliflerin alıma ayrılan ödeneğin/ yaklaşık maliyetin çok üzerinde olması nedeniyle" kimisinde "İhaleye teklif veren istekli çıkmaması nedeniyle" kimisinde ise "İhalenin niteliğinin veya miktarının değişmesi" ifadeleri kullanıldı.

İptal edilen ihalelerin bazıları ve ilçeleri şöyle:

- Pendik: 3 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi

- Eyüpsultan: 2 Adet İlkokul1 Adet Ortaokul1 Adet Anaokulu İnşaatı Yapım İşi
- Sancaktepe: 2 Adet İlkokul ve 2 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Büyükçekmece: 2 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Ümraniye: 3 Adet Lise 1 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Şile: Anadolu Lisesi ve Rehberlik Araştırma Merkezi İnşaatı Yapım İşi
- Sultangazi: 2 Adet Lise 1 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Ümraniye: 2 Adet Lise 1 adet İlkokul 1 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Maltepe: 1 Adet Lise 1Adet Spor Salonu 1Adet Bilim Sanat Merkezi 1Adet Halk Eğitim Merkezi İnşaatı Yapım İşi
- Küçükçekmece: 2 Adet Lise 1 Adet Ortaokul 1 Adet Yurt İnşaatı Yapım İşi
- Beylikdüzü: 2 Adet Lise 1 Adet Ortaokul 1Adet Spor Salonu İnşaatı Yapım İşi
- Bahçelievler: 3 Adet Lise 1 Adet Yurt İnşaatı Yapım İşi
- Avcılar: 2 Adet Lise 1 Adet Yurt İnşaatı Yapım İşi
- Başakşehir: 2 Adet Lise 2 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Çekmeköy: 2 Adet Ortaokul 1 Adet Lise İnşaatı Yapım İşi
- Tuzla: 2 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul Yapım İşi
- Silivri: 2 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul 1 Adet Lise İnşaatı Yapım İşi
- Başakşehir: 1 Adet İlkokul 2 Adet Ortaokul İnşaatı Yapım İşi
- Eyüpsultan: 2 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul 1 Adet Anaokulu İnşaatı Yapım
- Silivri: 2 Adet İlkokul 1 Adet Ortaokul İnşaatı

GENÇLER NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAMDA

EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) verilerine göre 2006 yılında Türkiye’de 15-24 yaş arasındaki ne eğitimde ne istihdamda (NEET- Not in Education, Employment, or Training) gençlerin oranı yüzde 38,6 idi. **Erkeklerde NEET olanların oranı yüzde 22,7 iken kadınlarda bu oran yüzde 53,6’ya yükseliyordu.**

2007’den itibaren genel olarak azalma eğiliminde olan NEET oranı, özellikle 2012’de ortaöğretimin zorunlu eğitim kapsamına alınması ve okullulaşma oranının da artmasıyla 2015’e kadar düşüş gösterse de, **2018 yılından (yüzde 24,4) sonra işsizlik oranlarındaki artışla da paralel bir biçimde yükseldi.**

2020 verilerine göre ise Türkiye’de 15-24 yaş arasındaki gençlerin yüzde 28,3’ü yani yaklaşık 3 milyon 649 bini NEET. AB ülkelerinde bu oran yüzde 11,1.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2021 sonuçlarına göre 84 milyon 680 bin 273 olan Türkiye nüfusunun 12 milyon 971 bin 289’unu 15-24 yaş grubundaki çocuk ve genç nüfus oluşturuyor. **Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranında Türkiye OECD ülkeleri içinde en üst sırada.**

Ayrıca Türkiye’de ne eğitimde ne de istihdamdaki gençler içindeki kadın nüfusu erkeklere göre de hâlâ oldukça yüksek. **15-24 yaş arasındaki erkeklerin yüzde 21,2’si NEET iken kadınlarda bu oran yüzde 35,7’ ye çıkıyor. AB ülkelerinde ise NEET gençler arasındaki cinsiyet farkı sadece 0,1 yüzde puan; erkeklerin oranı yüzde 11 iken kadınların oranı ise yüzde 11,1.**

Uluslararası ölçekte olduğu gibi Türkiye’de de NEET gençler ve yaşadıkları zorluklar önemli sorunların başında geliyor. **Ne eğitimde ne de istihdamda olan gençler, genç işsizliğinden daha geniş bir anlama sahip.**

İstanbul Planlama Ajansı’nın (İPA) Yerel Yönetimler İçin Politika Rehberi: Ne Eğitimde Ne de İstihdamda Olan Gençler raporunda da NEET’ler arasında genç anneler, uzun zamandır işsiz olan eğitilmiş gençler, kayıt dışı çalışanlar, göçmenler, dezavantajlı gruplar ve engelli gençler de bulunduğu anlatılıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kadınların NEET olma olasılıklarının daha yüksek olduğu ve ayrıca eğitimin bu riski azalttığı da bu konudaki bir başka tespit. **Öte yandan evli genç kadınların NEET olma olasılığı evli olmayanlara göre üç kat daha fazla.** Bu konudaki bir çalışma, etnik kökenin de önemli bir belirleyici olduğunu gösteriyor. Çalışmanın sonuçlarına göre Kürt gençlerinin NEET olma olasılığı Kürt olmayan gençlerden 2,5 kat daha fazla.

Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) tarafından hazırlanan Türkiye Genç İşsizliği: NEET Gençliğin Analizi Raporu ise Türkiye’de yaşayan mülteci gençlerin NEET olma oranının ciddi seviyelere yükseldiğini gösteriyor. **15-29 yaş grubunda yabancı bir ülkede doğanlar arasında NEET oranı yüzde 46 iken, bu oran Türkiye’de doğanlarda yüzde 29.** Öte yandan raporda kadınların yanı sıra LGBTİ+ nüfusun da NEET olma riskinin yüksek olduğu belirtiliyor.

MEB’DEN TEHLİKELİ ÖZEL EĞİTİM KARARI

Talim ve Terbiye Kurulu’nca alınan kararlar okul öncesi öğretmenlerinin formasyon olmaksızın özel destek eğitim uygulayan okullarda çalışmasının önü açıldı. Okul öncesi öğretmenlerinin, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile özel destek eğitim uygulayan okullarda formasyon olmadan çalışmasının önü açıldı. MEB Tebliğler Dergisi’nde yayımlanan karar kapsamında özel eğitim kurumlarında çalışacak okul öncesi öğretmenlerde yalnızca, “Bakanlıkça düzenlenecek 160 saat teorik ve 80 saat uygulama olmak üzere toplam 240 saat süreli uzman öğretici yetiştirme kursunu başarıyla tamamlama” şartı aranacağı belirtildi.

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, özel eğitim kurumlarında uygulanan destek eğitim programları ve modülleri ile destek eğitimi verecek personele ilişkin yeni bir karar aldı. MEB Tebliğler Dergisi’nde yayımlanarak duyurulan karar ile Okulöncesi branşı öğretmenlerinin rehabilitasyon merkezleri ile özel destek eğitim uygulayan okullarda görev almasına olanak sağlandı.

MİLYAR LİRALAR ÖZEL OKULLARA

Özel okullara verilen teşvikler son beş yılda devasa boyutlara ulaştı. 5 milyar 578 milyon aktarılan özel okulların sayısında da beş yılda ciddi bir artış oldu. Özel okullara verilen teşvik ayrıca üstünlük olarak değerlendirildi.

AKP iktidarının uzun yıllardır sürdürdüğü özel okulları teşvik için Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden ayırdığı ödenekler devasa boyutlara ulaştı. 2017’yle 2021 yılları arasında özel okullara verilen teşvik ödeneği 5 milyar aştı.

MEB’in faaliyet raporlarında yer alan bilgilere göre son yıllarda ayrılan teşvik ödenekleri yavaş yavaş düşse de onlarca öğretmenin atanmasına yetecek bütçe özel okullara ayrıldı. 2017’den bugüne özel okullara toplam 5 milyar 578 milyon 758 bin 978 TL aktarıldı. Bu para şu anki ücretleri üzerinden bile 863 bin 184 öğretmenin maaşına denk geliyor.

Yıllara göre MEB’in özel okullara aktardığı teşvikler şöyle:

2017: 2 milyar 447 milyon 285 bin 253 TL

2018: 1 milyar 489 milyon 203 bin 538 TL

2019: 1 milyar 165 milyon 573 bin 668 TL

2021: 476 milyon 696 bin 519 TL

Aynı dönemde özel okul sayıları da 3 bini aşkın arttı. Teşviklerden güç alan özel okul sahipleri okul sayılarını artırdı. Pandeminin etkisiyle son bir yılda çok düşük olsa da özel okul sayıları 207’den bugüne şöyle oldu:

2016-2017: 10 bin 53

2017-2018: 11 bin 694

2018-2019: 12 bin 809

2019-2020: 13 bin 870

2020-2021: 13 bin 501

Üstünlük Sayıldı

MEB'in faaliyet raporlarında öğrenciler ve okullar arasında eşitsizliğe neden olan bu durum 'üstünlük' olarak kabul edildi. 2020 Yılı Faaliyet Raporu'nda üstünlükler bölümünde "Özel öğretimi destekleyici teşvik mekanizmaları" ifadeleri yer aldı.

Bu verileri değerlendiren Eğitim Sen İzmir 1 No'lu Şube Başkanı Necip Vardal şunları söyledi: "MEB'in faaliyet raporunda yer alan ve özel okullara verilen ödenek miktarlarına baktığımız zaman aslında eğitimin piyasalaşmasının ne durumda olduğunu değerlendirebiliriz. Hem özel okullara verilen teşvikler hem de buna bağlı olarak özel okulların sayısının her geçen gün artıyor olmasının özellikle üzerinde düşünülmesi gereken bir durum. Devlet, kamusal yükümlülüğü olan eğitim ve öğretimi özel okullara devrediyor. Bu nedenle kamusal eğitim hakkının savunulması bugün çok daha fazla önem arz ediyor. Ayrıca bu durumun üstünlük olarak değerlendirilmesi izaha muhtaç bir durum olarak düşünülmeli. Kamusal eğitimden vazgeçmenin neresinin üstünlük olduğu anlaşılmayan bir durumdur."

Özel okul öğretmenleri sorusuna cevap yok

Özel okullara akıl almaz tutarlarda teşvik verilirken Milli Eğitim Bakanlığı, özel okul öğretmenlerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin soruyu ise yanıtsız bıraktı. CHP İzmir Milletvekili Özkan Purçu, Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'e haftalarca seslerini duyurmak, ücret mağduriyetleri ile çalışma koşullarının düzeltilmesi için eylem yapan özel okul öğretmenlerine ilişkin yazılı soru önergesi sundu. Bakan Özer ise eğitimcilere ilişkin sorulara cevap olarak yalnızca ilgili kanun maddelerini hatırlatmakla yetindi.

COVID TESTİNİ YİNE MENZİLCİ YAPACAK

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, yılsonuna kadar 4 devlet hastanesinde Covid-19 testi Menzil Cemaati'nden Ferhat Danışman'ın şirketine yaptıracak. Şirkete 4,2 milyon test yapması karşılığında 147 milyon TL ödenecek.

Covid-19 pandemisiyle Menzil Cemaati'nden Ferhat Danışman'ın şirketi, kasasını doldurdu. Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da İstanbul'daki bazı hastanelerin Covid-19 testi ihalesini yine Menzil Cemaati'nden Ferhat Danışman'ın ortağı olduğu şirket aldı.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, Sağlık Bakanlığı'na bağlı İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, 10 Ocak 2022'de "Müdürlüğümüze Bağlı Sağlık Tesisleri İçin Sonuç Karşılığı Covid-19 PCR Testi Hizmeti Alımı" adı altında bir ihale düzenledi. İhaleyi 147 milyon 828 bin TL'ye Techno Health Laboratuvar Diagnostik Sağlık Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin aldığı açıklandı.

4,2 Milyon Test

İl Sağlık Müdürlüğü ile şirket arasında da 23 Şubat'ta sözleşme imzalandığı açıklandı. Sözleşmeye göre, şirket yılsonuna kadar dört hastanede tam 4 milyon 256 bin Covid-19 testi yapacak. Şirketin Covid-19 testlerini yapacağı Sağlık Bakanlığı hastaneleri ise şu şekilde:

- Sancaktepe Prof. Dr. Feriha Öz Laboratuvarı
- Beylikdüzü Devlet Hastanesi
- Prof. Dr. Cemil Taşçioğlu Şehir Hastanesi
- Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Laboratuvarı

Bu ihale şirketin aldığı ilk Covid-19 testi ihalesi değil. Şirket, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nden daha önce de toplam 234 milyon 158 bin TL değerinde tam 3 ayrı Covid-19 testi ihalesi aldı. Aldığı son ihaleyle birlikte de Menzili şirketin Covid-19 testleriyle kazandığı para 382 milyon TL'yi buluyor.

Emsey'in de Yöneticisi

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, milyonlarca liralık ihalelerin verildiği Techno Health Laboratuvar Şirketi'nin iki ortağı bulunuyor. Ortaklardan biri Cebrail Er, diğeri ise Menzil Cemaati ile bağlantılı olduğu bilinen Ferhat Danışman.

Menzil Cemaati'ne ait olduğu bilinen Emsey Hastanesi'nin internet sitesinde yer alan bilgilere göre, Ferhat Danışman, aynı zamanda da bu hastanede mali hizmetler koordinatörü olarak görev yapıyor.

Danışman'ın şirketi, sık sık yolsuzluk ve israf iddialarıyla gündeme gelen Kızılay'dan 2019 yılında 713 milyon 520 bin TL'lik ihale almıştı. Kızılay'dan aldığı milyonlarca liralık ihalenin gündeme getirmesinin ardından sosyal medya hesabını kapatan Danışman, sosyal medya hesabında "Menzil'de içilen çorba kişinin midyesinden 100 yıl çıkmaz" ifadeleriyle bir fotoğraf yayımlamıştı.

Menzil'i sevmek suç mu?

Techno Health Laboratuvar Şirketi'nin yöneticisi Mehmet Rüştü Kaya, geçen yıl yaptığı açıklamada, "Ferhat Danışman da şirketimizin ortağıdır. Ferhat Bey Emsey Hastanesi'nde çalışıyor olabilir, Menzil'i seviyor olabilir, Menzil'e gidiyor olabilir. Ne var yani bunda? Menzil'e gitmek, Menzil'i sevmek suç mu?" demişti.

ERDOĞAN'IN 'YILIN HEKİMİ' İLAN ETTİĞİ DOKTOR BİR YILDIR HASTA DAHI BAKMAMIŞ

Adana'da görevli Dr. Alim Çökük, Saray'da düzenlenen törende Erdoğan tarafından "Yılın Hekimi" ilan edildi. Ancak acilde "sözleşmeli hekim" olan Çökük'ün, yaklaşık bir yıldır nöbet tutmadığı, hasta dahi bakmadığı ortaya çıktı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'ndeki 14 Mart Tıp Bayramı etkinliğinde Türkiye'nin 81 ilinden hekim ve sağlık çalışanlarına ödülleri verdi. Adana'dan etkinliğe katılarak "Yılın Hekimi" ödülünü alan isim ise Seyhan Devlet Hastanesi'nin acil servisinde "sözleşmeli hekim" olarak çalışan Dr. Alim Çökük oldu.

Listelerde İsmi Yok

Cumhuriyet'ten Sarp Sağkal'ın haberinde, Çökük'ün neredeyse bir yıldır "hiç hasta bakmadığı", hastane başhekim yardımcısı tarafından açılan kayıtlarla "hasta bakmış gibi gösterildiği" belirtildi. Acil tıp uzmanı olarak görev yapan Çökük'ün isminin 2021 Şubat'tan bu yana servisin nöbet tutanaklarında da yer almadığı görüldü.

Çökük'ün "yaklaşık bir yıldır hiç hasta bakmadığı" belirtilirken, bu durumun "acilde görev yapan diğer sağlık çalışanlarının iş yükünü artırdığı, Covid-19 servisinde hasta bakması gerekirken, bu görevini hiç yerine getirmediği" vurgulandı.

Çökük'e, "filyasyon koordinatörü" sıfatı verildiği ve bu yolla uymak zorunda olduğu mevzuata karşın asıl görev yerinde hizmet vermediği belirtildi. Cumhuriyet'in ulaştığı doktor Alim Çökük, konuyla ilgili bir değerlendirme yapmak istemediğini belirtti.

Yönetmeliğe Aykırı

Sağlık Bakanlığı'nın sözleşmeli personele ilişkin yönetmeliğine göre, sözleşmeli personeller kendilerine tahsis edilen yer dışındaki birimlerde sürekli olarak görevlendirilemiyor. Bu durum yönetmelikte şöyle deniliyor:

"Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birimler itibarıyla vize edilmiş pozisyonlarda istihdam edilecek personel; pozisyonunun tahsis edildiği yer dışındaki birimlerde sürekli olarak görevlendirilemez ve çalıştırılmaz. Ancak sözleşmeli personel; deprem, yangın, su baskını, yer kayması, çığ ve benzeri afetler, sıkıyönetim, olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hali ile yılda bir ayı geçmeyen hizmet içi eğitim çalışmaları esnasında, tabip ve hemşireler diyaliz eğitimi amacıyla en fazla bir defa ve toplam üç ayı geçmemek üzere ve bu sürenin dört katı mecburi hizmet yükümlüsü olarak çalışmayı taahhüt etmek kaydıyla, pozisyonunun tahsis edildiği yer dışındaki birimlerde geçici olarak görevlendirilebilir".

RANT KARŞISINDA İNSAN YAŞAMI TEFERRUAT

Sorunlu yollar teslim alındı, parası tam ödendi

Aralarında 13'ü kadın 15 işçinin trafik kazası sonucu öldüğü yolun da bulunduğu birçok yol, güvenliği riske düşürecek eksikliklerine karşın "tamamlayın, düzeltin" denilmeden teslim alındı. Üstelik şirketlere ödemeleri tam yapıldı.

Sıklıkla "karayollarında yolsuzluk yol oldu" eleştirilerine konu olan yol inşaatlarında, şirketlerin karşısında insan yaşamının önemsenmediğinin yeni bir örneği ortaya çıktı. Karayolları Genel Müdürlüğü, güvenlik sorunları bulunan yolları şirketlerden, üstelik tam ödeme yaparak teslim aldı. Bu yollar arasında Manisa Gölçümlü'da 13'ü kadın 15 tarım işçisinin yaşamını yitirdiği kazanın yaşandığı yol da bulunuyor.

Karayolları 2'nci (İzmir) ve 4'üncü (Ankara) Bölge Müdürlüklerinin güvenlikle ilgili performans ölçümleri yapılmayan veya ölçümleri olumsuz çıkan yol inşaatlarında şirketlere ödemelerini aksatmadan yaptığı belirlendi. Bu bölge müdürlüklerinin bazı işlerinde de yolun güvenli olmasını sağlayacak kriterlere ihale şartnamelerinde yer verilmediği görüldü.

Yol Üstyapısı Performans Kriterleri ve Ödeme Koşulları Şartnamesi'nde, yolu kullananların doğrudan temas ettikleri ve kalitesinden doğrudan etkilendikleri yol üstyapısına ilişkin gerekli kriterler ve performansla bağlı ödeme koşulları düzenleniyor. Yeni yapılan yola ilişkin performans değerleri Düzgünlük (IRI) ve Sürtünme Direnci (SN) ölçüm değerleri ile ifade ediliyor.

Düzgünlük sürüş kalitesini ve araç dinamiğini etkileyen yüzeyin durumunu, sürtünme direnci de yol yüzeyi ile araç tekerleği arasındaki kaymaya karşı gösterilen direnci gösteriyor.

Sayıştay denetçilerinin Karayolları 4'üncü (Ankara) Bölge Müdürlüğü'nde yaptığı denetimlerde, ihale edilen işlerde ihale dokümanı kapsamında performans kriterlerine tam olarak yer verilmediği saptandı. Bazı ihalelerde sadece düzgünlük testi yapıldığı, sürtünme direnci kriterine yer verilen ihalelerde ise ölçüm yapılmadan ödemelerin gerçekleştirildiği tespit edildi.

Kamuoyunun kamu ihalelerinde sıklıkla gördüğü isimler bu ihalelerin de bazılarında yüklenici oldu. Maliyetin çok altında teklif vererek aldıkları ve yapımı yılan hikâyesine dönen yolların maliyeti sonuçta sözleşmedeki rakamın çok üstüne çıktı, ancak işler gereği gibi yapılmadı.

Sabıkalı Yol da Var

Manisa'da çoğu kadın 15 tarım işçisinin yaşamını yitirdiği yolun da aralarında olduğu bu yollarla ilgili Sayıştay denetçilerinin tespitleri şöyle:

Ankara-Kırıkkale-Delice Ayrımı Devlet Yolu İkmal İnşaatı işinde 10 cm sıkışmış kalınlıkta bitümlü sıcak karışım yapılması birim fiyat tarifinin ödeme bölümünde düzgünlük ve sürtünme direnci test sonuçlarına göre birim fiyatın ya belirli bir kesinti ile ödeneceği ya da yolun tekrar yaptırılıp/pürüzlendirileceği düzenlenmesine rağmen, sürtünme direncine ilişkin herhangi bir test yapılmadan sözleşme bedeli yükleniciye ödenmiştir.

Karayolları 2'nci (İzmir) Bölge Müdürlüğüne ihale edilen Salihli-Gölmarmara Akhisar Yolu, Milas-Yatağan Yolu ve Uşak - Sivaslı - (Denizli-Çardak) Yolu işlerinde performans kriterlerinden düzgünlük testine ihale dokümanında yer verildiği, yapılan imalatlar hakedişe bağlanırken bazı kesimlerde bu test yapılmadan ödeme yapıldığı, bazı kesimlerde ise test sonuçları eksik ödemeyi veya yolun yeniden yapılmasını gerektirirken tam ödeme yapıldığı görülmüştür.

Bahane Çok

Karayolları Genel Müdürlüğü, müteahhitlerin yurttaşların canını riske atabilecek nitelikte iş yapması, işlerin yeniden yapılmasının istenmemesi, üstelik müteahhitlere kesintisiz ödemelerin aktarılması tespitlerine karşı çeşitli yanıtlar verdi.

Genel Müdürlük, "pandemi süreci ve ödenek yetersizliği nedeniyle aşınma tabakasının aynı dönemde yapılamamasından dolayı düzgünlük testinin gerçekleştirilemediği, sürtünme direncini ölçecek cihazın yalnızca Genel Müdürlükte olması sebebiyle bu ölçümün yapılmadığı" gibi gerekçeler ileri sürdü.

TAŞ YAPI BİR HASTANE PARASINI NASIL YUTTU?

İktidarın pek sevdiği Taş Yapı, aldığı iki hastane ihalesinden bir hastane kadar parayı nasıl cebe atmış. Bakın, bir lavabo parasından başlayıp devasa hastaneyi yutacak kadar bir maliyeti kamuya nasıl yüklüyorlar?

Yeter ki kamunun parasını yemek isteyin; ya bir yol bulunur, ya bir yol açılır. AKP'nin her ikisinde de mahir olduğu muhakkak. Her gün karşımıza yeni yeni yollar, türlü türlü hileler çıkarabiliyor. Birazdan okuyacağınız hikâye de neredeyse bütün ihalelerde geçerli bir yöntemi anlatıyor. Nasıl oluyor da ihale fiyatı ile inşaatçıya ödenen nihai miktar arasında devasa farklar oluşuyor? İşte kamu zararının tanımı tam olarak o farkta gizli.

Taş Yapı iktidarın en sevdiği inşaatçılardan. Özellikle İstanbul rantı denildiğinde akla ilk gelen isimlerden birisi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile yakın ilişkisi bulunan Emrullah Turanlı.

Taş Yapı'nın ihalesini alıp tamamladığı iki önemli proje, Okmeydanı ile Göztepe Eğitim ve Araştırma hastanelerinin yeniden inşasıydı. Okmeydanı'nın ilk fazı tamamlandı ve Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu Şehir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hastanesi, Göztepe ise Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi adıyla hizmete girdi. İhaleleri İstanbul'da depreme hazırlık amacıyla dönüşüm projelerini yürüten İstanbul Valiliği'ne bağlı İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPKB) gerçekleştirildi. Taş Yapı ile 2013 ve 2014'te sözleşmeler imzalandı.

Şimdi iki projeye dair ciddi bir yolsuzluk iddiası gündemde. Bir mimarlık şirketi temsilcisi delilleri hem savcılığa hem de projelerin sahibi İstanbul Valiliği'ne sundu. Dosyaya bakılırsa kamudan alınan iki hastanenin inşaatından, bir hastane daha yapacak kadar para inşaatçının cebine girmiş!

İş Bitirme Belgesi'ne göre hastane için ilk sözleşme bedeli 391 milyon 530 bin 574 lira 49 kuruş. Toplam sözleşme bedeli 473 milyon lira. Projenin bitiminde inşaatçıya ödenen miktar tam 750 milyon 487 bin 749 lira 81 kuruş.

Ne olmuş da kamudan çıkan para ikiye katlanmış? Gelin Okmeydanı Hastanesi üzerinden adım adım inceleyelim...

Bir Lavabo Fiyatı Her Şeyi Değiştirir

Şirketlerin ihaleyi aldıktan sonra artan maliyetleri gerekçe göstererek fiyat farkı talep etmesi yaygın bir durum. Burada kamunun sıkı denetimi şart. İhale Kanunu'nu yazarlar "inşaatçıya güven olmaz" diyerek bazı önleyici mekanizmalar getirmişler. En önemlisi de müşavirlik hizmeti. Kısaca açıklayalım.

İnşaat ihalelerinde üç ana aktör görürsünüz: İşveren, yüklenici, müşavir. Burada işveren kamu, işi alan inşaatçı. Müşavirlik hizmeti veren şirketler ise kamu adına 'a'dan 'z'ye her şeyden sorumludur. Onayları olmadan tek çivi çakılamaz, değişiklik yapılamaz. Kısaca kamunun parası müşavire emanettir. Gelin görün ki iktidar bu hizmeti de yandaş ağına çevirdi. İnşaatçı yandaş, onu denetleyecek şirket yandaş olursa, oradan kamunun hayrına iş çıkar mı?

Okmeydanı ihalesinde müşavir firmamız Yüksel Proje. İmza attığı bazı önemli işleri sıralarsak kimliğini kolayca anlarsınız: İstanbul-İzmir Otoyolu, Kuzey Marmara Otoyolu, İstanbul-Ordu-Giresun-Rize-Muş havalimanları, Ankara-İstanbul ve Ankara-Sivas Hızlı Tren Yolu, Yavuz Sultan Selim ve Osman Gazi köprüleri... Bir de 35 milyon liraya ihalesini aldığı Kanal İstanbul etüt projesi tabii.

Taş Yapı da ihaleden kısa süre sonra maliyet artışını bahane ediyor. Sonrasında normal prosedür şu: Müşavirlik firması kendisi ile sözleşme yapmış taşeronlardan fiyat toplanmasını ister. Sözleşmeli taşeronlar, sözleşmelerinde yazılı fiyatların üzerinde ve enflasyon vs. dikkate alınarak yapılan artışlar dışında keyfi fiyat veremez. Müşavir firma fiyatları karşılaştırır, gerekli düzeltmeleri yapar, kamu adına en uygun olanlara onay verip hakkeş ödemesi için işveren kuruma gönderir.

Taş Yapı böyle yapmamış. Sözleşmeli 85 firma dururken, gidip 60 başka firmadan fiyat almış. Müşavir de buna göz yummuş. İyice fahiş olanları az biraz düzeltip İPKB'ye göndermiş. Oysa sözleşmeli firmaların fiyatları ile onaylanan fiyatlar kıyaslandığında, kamunun göz göre göre zarara uğratıldığı ortaya çıkıyor.

Mesela; bir firmadan alınan akrilik tezgahın fiyatı, inşaatçıya yapılan kesin hakkeş tablosunda 784 lira 34 kuruş olarak yazılı. Buna karşın aynı ürünü imal eden sözleşmeli firmanın fiyatı 365 lira 38 kuruş. Aradaki fark 2.15 kat. Veya 449 lira 32 kuruş yazılmış bir lavabonun fiyatı, 208 lira 80 kuruş. Neredeyse her kalemin fiyatında aynı farklar dikkati çekiyor. Devasa bir hastanede bulunan yüzlerce ürünü, işi, hizmeti düşünün. Kamu böyle zarara uğratılıyor işte. Vatandaşın vergisinden inşaatçıya ödenen tutarın iki katına çıkarılmasının yolu, bir lavabonun fiyatının 2 katı şişirilmesinden geçiyor.

Savcıya Delili Kendi Eliyle Verdi

Savcılığa sunulan dosyada Sağlık Bakanlığı'nın yatak başına maliyet hesabı dikkate alındığında, Okmeydanı Hastanesi'nde kamunun 204 milyon 912 bin 749 lira 81 kuruş zarara uğratıldığı; Göztepe Hastanesi de dikkate alınır, Taş Yapı'nın kamudan haksız aldığı paranın yarım milyar liraya yakın olduğu ileri sürülüyor. 590 yataklı yeni bir hastane parası demek bu.

Olayın inşaatçı ayağı bu şekilde. Gelelim Yüksel Proje'nin yaptıklarına...

Okmeydanı Hastanesi yapımı için Hazine tarafından İslam Kalkınma Bankası'ndan 158,9 milyon avro kredi kullanıldı. Kredinin şartları arasında olan ve sözleşmeye de konulan maddelere göre, "eğer yüklenici rüşvetçi veya hileli uygulamalar ile meşgul olmuşsa... görevi sonlandırılabilir" deniliyor. Devamında "hileli uygulama"dan kastedilenler arasında "yapay rekabetsiz seviyelerdeki teklif fiyatlarını oluşturmak için teklif sahipleri arasında

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tasarlanmış işbirliğine dayalı uygulamaları” içerdiği belirtiliyor. Kısaca delillere bakıldığında Taş Yapı ve Yüksel Proje buna aykırı davranmış.

Ayrıca Kamu İhale Yasası’na göre, “yüklenici ile müşavir firma arasında organik ilişki” olamaz. Bunun anlamı şöyle: Bir projeyi denetlerken, aynı süreçte aynı firma ile başka iş ilişkisi yürütemezsiniz. Burada Taş Yapı, savcılık soruşturmasında kendisini savunurken adeta usulsüzlüğün delilini kendi eliyle sunmuş. Suç duyurusunun delilleri arasında Taş Yapı’nın 350 bin TL tutarında ödemeyi Yüksel Proje’ye havale ettiğine dair bir dekont, “organik ilişki”nin kanıtı olarak yer alıyor. Taş Yapı ise bunu reddederek şu savunmayı yapıyor:

“Konya Metrosu Projesi’nde ön hazırlık işleri kapsamında, Yüksel Proje’ye yaptırdığımız çalışmalar için ilk seferde 350.000 TL’lik kısım ödenmiştir. Projede hakkeşlerin karşılığı olan KDV dahil 436 bin 292 TL fatura 28.07.2021 tarihinde kesilmiş olup, hakkeşi de yapılmıştır.”

Özetle Okmeydanı Projesi devam ederken, Konya Projesi’nde de beraber çalışmışlar. Savcılık suç duyurusunda ileri sürülen “organik ilişki” böylece gerçekleşmiş olmuyor mu?

Savcılıktaki dosyanın tamamı elinde olduğu halde İstanbul Valiliği ne yapıyor peki? Hiçbir şey. Üstüne üstlük Okmeydanı ihalesinin ikinci fazını da aynı isimlere vermeyi uygun buluyor. Böylece çark, hız kesmeden işlemeye devam ediyor.

PANDEMİNİN İŞÇİLERE ETKİLERİ

DİSK ‘in kendi üyeleri ile gerçekleştirdiği pandeminin ikinci yılında işçilere etkileri raporunda ortaya çıkan sonuçlar:

*İşçilerin yüzde 72’si “çalışma hayatındaki en önemli sorun nedir” sorusuna “işsizlik” yanıtını verdi. İkinci en önemli sorun ise yüzde 65 ile “düşük ücret” olmuştur. Bu sonuçlar pandemi döneminde yaşanan iş ve gelir kaybının etkisini ortaya koymasından önemlidir.

*İşçilerin yüzde 58’i pandemi döneminde ev masraflarının arttığını söylerken, yüzde 26,2’si bu görüşe kısmen katıldığını söyledi. İşçilerin sadece yüzde 14,5’i pandemi döneminde ev masraflarının artmadığını söyledi.

*Borçlanmanın artışı pandemide işçilerin yaşadığı en büyük sorun olarak öne çıkıyor. İşçilerin yüzde 55’i pandemi döneminde borçlarının arttığını, yüzde 27’si faturalarını ödemekte zorlandığını, yüzde 25’i kredi kartı borcunu ödeyemediğini belirtti.

*Pandemide artan geçinme, yaşam zorluğu ve borçlanma ile baş edebilmek için işçilerin yüzde 66,4’ü harcamalarını azalttığını, yüzde 49,6’sı ise daha ucuz besinlere yöneldiğini belirtti.

*İşçilerin yüzde 30’u işyerinde Covid-19 vakası görülmesine rağmen işlerin durdurulmadığını, üretimin devam ettiğini belirtti.

*Evden çalışanlarda ulaşılama hakkı ihlali arttı. Evden çalışan işçilerin yüzde 57’si pandemi sırasında her an ulaşılabilir durumda olduklarını belirtti.

En Az 1400 İşçi Covid-19 Nedeniyle Hayatını Kaybetti

İSİG Meclisi verilerine göre;

Salgının ikinci yılında en az 1400 işçi Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

Covid-19’a bağlı ölümlerin büyük bir çoğunluğunu işçi aileleri ve bir dönem evvelki işçi kuşağı olan emekliler oluşturuyor.

En çok sağlık emekçileri (514), eğitim emekçileri (218), büro çalışanları (114), belediye işçileri (118), güvenlik emekçileri (83) ve fabrika işçileri (125), metal (36) ve tekstil (31) işçileri– arasında Covid-19 nedenli ölümler meydana geldi.

Salgının ikinci yılında Covid-19 nedenli iş cinayetlerinde 146 kadın işçi ve 1254 erkek işçi hayatını kaybetti.

Covid-19 nedenli iş cinayetlerinin yaş gruplarına göre dağılımı:

18-27 yaş arası 17 işçi,

28-50 yaş arası 606 işçi,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

51-64 yaş arası 598 işçi,

65 yaş ve üstü 147 işçi yaşamını yitirdi.

Covid-19 nedeniyle ölen işçilerin 176'sı (yüzde 12,57) sendikalı işçi, 1224'ü ise (yüzde 87,43) sendikasız işçilerden oluşmaktadır.

TÜRKİYE'DE OCAK VE ŞUBATTA EN AZ 17 BİN İŞÇİ GREVE ÇIKTI.

Türkiye'de ocak ve şubat aylarında çeşitli taleplerle 108 grev gerçekleşti. Tespit edilen 108 grevin 96'sında (yüzde 88,8), işçiler düşük ücret zammına karşı iş bırakırken, eylemlere en az 17 bin işçi katıldı.

108 grevin en az 49'unda işçiler (Yüzde 45,3) kazanım elde ederken, 8 grevde kazanım sözü elde ettiler. 4 grev devam ederken, 9'unda grevlerin sonucuna dair bilgi edinilemedi.

108 grevin 107'si fiili grev, 1'i yasal grev şeklinde gerçekleşti.

Grevlerin 104'ü özel sektörde, 4'ü kamu işyerlerinde yapıldı.

108 grev ortalama 3 gün sürdü.

Grevlerin 54'ü yani yarısı hiçbir sendikanın dahil olmadan yapıldı.

En çok grev sırasıyla İstanbul (33), Gaziantep (32) ve İzmir'de (25) yapıldı.

108 grevde bağımsız sendikalar öne çıktı. Grevlerin 26'sında bağımsız sendikalar örgütleyici ya da katkı sunarak yer aldı.

Grevlerin 12'sinde DİSK'e bağlı sendikalar (Yüzde 11,1), 18'inde ise Türk-İş'e bağlı sendikalar (Yüzde 16,6) örgütleyici ya da katkı sunarak yer aldı.

AYRIMCILIKTA YİNE SINIR TANIMADILAR

İLBANK 'geleneği' yine bozmadı. Banka, 2021'de yüzde 100 kredi ile altısı AKP'li biri MHP'li yedi büyükşehir belediyesinin 43 projesini destekledi. Muhalif belediyelerin ise hiçbirine yüzde yüz kredi desteği verilmedi.

Millet İttifakı belediyelerinin, "Kredi almakta zorlanıyoruz" dediği İller Bankası'nın 2021 yılında yüzde 100 kredi desteği sağladığı projelerin ayrıntıları belli oldu. Banka, geçen yıl 279 projeye toplam 1,2 milyar TL'lik kredi desteği sağladı. Yüzde 100 İLBANK kredisi ile tamamlanan projelerden 43'ünün, büyükşehir belediyelerine ait projeler olduğu bildirildi. Bu projelerin 42'sinin AKP'li belediyelerin, birinin ise MHP'li belediyenin projesi olduğu öğrenildi. Ülke nüfusunun büyük çoğunluğunun yaşadığı CHP'li büyükşehir belediyelerin hiçbir projesine yüzde 100 kredi desteği verilmedi.

Muhalefetin Adı Yok

Bankanın verilerine göre, 2021'de toplam yedi büyükşehir belediyesi, projeleri için yüzde 100 kredi desteğinden yararlandı. İller Bankası'nın yüzde 100 kredi desteğiyle projeleri tamamlanan yedi belediyeden altısının AKP'li, birinin ise MHP'li belediye olduğu açıklandı. Büyükşehir belediyesi projelerine sağlanan kredi desteğinin toplam büyüklüğünün 283 milyon 44 bin TL olduğu da bildirildi.

Bankadan yüzde 100 kredi desteğiyle tamamlanan ve tümü yol inşaatları olan projelerin hayata geçirildiği AKP'li büyükşehir belediyeleri ve kredi tutarları şöyle kaydedildi:

Denizli Büyükşehir Belediyesi: 44 milyon 180 bin TL.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi: 59 milyon 58 bin TL.

Konya Büyükşehir Belediyesi: 32 milyon 54 bin TL.

Ordu Büyükşehir Belediyesi: 28 milyon 125 bin TL.

Trabzon Büyükşehir Belediyesi: 12 milyon 597 bin TL.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi: 5 milyon 704 bin TL.

Projesi yüzde 100 İLBANK kredisi ile tamamlanan büyükşehirler arasında yer alan MHP'li Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin projesine ise 101 milyon 323 bin TL ile kredi desteği sağlandı.

HEM AĞACI HEM SUYU KATLEDİYORLAR

Akbelen Ormanı'nın santrale kurban edilmemesi için mücadele sürerken şirketin atıklarını çaya bıraktığı ortaya çıktı. Yaşam savunucusu Gümüşel, "Maden sahasında biriken gölet dere yatağına bağlanmış" dedi.

Muğla Milas'ta termik santral tehdidi altında bulunan Akbelen Ormanı'nın yok edilmemesi için yaklaşık 3 senedir mücadele sürüyor. Limak Holding ve IC Holding ortak iştiraki YK Enerji yeni bir çevre tahribatına imza attı. Şirket, Yeniköy-Kemerköy Termik Santrali'ne kömür temini için 35 bin ağacın taşınması ve kesilmesi için harekete geçerken bölgedeki Kocaman Çayı'na atıklarını bıraktığı ortaya çıktı. Köylüler, şirketi Muğla İl Çevre Müdürlüğüne şikâyet etti.

İkizköy Çevre Komitesi'nden Deniz Gümüşel, şirketin maden sahasında biriken göleti kanal açarak dere yatağına bağladığını söyledi. Zararlı kirleticilerin dereye aktığını kaydeden Gümüşel, şöyle konuştu: "Geçtiğimiz günlerde bilirkişi incelemesi olduğu için üstünü örtmüşler. Ama üstü örtülen kanalın bir boruyla dereye bağlandığını, atıklarını dereye bıraktıklarını gördük. Kocaman Çay bölgenin önemli çayı. İkizköy'ün ovasını suladıktan sonra, başka derelerle de birleşip Güllük Körfezi'nde deniz kavuşuyor. Yani kömür madeninin atıkları ta 35 kilometre ötedeki Ege Denizi'ni kirletiyor. Çok ciddi bir sıkıntı bu. Bu hafta sonu su kapkara aktı. Arkadaşlarımız sudan numune aldı ve derneğimiz Karadam ve Karacahisar Mahalleleri Doğayı ve Doğal Hayatı Koruma Güzelleştirme ve Dayanışma Derneği (KARDOK), Muğla İl Çevre Müdürlüğü'ne şikâyetinde bulundu. Şirketin, böyle bir bağlantı yapmadan önce bakanlıktan izin alması gerekiyor. Atığını dereye vermeden arıtması gerekiyor. Burada böyle bir şey olmadığı görülüyor. Bunun açığa çıkmasını istiyoruz. Doğamızı korumak için mücadelemiz sürecek."

35 Bin Zeytin Ağacının Kesilmesi İsteniyor

Yaşam savunucuları Akbelen Ormanı için yaklaşık 3 yıldır direniyor. 242 gündür ise çadır nöbeti tutuyor. Zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetleri yürütülmesinin önünü açan yönetmeliğin yürürlüğe girmesinin ardından bölgede yaklaşık 35 bin ağacın taşınması ya da kesilmesi isteniyor. YK Enerji yetkililerinin, İkizköy muhtarı aracılığı ile köylülerden zeytin ağaçlarını taşımaları ya da kesmeleri gerektiğini bildirdiği öğrenildi. Yaşanan gelişmenin ardından İkizköylüler, yönetmeliğin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle Danıştay'a dava açtı.

SPORA DA SİYASET!

Siyasi müdahalelerle ülke sporu vahim bir noktaya getirildi. Liglerin bitimine haftalar kala, sporda Fair-Play'i yok eden, sporu siyasetin müdahale ve mücadele alanına çeviren bir kararlar; Türkiye'nin dünya klasmanındaki hakemlerinin de aralarında yer aldığı 13 hakem görev dışı bırakıldı. İktidarın kulüp yönetimlerini, federasyonları siyasi kontrolüne alma hamlelerinin sonucunda ülke sporu vahim bir noktaya getirildi, Süper ligin marka değeri 500 milyon dolardan 120 milyon dolara düşürüldü!

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Merkez Hakem Komitesi (MHK) liglerin bitimine 10 hafta kala, aralarında uluslararası klasmanda üstün kariyere sahip, FIFA, UEFA kokartlı hakemlerin olduğu 13 futbol hakeminin görevini sonlandırdı. Görevden azledilen hakemler kararı basından öğrendiklerini, gerekçenin ne olduğunu bilmediklerini belirtiyorlar. **MHK Başkanı**, karar sonrası yaptığı açıklamada görevleri sonlandırılan hakemler hakkında dile getirdiği 'Hür ve rahat karar veremiyorlardı, bir gün bile bekleyemezdik' ifadelerinin gerekçesini açıklamak zorundadır. Bu ifadeler bugüne kadar oynanan maçlara, verilen hakem kararlarına, maçların sonuçlarına ve Süper Lig'deki puan sıralamasına gölge düşürmüş, Lig'i şaibeli hale getirmiştir.

MHK ve TFF yönetimleri bu kararın yeni alınmadığını, 1,5-2 aydan bu yana hazırlık yapıldığını, çalışma yürütüldüğünü belirtiyor. Süper Lig'de şike, şaibe, gölge tartışmalarını, iddialarını alevlendirecek, Türk futbolunu kaos ve kargaşaya sürükleyecek böyle bir karar, ligin bitiminde alınabilir, yeni sezonda bu hakemlerin klasman dışı olacağı, hakemlerde gençleştirmeye gidileceği açıklanarak süreç yürütülebilirdi. MHK'nın kararını protesto için görevde bulunan bazı hakemler istifalarını verdiler. Bu kararın arkasında durduğunu ilan eden tek kulüp başkanı, halen düşme hattında olan bir kulübün yöneticisi. Aynı başkan bir süre önce görevi sonlandırılan hakemlerden birisini itham ederek 'Şayet bizim maçımıza verilirse, hükmen yenilgiyi göze alır takımı sahadan çekerim' demişti. Şimdi aynı başkan MHK ve TFF'nin hakem operasyonunu desteklediğini, arkasında olduğunu ifade ediyor.

Sezon ortasında alınan bu karar sonrası, küme düşen takımlardan birisi 'MHK hakemlerin hür karar veremediğini açıkladı. Lig iptal edilsin' diye mahkemeye giderse, UEFA'ya başvurursa, lig iptal edilirse bunun hesabını kim verecek? Ya da şampiyon olan takıma karşı, sıralamadaki diğer takımlar 'hakemlerin hatalı kararları

yüzünden şampiyonluğu kaybettik' gerekçesiyle ligin ve şampiyonluğun iptali için yargıya giderse, UEFA'ya, FIFA'ya başvurursa, bu yönde karar çıkarsa sonuçlarının ne olacağı MHK ve TFF tarafından hesap edildi mi? MHK ve TFF'nin görevden azlettiği hakemler arasında Dünya ve Avrupa Futbol Şampiyonalarında maç yönetmiş, **hakemlikte Türkiye'nin uluslararası markası olmuş isimler yer alıyor**. Bu yıl Katar'da yapılacak dünya futbol şampiyonasında FIFA'nın bu hakemlerimizi yine davet etmesine karşılık alınan bu kararlar, Türk hakemlerinin uluslararası turnuvalarda, klasmandan dışlanmasına kapı açıldı. FIFA 'Türkiye'de bile güvenilmeyen, hür karar veremediği için azledilen, itibarı elinden alınan bir hakeme ben niye Dünya Kupası'nda görev vereyim?' derse TFF ve MHK ne yanıt verecek? Türk hakemlerini ve hakemlik müessesesini şaibe altında bırakan bu karar alınırken, şayet MHK'nın, TFF'nin elinde gerçekten belge, delil, telefon konuşmaları, pazarlık, talimat, tehdit, teknik takip gibi somut veriler varsa bunları açıklamak zorundalar. Tüm kamuoyu gerçekleri öğrenmeli.

Daha önce güzide bir kulübümüze yönelik kurgulanan şike kumpas davalarının asılsız olduğu ortaya çıktı. O dönemde TFF ve MHK hazırlayıp onayladıkları şike raporlarıyla, UEFA'da, Avrupa kupalarında kulüplerimizin menedilmesine, ağır para cezaları almalarına zemin hazırladılar. Köklü kulübümüz ve yöneticileri aklandı, TFF yönetimine, MHK'ya o raporları hazırlayanlara hesap sorulmadı!

Şimdi de sezon ortasında alınan hakem azillerine yönelik kararlarla Türk futboluna, liglere gölge düşürülüyor, kaosa sürükleniyor. Federasyonları eski AK Parti yöneticilerine, iktidar müteahhitlerine teslim eden iktidar; şimdi ülkemizde kitlelerin sevdiği, başlı başına bir endüstriye, ekonomiye dönüşen futbola operasyon yapıyor.

✓ Bu operasyonun tamda liglerin naklen yayın ihalesinin yapıldığı sürece denk getirilmesi başlı başına izaha muhtaç.

✓ Türk futbolunu siyasi talimatlarla yönetmek, yönlendirmek isteyen iktidar, naklen yayın ihalelerini de kontrolüne alıp yandaşlarına pazarlamasını yaptı.

TMSF'nin el koyduğu Digitürk ihalesiz olarak Katarlılara satıldıktan sonra, naklen yayın ihalesi de önce Digitürk'e ve ardından Katarlı beIN Sports'a verildi. İlk ihalede 500 milyon dolar olan naklen yayın bedeline karşılık, bir hafta önce açılan yeni sezon ihalesinde Katarlı yayıncı kuruluşun teklifi 120 milyon dolar!

Sporu siyasete alet etmenin, federasyonları iktidar müteahhitlerine, iktidarın medya patronlarına teslim etmenin faturasını marka değeri beş yılda dörtte bire düşen Süper Lig diğer ve diğer liglerdeki kulüpler ödüyor. Naklen yayın bedellerinden kulüplere ödenen ücretler büyük kulüplerin bütçesinin yüzde 30-40'ını oluştururken, Anadolu kulüplerinin bütçesinde yüzde 90 paya sahip. **Naklen yayın bedelinin böylesine düşmüş olması pek çok kulübün iflasını, Anadolu kulüplerinin kapısına kilit vurmasını beraberinde getirecektir!**

'HESAP VERMENİN' YOLUNU KAPATTILAR

Ülkenin geleceğini uzun yıllar ipotek altına alan ve iktidara yakın çevreleri zenginleştiren kamu özel işbirliği projelerinde muhasebeleştirilmenin mevzuata aykırı yapılması nedeniyle kontrol ve hesap verme yolu kapalı.

Yüksek maliyetleri, verimsiz olmaları ve iktidara yakın çevreleri zenginleştirme aracına dönüşmeleri ile tartışılan kamu özel işbirliği projeleri çerçevesindeki yatırım ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde mevzuat hükümlerine de uyulmuyor. Mevzuata aykırı 'muhasebeleştirme' ile projelerde karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışması engelleniyor.

Kamu özel işbirliği projelerine, 18 Mart'ta açılışının yapılmasıyla 1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu da eklenecek. Sözleşme büyüklüğü 160 milyar doları geçen bu projeler çerçevesinde yapılan karayolları, havalimanları ile enerji ve sağlık projeleri, verilen garantilerle ülke ekonomisini yıllarca sürece yükümlülük altına alıyor. Daha çok "beşli çete" olarak isimlendirilen iktidara yakın şirketler ya da bunlarla birlikte yabancı şirketlerin de yer aldığı konsorsiyumlar tarafından üstlenilen bu projelerdeki mevzuata aykırılıkların, muhasebeleştirmeden başladığı belirlendi.

Yapılan denetimlerde, bazı kamu idarelerinde bu projelerin karar, kontrol sürecinin etkili çalışmasını engelleyecek şekilde eksik ve yanlış kaydedildiği ya da hiç kayıt olmadığı belirlendi. Mevzuata aykırılık tespitlerinden bazıları şöyle:

Kayıt Yok: Yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılan yatırım işleri ile işletme hakkı devredilen varlıklar bulunmasına rağmen, ilgili maddi duran varlıkların Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı'nda izlenmediği, gelecekte elde edilmesi muhtemel vazgeçilen gelirin Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına ve Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına kaydedilmediği,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Amortisman Ayrılmadı: Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabında bulunan varlıklar için amortisman ayrılmadığı,

Taahhüt Tutarları İzlenmiyor: Girişilen taahhüt tutarlarının, Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Hesabı ile Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Karşılığı Hesabında izlenmediği,

Borçlar: Yap-işlet devret modeli ile gerçekleştirilen yatırım projelerinde idare tarafından taahhüt edilen borç üstlenimlerinin Borç Üstlenim Taahhütleri Hesabı ile Borç Üstlenim Taahhütleri Karşılığı Hesabında izlenmediği,

Gelir Yerine Maliyet Hesabı: Hizmet imtiyaz varlığına ilişkin muhasebe kayıtlarının gelecekte elde edilmesi muhtemel vazgeçilen gelir yerine, yatırımın maliyeti esas alınarak yapıldığı,

Şehir Hastaneleri Kara Kutu: Yap-kirala-devret modeli çerçevesinde yaptırılan şehir hastanelerine ilişkin varlık ve yükümlülükler ile envanter işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı ya da eksik yapıldığı, bu kapsamda girişilen taahhütlerin hesaplarda takip edilmediği, kira ödemelerinin hatalı muhasebeleştirildiği...

YÖNETEMEDİKÇE 'KİN KUSUYORLAR'!

Çiftçilere, sanatçılara tehdit ve hakaretler yağdıran Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın son hedefi doktorlar ve sağlık çalışanları oldu! TBMM önünde ettiği yemini çiğnemekte hiçbir sakınca görmeyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hedef aldığı doktorlar, ağır çalışma koşullarına, uğradıkları saldırılara ve şiddete, yoksulluk sınırının altında kalan ücretlere rağmen ettikleri Hipokrat yemininden bugüne kadar dönmediler. Sağlık sistemini asistanlarla, yurt dışından gelecek doktorlarla yürütme iddiasındaki iktidar, bu asistanları-tıp öğrencilerini o doktorların eğitip yetiştirdiğinden bile habersiz!

Daha önce ürününün parasını alamadığından, desteklerin yetersiz olduğundan yakınan çiftçiye 'anarı da al git' diye hakaret eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, sanatçılara, şiiirlere tahammülsüzlüğünü de 'biz o dilleri kopartırız' diyerek göstermişti. Açılışta kurdele kesme töreninde çocukluğunu yaşayan beş yaşındaki küçüğü azarlayıp, kafasına mikrofona vuran Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın son hedefi doktorlar ve sağlık çalışanları oldu.

Doktorlar ve sağlık çalışanlarının ağır sorunlar altında görev yaptığını son dönemde yılda ortalama bin doktorun, pratisyen hekim, asistan, yeni tıp mezununu gençlerin yurt dışına gitmek üzere tabip odalarından belge aldığını defalarca dile getirdim. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi, mesai ve nöbet sürelerinin insanca çalışma koşullarına dönüştürülmesi yönünde öneri ve uyarılarda bulundum. Kamu ve üniversite hastanelerinde, tıp fakültelerine bağlı eğitim ve araştırma hastanelerindeki sağlık personelinin yoksulluk sınırının çok altında ücretler aldıklarını, doktorların yaşam standartlarının her geçen gün kötüleştiğini, dünyadaki meslektaşlarının gerisinde kaldıklarını vurguladım.

2020 yılı başından bu yana dünyada ve ülkemizde baş gösteren COVID 19 salgınında en özverili mücadele eden, her koşulda hayat kurtarmaya çabalayan doktorlar ve sağlık çalışanlarına en ufak bir parasal destek, maddi iyileştirme, hibe bile yapılmadı. Döner sermaye paylarında komik denilebilecek cüzi ödemelerde altı ayın sonunda kesildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan doktorların yurt dışına gitmesini ya da özel hastanelere geçmesini tamamıyla parasal nedenlere endeksleme çabasına girişirken doktorların 8-9 bin lira maaş aldığını söyledi. Açlık sınırının yaklaşık 5 bin lira, yoksulluk sınırının yaklaşık 15 bin olarak hesaplandığı Türkiye'de doktorların açlık-yoksulluk sınırı arasında ücretlerle çalıştırıldığını bizzat itiraf etmiş oldu. Yılbaşında yüzde 50 artırmakla övündükleri asgari ücretin iki ayda açlık sınırının altında kaldığı dikkate alındığında sadece doktorların değil tüm çalışanların ücret ve maaşlarında çok ciddi artışlar yapılması gereği apaçık ortada. Kanımca Cumhurbaşkanı Erdoğan saray ve çevresinde her birisini 4-5 yerden maaşa bağladıklarıyla doktorları ve diğer çalışanları karıştırıyor.

Artık hedef gösterme, hakaret ve tehdit etme iktidarın sıradan zihniyeti ve politikası haline geldi. İktidar; her alanda olduğu gibi sağlığı da ticarileştirdi. Yandaş müteahhitlere, özel hastane zincirlerine ve patronlarına servet aktarma aracına dönüştürdü. Sağlık sistemini kent dışına inşa ettirilen lüks binalardan ibaret gören iktidar zihniyeti, 5 dakikada bir hastanın muayene edilemeyeceğini, teşhis ve tedavi uygulanamayacağını, tetkikler vs. nedeniyle o hastanın en az 4-5 kez daha 5 dakikalık randevular almak zorunda kalacağını öngöremiyor. Sözde mükemmel sağlık sistemi diye övdükleri Merkezi Hekim Randevu Sistemi tıkanıyor, işlemiyor!

Geçen yılsonunda TBMM'ye getirdikleri torba yasaya son anda ekledikleri ve tüm partilerin de destek verdiği doktor maaşlarında artış öngören düzenlemeyi son anda geri çektiler. Şimdi 14 Mart Tıp Bayramı'nda doktorlara ve sağlık çalışanlarına ücret artışı içeren yeni bir teklifi TBMM'ye getirecekler!

ŞEFFAFLIK İÇİNDE “MATI”LIK

Şeffaflık Raporları’nda Türkiye

2021 yılı saray rejiminin, ifade ve düşünce özgürlüğüne saldırılarının zirve noktasına ulaştığı bir yıl olmuştur. Neredeyse yaşanan her hak ihlalinin içinde ifade ve düşünce özgürlüğünü ihlal eden bir parça bulunabilmesi 2021’de gerçekleşmiştir. İfade ve düşünce özgürlüğünün temelini oluşturduğu basın özgürlüğü ise artık sadece kağıt üzerinde yer alan bir ifadeye dönüşmüştür. Ekonomik özgürlükler tırpanlanmış, gazeteci işsizliği ciddi boyutlara ulaşmıştır. Yerel basın ise can çekişmektedir. Sendikasılaştırmanın geldiği noktada, meslek örgütleri örgütlenme çağrılarını yapmaktadır. Halkın haber alma hakkı önündeki engellerin kalktığı, gazeteciliğin suç olmaktan çıktığı bir 2022 temennisiyle özgür basın mücadelesinin yanındayız.

Bu Nasıl Medya: Bir Habere İki Duruşma!

Gazeteciler; “yaptıkları bir habere karşılık iki duruşmaya çıktıkları sürece” basın, ifade ve düşünce özgürlükleri geriye gitmeye devam edecektir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte internetin yaygınlaşması, sosyal medya platformlarının kullanımının artması ve internet gazeteciliğinin günümüzde daha çok tercih ediliyor olması ile birlikte üç özgürlük tartışması yeni bir boyut kazanmıştır.

Sosyal medya platformlarında paylaşım yapılırken ifade özgürlüğünün sınırı var mı? İnternet gazeteleri basın özgürlüğünün neresinde?

Sansür hayatımızın bir parçası mı oldu?

Özgür basının ve özgür gazeteciliğin hedef alındığı, tek bir kişinin insafına bırakıldığı Türkiye’de;

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği’nin (MLSA) verilerine göre **22 Aralık 2021 itibarıyla 48 gazeteci ve medya çalışanı cezaevinde tutuklu veya hükümlü** olarak bulunmaktadır.

Bu veriye bir farklı bakış açısı sunan Bianet tarafından hazırlanan Medya Gözlem Raporu’na göre ise **Temmuz-Ağustos- Eylül 2021 döneminde görülen 56 davada en az 205 gazeteci, 21 farklı suç isnadıyla yargılanmıştır.**

Türkiye Gazeteciler Sendikası’nın 10 Ocak’ta paylaştığı verilere göre; sadece son bir yılda 130 davada 250 gazeteci haberleri nedeniyle yargılanmıştır. Halk TV, TELE 1, Fox TV, KRT ve Habertürk’e 21,5 milyon lira RTÜK cezası verilmiştir. Cumhuriyet, Evrensel, Birgün ve Sözcü gibi eleştirel gazetelerin ilanları 115 gün kesilmiştir.

İnternet ortamında yaşanan sansürün en yakın takipçilerinden olan İfade Özgürlüğü Derneği altında çalışmalarını sürdüren EngelliWeb tarafından Ağustos 2021’de “Fahrenheit 5651: Sansürün Yakıcı Etkisi” adı ile yayımlanan Engelli Web 2020 raporuna göre, **2020’de 58.809 alan adı daha erişime engellenmiştir. Bu sayı ile birlikte Türkiye’den toplam 467.011 web sitesi ve alan adına erişim engellenmiş bulunmaktadır. Sosyal medya platformlarının yer aldığı istatistikler incelendiğinde ise 2020 sonu itibarı ile 150.000 URL adresine, 7.500 Twitter hesabına, 50.000 tweete, 12.000 YouTube videosuna, 8.000 Facebook içeriğine ve 6.800 Instagram içeriğine erişimin engellendiği görülmektedir.**

Türkiye, Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü (RSF)’nin 2021 Basın Özgürlüğü Endeksi’ne göre **180 ülke içerisinde 153. Sırada** yer almaktadır.

Uluslararası kurumların verileri baz alındığında en güncel ve günlük hayata en etkili olduğu kabul edilen sosyal medya platformlarının şeffaflık raporları ülkeler açısından birçok veriyi ortaya koymaktadır. İşte; EngelliWeb Raporu’nda yer alan şeffaflıkla ilgili Türkiye’nin karnesi; Twitter, Facebook, Google, Wordpress, Reddit, TikTok, LinkedIn platformlarına ait son yayınlanan şeffaflık raporlarında Türkiye’nin durumu...

Twitter Şeffaflık Raporu

2020 yılı içinde Türkiye’den Twitter’a **1.070** mahkeme kararı ve **7.004** diğer çıkartma talebi gönderildiği ve bu taleplerle **13.904** Twitter hesabının kapatılmasının talep edildiği görülmektedir. Twitter ise 2020 içinde sadece **69 hesabı ve 330 tweeti** Türkiye’den görünmez kıldığını açıklamıştır. Diğer ülkelerle karşılaştırıldığında **2020 yılında** Twitter’a gönderilen toplam **3.434** mahkeme kararından **1.437** tanesi **Rusya’dan** gönderilmiş, **Türkiye** ise **1.070** kararla ikinci sırada ve **373** kararla **Güney Kore** üçüncü sırada yer almıştır.

2020 yılı içinde Twitter’dan toplam **217.290** hesabın kapatılması talep edilirken bu taleplerden en fazlası **57.378** taleple Endonezya’dan gelmiş, **42.129** taleple **Japonya** ikinci sırada, **32.328** taleple **Hindistan** üçüncü sırada, **27.031** taleple **Güney Kore** dördüncü sırada yer almıştır. **Türkiye** ise **13.904** taleple yedinci sırada yer almıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Twitter ise 2020 yılında dünya genelinde toplam sadece **205** hesabı bu taleplere istinaden kapatmış veya ülke bazında görünmez kılmıştır. **2020 yılında** Twitter'ın en çok hesap kapattığı veya ülke bazında hesapları görünmez kıldığı ülke **77** hesapla **Hindistan** olurken, **Türkiye 69** hesapla ikinci sırada, **30** hesapla **Brezilya** üçüncü sırada yer almıştır

2012 başı ve 2020 yıl sonu itibarı ile Twitter'a dünya genelinde gönderilen **12.499 mahkeme kararından** toplam **7.070 (%57)** mahkeme kararı **Türkiye'den** gönderilirken ve Türkiye bu kategoride açık ara birinci sırada yer alırken, **3.541** karar ile **Rusya** ikinci sırada, **706** kararla **Brezilya** üçüncü sırada yer almıştır.

Tüm talep sayılarına bakıldığında, Twitter'a toplam **181.689** talep gönderildiği ve bu taleplerden en fazlasının **55.590 (%31)** taleple **Japonya'dan** gönderildiği, **49.525** taleple **Türkiye'nin** ikinci sırada ve **36.787** taleple **Rusya'nın** üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Dünya genelinde Twitter 2020 yıl sonu itibarıyla **30.941** tweeti kaldırmış veya görünmez kılmıştır. Kaldırılan veya görünmez kılınan tweetler sıralamasında da **Türkiye 12.317 (%40)** tweetle ilk sırada yer alırken, **8.328** tweetle **Rusya** ikinci sırada ve **3.357** tweetle **Hindistan** üçüncü sırada yer almaktadır.

Facebook Şeffaflık Raporu

Facebook 2013'ün ikinci yarısından itibaren şeffaflık raporları yayınlamaya başlamış ve en son Şeffaflık Raporunu da 2020'nin ikinci yarısı için yayınlamıştır. 2013'ün ikinci yarısından 2019 sonuna kadar Facebook Türkiye'den toplam 24.137 içeriği çıkartırken, 2020 içinde toplam 2.452 içeriği çıkartmıştır. Böylece toplamda 26.589 içeriği Türkiye'den gelen taleplere istinaden kaldırmıştır.

2020 istatistiklerine göre içerik çıkartma sıralamasında **Meksika 13.399** içerikle birinci sırada, **13.379** içerikle **Brezilya** ikinci sırada, **3.051** içerikle **Vietnam** üçüncü sırada yer alırken, **Türkiye 2.452** içerikle beşinci sırada yer almıştır.

Dünya genelinde Facebook 2020 sonu itibarı ile toplam **300.424** içeriği platformundan çıkartırken, 2020 içinde ise **54.295** içeriği çıkartmıştır. Facebook platformundan en çok içerik çıkartılan ülkeler arasında **74.674** içerikle **Hindistan** birinci sırada, **45.217** içerikle **Meksika** ikinci sırada, **43.816** içerikle **Fransa** üçüncü sırada ve **26.589** içerikle **Türkiye** dördüncü sırada yer almıştır.

Google Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu

2020 sonu itibarı ile 2009 yılından beri Türkiye'den toplam 14.568 içerik çıkartma talebi Google'a gönderilmiş, bu taleplerin 8.629 tanesi mahkeme kararı olmakla birlikte 5.939 tane de diğer talep (BTK, emniyet birimleri, devlet kurumları, gerçek ve tüzel kişilerden) yer almaktadır. 14.568 içerik çıkartma talebi ile 53.390 tanesi mahkeme kararlarına istinaden ve 22.431 tanesi de diğer taleplere istinaden olmakla birlikte toplam 75.821 içeriğin çıkartılması talep edilmiştir.

Mahkemeler tarafından **çıkartılması talep edilen 53.390** içeriğe istinaden **Google tarafından 19.892 içerik çıkartılmış** veya Türkiye'den görünmez kılınmıştır. Benzer şekilde mahkemeler dışında gelen **22.431 içeriğin çıkartılması** talebine istinaden, Google **8.320 içeriği çıkartmış** veya Türkiye'den görünmez kılmıştır. Dolayısıyla, **2020 sonu itibarı ile** talep edilen **75.821** içerikten **28.212 tanesi çıkartılmış (%37)** veya Türkiye'den görünmez kılınmıştır.

2020 yılında Türkiye'den **1.211 mahkeme kararı** ve **399 diğer talep** olmak üzere **toplam 1.610 talep** Google'a gönderilmiştir.

Google şeffaflık raporlarında **hakaret** konusundaki talepler **YouTube** bazında değerlendirildiğinde **2020 sonu** itibarı ile en çok talebin, **8.179** içerik kaldırma talebi ile **Hindistan'dan** gönderildiği, **Türkiye'nin** ise **5.270** taleple ikinci sırada yer aldığı fakat en çok mahkeme kararı gönderen konumunda olduğu da gözlemlenmektedir.

YouTube ile ilgili **nefret söylemi** kategorisi incelendiğinde de bambaşka bir tablo ortaya çıkmakta ve nefret söyleminin **Türkiye'nin** hassasiyet gösterdiği kategoriler arasında yer almadığı gözlemlenmektedir. Bu kategoride Rusya, Almanya ve Çin ilk üç sırada yer alırken sadece 16 taleple Türkiye 11. sırada yer almaktadır.

Dünya geneline bakıldığında, 2020 sonu itibarı ile Google'a 41.258 mahkeme kararı ve 171.158 diğer talep olmak üzere toplam 212.406 talep gönderilmiştir. Türkiye, genel toplamda 14.568 taleple ikinci sırada yer almakta ve Türkiye'den toplam 8.629 mahkeme kararı ve toplam 5.939 diğer talep Google'a gönderilmiştir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Wordpress Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu

Wordpress Şeffaflık Raporlarına göre, 2014 başından 2020 sonuna kadar dünya genelinde Wordpress'e gönderilen **690 mahkeme kararından 645 tanesi Türkiye'den gönderilmiştir**. İkinci sırada 11 mahkeme kararı ile Almanya ve üçüncü sırada altı mahkeme kararı ile Hindistan yer almaktadır. 2020 içinde de dünya genelinde Wordpress'e gönderilen 38 mahkeme kararından 32 tanesi Türkiye'den gönderilmiştir. Benzer şekilde 2019 yılında Wordpress'e gönderilen 75 mahkeme kararından 72 tanesi de Türkiye'den gönderilmiştir.

Genel toplamda 690 mahkeme kararı ve 3.245 diğer taleple Wordpress'ten toplam 4.398 içeriğin kaldırılması talep edilmişken, Türkiye'den 645 mahkeme kararı ve 32 diğer taleple 903 içeriğin kaldırılması talep edilmiştir. Bu kategoride Türkiye ikinci sırada yer alırken, birinci sırada 1.755 içeriğin kaldırılmasını talep eden Rusya yer almaktadır. Wordpress verilerine göre tüm bu taleplerin %54'ü karşılanmıştır.

Bu taleplerle 2020 sonu itibarı ile Wordpress'in dünya genelinde talep edilen ülkelerden görünmez kıldığı toplam 1.237 farklı blog sayfasından 480 farklı blog sayfası (%39'u) ve bu blogların alt sayfaları Türkiye'den erişime engellenmiş durumdadır.

Reddit Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu

2020 raporunda yabancı devletlerden toplam 257 içerik çıkartma talebi gönderildiği belirtilmiş, bu kategoride 89 taleple Rusya birinci sırada yer alırken, 61 taleple Güney Kore ikinci sırada ve 33 taleple Pakistan üçüncü sırada yer alırken Türkiye'den sadece 10 talep gönderilmiştir.

Reddit'in ilk şeffaflık raporunu yayınladığı 2016'dan 2020 sonuna kadar toplam 491 içerik kaldırma talebi gönderilmiş, genel toplamda da **Rusya 143 taleple birinci sırada** yer alırken, **100 taleple Türkiye** ikinci sırada yer almıştır.

Tiktok Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu

Genel toplamda en çok talep 150 taleple Rusya'dan gelirken, 111 taleple Pakistan ikinci sırada, 96 taleple Hindistan üçüncü sırada yer almıştır. **Türkiye** ise 24 taleple altıncı sırada yer almıştır. En çok hesap kapatılması talebi de 634 hesapla Rusya'dan gelirken, 288 hesap kapatma talebi Hindistan'dan, 120 talep Avustralya'dan gelirken, **Türkiye'den** 54 hesabın kapatılması talebi gönderilmiştir.

Bu taleplere istinaden en çok hesap 103 hesapla Rusya'dan gelen taleplere istinaden kapatılmış veya kısıtlanmış, Avustralya'dan 89 hesap, Norveç'ten 78 hesap kapatılmış veya kısıtlanmıştır. **Türkiye'den** ise 11 hesap kapatılmış veya kısıtlanmıştır.

LinkedIn Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu

2018 – 2020 toplamında en çok talep 72 taleple Çin'den LinkedIn'e gönderilirken 12 taleple Türkiye ikinci sırada yer almış, 4 taleple Hindistan ise 3. Sırada yer almıştır.

2020 Yılı İçinde Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları

2020 içinde ise aylık olarak açıklanan verilere göre toplam **75.292 sosyal medya hesabı** incelenmiş ve **32.390 hesap** hakkında da yasal işlem yapılmıştır. Bu yasal işlemlere istinaden 2.397 kişi gözaltına alınmış, 77 kişi ise tutuklanmıştır. Ayrıca 2020 yılında 340.212 dijital materyal incelenmiş ve 15.07.2016'dan 2020 sonuna kadar toplam 2.348.230 inceleme yapılmıştır.

BÖLGEMİZ VE DIŞ POLİTİKAMIZ...

TÜRKİYE'NİN JEOPOLİTİK ÖNEMİ ORTAYA ÇIKTI

İsrail Cumhurbaşkanı'nın ardından Yunanistan ve Almanya Başbakanlarının Türkiye ziyaretleri, ABD Başkanının uzun bir aradan sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı telefonla arayarak görüşmesi, NATO Genel Sekreteri'nin ziyareti Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı sonrasında Türkiye'ye yönelik bakışın değişmeye başladığını, batılı ülkelerin Türkiye'yi tarafsızlık politikasından vazgeçirmeye, Rusya'dan uzaklaştırmaya yöneldiğini gösteriyor!

Rusya-Ukrayna savaşı devam ederken batılı ülkelerden Türkiye'ye ziyaretlerin ve temas trafiğinin artması dikkat çekiyor. ABD Başkanı Joe Biden uzun bir aradan sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Bugüne kadar Ukrayna krizinde gerek AB ülkelerinin gerekse NATO üyesi ülkelerin liderleriyle video konferans yoluyla defalarca ortak görüşmeler gerçekleştiren Biden, Türkiye'yi ve CB Erdoğan'ı dışlayan bir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tutum sergiliyordu. Antalya Diplomasi Forumu'nda Türkiye'nin ev sahipliğinde Ukrayna ve Rusya Dışişleri Bakanlarının bir araya gelmesi, sonuçsuz bir görüşme olsa da Türkiye'nin bölgedeki önemini ve konumunu bir kez daha dünyaya gösterdi. Ayrıca NATO Genel Sekreteri'nin de Antalya'ya gelmesi burada CB Erdoğan ile görüşmesi bir başka dikkat çeken gelişme. NATO Genel Sekreterinin görüşmede Türkiye'den yaptırımlara katılmasını istemesi ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü'nün bu talebin reddedildiğini açıklaması önemli bir ayrıntı.

✓ Bir yandan Türkiye Rusya'dan uzaklaştırılmaya çalışılırken diğer yandan yaptırımlara katılma talebinin gündeme getirilmesi **Türkiye'nin şu ana kadar izlediği tarafsızlık pozisyonunu terk etmesi yönünde batıdan ve NATO'dan baskı olduğunu gösteriyor!**

Ege adalarının silahlandırılması yeni bir gerilim başlığı olarak ortaya çıktıktan sonra Yunanistan Başbakanının Türkiye'ye gelmesi **Rusya-Ukrayna savaşının daha ön plana alındığını**, Yunanistan'ın ABD-AB ve NATO politikaları çerçevesinde Rusya'ya karşı Türkiye ile yakınlaşmaya yöneldiğini ortaya koyuyor. ABD'nin son gelişmeler karşısında NATO ittifakında üyeler arasında gerilim istemediğini bu ziyaretin bir başka gerekçesi olarak görebiliriz.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsrail Cumhurbaşkanı'ndan sonra Yunanistan Başbakanını ağırlaması, ABD yönetiminde, Kongrede etkili Yahudi lobisinden sonra Rum lobisini de kazanma amaçlı görülebilir. Buna Antalya Diplomasi Forumu'na katılan Ermenistan Dışişleri Bakanını da ilave ederek ABD'deki Ermeni lobisini de katabiliriz. Büyük ihtimalle Miçotakis-Erdoğan görüşmesinin memnuniyetle karşılandığı ABD yönetimi tarafından vurgulanacaktır. Yunanistan Başbakanının Ortodoks Bayramı nedeniyle gerçekleştirdiği ve CB Erdoğan ile de bir araya geldiği ziyaretin bir başka kritik mesajı: Ukrayna Ortodoks Kilisesi'nin 2018'de Rusya Ortodoks Kilisesi'nden ayrılması ve bağımsızlık kazanmasına, Fener Rum Ortodoks Patriği 1. Bartholomeos'un onay vermiş olması.

✓ Erdoğan-Miçotakis buluşması, doğrudan olmasa da dolaylı şekilde Ukrayna'ya destek olarak değerlendirilecektir.

Biden yönetimi, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte, Türkiye'yi dışlamanın, bölgedeki konumunu ve ağırlığını göz ardı etmenin yanlışlığını idrak etmiş görünüyor. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Rusya'dan çekilen 5 bin dolayında ABD şirketinin bölgede gidebilecekleri, merkezlerini taşıyabilecekleri yeni merkez olarak Türkiye'yi işaret etmesi, ABD Ankara Büyükelçiliğinin iktidar ile temasa geçerek, Amerikan şirketlerine sağlanacak olanaklar ve destek için girişimde bulunması, Türkiye'ye yönelik yeni yaklaşımın ekonomik boyutunun da olduğunu gösteriyor. Ancak yine de Türkiye kuzeyimizdeki savaşta tarafsızlık konumunu terk etmemeli, Rusya'ya karşı temkinli ve kışkırtıcı olmaktan uzak politikasını sürdürmelidir. Ukrayna savaşı nedeniyle Türkiye-Rusya arasında son yıllarda olumlu yönde gelişen ilişkiler kısmen çıkmaza girmiş gibi görünse de Suriye ve İdlip'teki durum göz önünde bulundurularak, Rusya ile gerginlik yaratabilecek adımlardan kaçınılmalıdır.

İktidarın diplomasi aklını devreye sokması ülkemizin çıkarına olacaktır. Bu süreç olumlu şekilde ilerler ve iyi biçimde yönetilirse; Yunanistan'ın ve buna bağlı olarak Güney Kıbrıs'ın AB içinde Türkiye'yi engelleme girişimleri azalabilir, aşılabilir. Yunanistan ile normalleşmenin Türkiye-AB ilişkilerine olumlu yansımaları olacaktır. **Tam üyelik müzakere süreci canlanabilir.** Almanya Başbakanı Scholz ile bu konunun ele alınacağını öngörüyorum.

TÜM İLGİ UKRAYNA'DA İKEN SURİYE'DE NELER OLUYOR

Kuzeyimizde süren savaş nedeniyle geri planda kalmış gibi görünen Suriye'de ABD'nin girişimleriyle ciddi gelişmeler yaşanıyor. Rusya'nın Ukrayna'ya yoğunlaşmasını fırsat gördüğü anlaşılan Biden yönetimi, Suriye'de PYD-YPG bölgesine 125 milyon dolarlık mali desteğin yanında, yeni silah ve askeri destek operasyonlarına hız verirken, bir yandan da Rusya'yı Suriye'de de çembere alma yönünde hamleler yapıyor!

Rusya'nın Ukrayna'nın işgaline yoğunlaşmasıyla büyük ölçüde gündemden düşen ve geri planda kalan Suriye'de önemli gelişmeler yaşanıyor. Biden yönetimi Rusya'yı Suriye'de de çembere alma yönünde bazı girişimlerde bulunurken bir yandan da PYD-YPG'ye silah ve mali desteğe hız verdi.

Bu çerçevede;

✓ ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Wendy Sherman'ın sessiz sedasız Ankara ziyareti,

✓ ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ethan Goldrich'in de aynı zamanda Ankara ve ardından Suriye'de yoğun bir temas trafiği yürütmesi, **gözlerden kaçtı.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ankara ziyaretinden önce ABD'de Washinton'da düzenlenen Suriye konulu toplantıya başkanlık eden ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Goldrich'in bu toplantısına Türkiye'nin yanı sıra Suudi Arabistan, BAE, Mısır, Ürdün, Irak, Katar'dan ve İngiltere ile Norveç'in de aralarında yer aldığı Avrupa ülkelerinden diplomatlar katıldı.

✓ Toplantı sonrası yapılan ortak açıklamada Suriye'de yeni bir kimyasal saldırı iddiası gündeme getirilerek Esad yönetiminin ve buna göz yumacak Rusya'nın Suriye'de işlediği savaş suçlarının cezasız kalmaması gerektiğinin vurgulanması dikkat çekici!

Washington'daki bu toplantıda ortaya atılan Suriye'de kimyasal saldırı iddiasının hemen akabinde ABD yönetiminin ve Ukrayna'nın eş zamanlı olarak Rusya'nın Ukrayna'da kimyasal ve biyolojik saldırıya hazırlandığının öne sürülmesi kanımca bir hazırlığın işareti.

✓ Öteden beri Rusya, ABD'nin Ukrayna'da biyolojik araştırma ve üretim tesislerinin olduğunu öne sürüyor.

ABD'nin Ukrayna ve Suriye için eş zamanlı olarak kimyasal saldırı iddiasında bulunması Esad ve Rusya'ya hedef göstermesi, bunun yanı sıra iki üst düzey dışişleri bürokratını Ankara ve Suriye'de temaslara göndermesi Türkiye'yi de kapsayacak birtakım planların yapıldığını gösteriyor.

ABD yönetiminin daha önce Suriye'de kimyasal saldırı iddialarını ilk ortaya atan Beyaz Miğferler isimli insani yardım kuruluşuna desteği artıracığını açıklaması ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde özellikle Beyaz Miğferler bünyesinde görev yapan kadın gönüllülerin gününü kutlayan bir resmi mesaj yayınlanması üzerinde durulması gereken bir süreç. Beyaz Miğferler'in ABD ve İngiliz istihbaratı tarafından kurulduğu eski Amerikalı ve İngiliz askerler tarafından eğitildiği finansörlerinin de bu iki ülke olduğu biliniyor.

✓ Beyaz Miğferler Suriye'de ilk kimyasal saldırı iddiasını 2018'de ortaya atmış, yaralı kadın ve çocuk fotoğrafları servis edilmiş ancak BM uzmanlarınca yapılan inceleme sonrasında kimyasal silah iddiaları kanıtlanamamıştı.

Ethan Goldrich'in ziyaretinde ABD yönetimi tarafından bütçeden PYD-YPG'ye tahsis edilen 125 milyon doların yanı sıra yeni silahların gönderileceği açıklandı. ABD ve Arap medyasında yer alan haberlerde, Goldrich ile yapılan görüşmelerde geçen yıl haziran ayında Suriye'ye karşı uygulamaya konulan Sezar Yaptırımlarının ele alındığı, TSK kontrolündeki Afrin dışında PYD-YPG-SDG denetimindeki bölgelerin yaptırımların dışına çıkartılacağı belirtiliyor.

✓ Kürt bölgeleri dışında TSK'nın kontrolündeki Afrin'in ve İdlib'in yaptırım kapsamında tutulması, ABD yönetiminin Türkiye'yi sıkıştırmak istediğini, taleplerini ve konumunu dikkate almadığını gösteriyor.

Tüm bu gelişmeler Suriye'de yeni çatışma ve harekâtların planlandığını ortaya koyarken, Türkiye'nin bu süreçten dışlanması ve Türkiye'nin terör örgütü kabulüne rağmen sürecin PYD-YPG-SDG ile yürütülmesi Rusya'nın, Esad'ın yanı sıra Türkiye'nin de hedef alınması ihtimalini sergiliyor.

✓ ABD'nin Suriye'deki girişimleri hız kazanırken ABD ve Avrupa medyasında Suriyeli cihatçıların Rusya'ya karşı savaşmak üzere Ukrayna'ya geçtiği haberlerinin yayınlanması,

✓ Diğer yandan Putin'in Ukrayna'da sokak savaşları için Suriye'den deneyimli savaşçıları getireceği iddialarının ortaya atılması, **zamanlama olarak manidar!**

Türkiye kuzeyindeki savaşla ilgilenirken bir anda ABD'nin Suriye'yi hareketlendirmeye yönelmesi, önümüzdeki günlerde güneyimizde de sıcak gelişmelerle, muhtemel çatışmalarla, insani krizlerle karşı karşıya kalabileceğimizi tüm bunlara hazırlıklı olmamız gerektiğini, işaret ediyor!